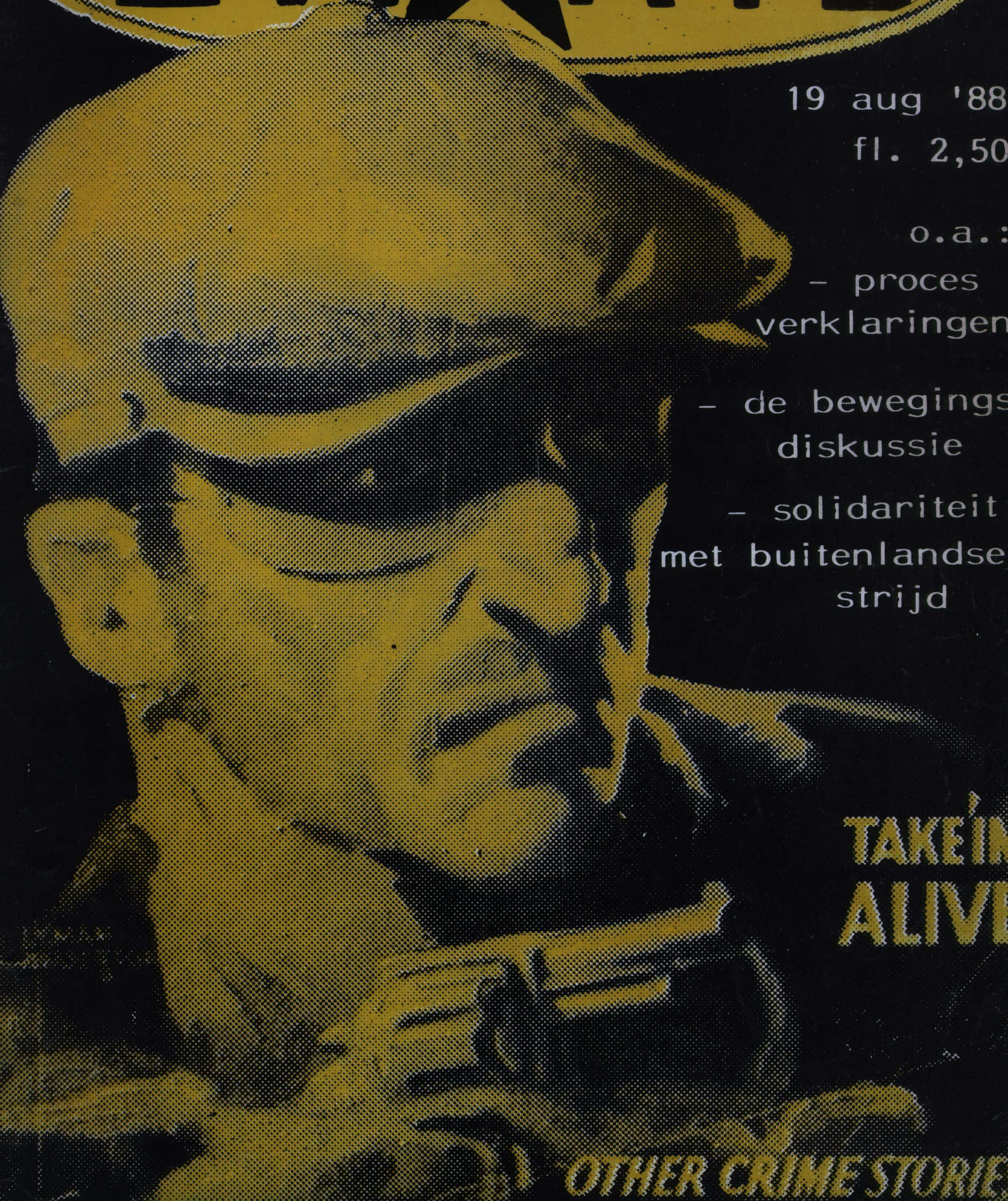

ZWARTE

19 aug '88

fl. 2,50

o.a.:

- proces
verklaringen
- de bewegings
diskussie
- solidariteit
met buitenlandse
strijd

TAKE IN
ALIVE

OTHER CRIME STORIES

kolofon

ABONNEMENTEN

Een abonnement op De Zwarte (400 pagina's ong. 10 Zwartes) kost Hfl.25,- zowel voor postabo's als voor abo's die we zelf bezorgen. Instellingen betalen dubbel tarief. Politieke gevangenen krijgen De Zwarte gratis. Betalen doe je vooraf, kontant bij je bezorger* of op giro 3442401 t.n.v. De Zwarte in Leiden.

WANBETALER* S WORDEN GEROYEERD.

De Zwarte wordt om de andere week op dinsdag en woensdag samengesteld. Kopy dus voor die tijd naar postbus 10233 in Den Haag. Op betreffende dinsdag en woensdag zijn de mensen die De Zwarte samenstellen te bereiken via tel. 070-892098.

Inhoud

- 2 KOLOFON
- 3 ONTRUIMINGSDREIGING R'DAM
- 4 DE WIELINGEN A'DAM
- 6 ANTI SHELL AKTIES
- HET PROCES :
- 8 INLEIDING
- 9 BRIEF VAN RENE
- 10 PROCESVERKLARING RENE
- 17 PROCESVERKLARING RALF SYRING
- 20 PLEITNOTITIE TIES PRAKKEN
- 24 PROCESVERKLARING
MARIJKE SMIT
- 27 PLEITNOTITIE BAKKER SCHUT
(GEDEELTELIJK)
-
- 29 BUITENLANDERS EN WIJ
- 32 STAKING BIJ HEEREMA
- 34 OVERPOLITIEK EN ORGANISATIE
- 36 DE HERSTRUKTURERING VAN DE
BEWEGING
- 39 TOTAALSTRIJD
- 40 NADA

voor een wisselende prijs (afhankelijk van de dikte) is de Zwarte te koop op de volgende verkooppunten: Delft: wereldwinkel/kraakkroeg, Rotterdam: Van Gennep/Krities Boekwerk/Kraakkroeg, Dordrecht: de Zwarte Zaag, Nijmegen: De Klinker, Den Haag: De Roode Hond/Ruward/Brullend Breekijzer/Koffiehuis Blau, Weert: Kolektieve boekhandel, Arnhem: Info-kafee, Eindhoven: Vredeswinkel, Den Bosch: Den Duvel, Beverwijk: De Lynx, Groningen: 689/Vredeswinkel, Haarlem: Agora, Utrecht: de Rooie Rat, Wageningen: De Uitbuyt, Amsterdam: Fort van Sjakoo/Slagerzicht/Athenaeum/Kraakkroegen, Leiden: Manifest/Wereldwinkel

FNV ROT OP

WIJ BLIJVEN

ROTTERDAM

Op 30 oktober '86, landelijke kraakdag, wordt W 92 voor de eerste keer gekraakt. Het pand is eigendom van de Voedingsbond FNV en staat al geruime tijd leeg, maar het wordt nog dezelfde dag ontruimd, omdat de bond een koopkontraakt zou hebben met de Karl Hoorman Stichting (hulp aan Surinaamse junkies in R'dam). Op 19 november wordt het pand herkraakt omdat het nog steeds te koop staat aangeboden. Met gemeente en KHS wordt afgesproken dat de krakersters het pand vrijwillig zullen verlaten als de KHS kan tonen dat ze het pand gekocht heeft. De KHS verkeerd in financiële problemen, maar hoopt met gemeentesteun het pand alsnog te kopen. Maar in het voorjaar van '87 verdwijnt één van de bestuursleden van KHS met de inhoud van de kas, de KHS wordt failliet verklaard en de ontruimingsdreiging is voorlopig afgewend. Begin zomer '87 kwam een potentiële koper het pand bekijken en kregen we een oprotpremie aangeboden. Daar gingen we uiteraard niet op in en een tijdlang was het rustig.

De voedingsbond ondertussen, schakelde een andere makelaar in die ons ook een oprotpremie aanbod, van f5000,-. Ook daar gingen we niet op in en de rest van het jaar hoorden we niets. Eind april van dit jaar kwam een zekere Biegnolé opdraven, dezelfde man die in de vorige zomer al een keer was komen kijken. Hij had uitermate vage plannen met het pand, wilde er kantoren bouwen en misschien zelf ook wel gaan wonen (of zoiets), maar hij had in ieder geval erge haast en wederom kregen we geld aangeboden, als we in godsnaam maar wilden vertrekken. Na hem zolang mogelijk aan het lijntje te hebben gehouden vertelden we hem dat we niet van plan waren weg te gaan, vorige afspraak had alléén de KHS gegolden. Een tijdje hoorden we niets van hem en we dachten al dat hij er vanaf had gezien, omdat hij zo'n haast had. Op 23 juni echter, lag er een deurwaardersexploit in onze brievenbus, waarin wij gesommeerd werden het pand binnen TWEE DAGEN te verlaten en onze namen en voornamen bekend te maken aan advocaat en prokureur Mr. JM van Riet, Schiedamsesingel 65 te R'dam.

Lichte paniek bij ons: was er dan een proces geweest, zonder dat we het gemerkt hadden? Bij het exploit zat een koopkontraakt, waarbij het pand namens oa Greetje Lubbi (ja, ja!) aan de heren Knol en Biegnolé werd verkocht voor de spotprijs van f80.000,-. En dat terwijl de gemeente, als zij het voor de KHS zou hebben aangekocht, er zo'n f320.000,- had moeten neerleggen. We schakeldeneen advocaat in, die ons gerust stelde: er was geen proces geweest, in feite was dat exploit dus pure bluf.

MAARRRR: ondertussen heeft de FNV, die altijd de mond vol heeft over solidariteit met de zwaksten in de samenleving, voor een handjevol judaspenningen de woonruimte van zes jongeren verkocht! Als huiseigenaar slaat de voedingsbond toch al een zwak figuur: toen het pand gekraakt werd was er al aardig wat achterstallig onderhoud en later hebben ze ook nooit een vinger uitgestoken om het pand in behoorlijke staat te houden. Wij zeggen dan ook in koor: FNV ROT OP-WIJ BLIJVEN

GREETJE LUBBI IN DE VUT
(net terugwerkende kracht)

In R'dam staat meer dan 100.000m² kantoorruimte leeg en jongeren hebben nog steeds vrijwel geen kans op betaalbare woonruimte. De FNV zal dan ook zeker nog van ons horen!

Groetjes WC-dijk

WESTZEEEDIJK 92

BEDREIGD

DE WIELINGEN

Na tien jaar nog steeds gekraakt en gedurende de laatste vier jaar geen ontruimingsdreigingen, zet de gemeente weer eens de aanval in. 'Weer eens' omdat het Sweelinck Conservatorium in de jaren '80 - '83 drie keer tevergeefs geprobeerd heeft ons op straat te schoppen. Pikant detail bij deze ontruimingspogingen is het gegeven dat juist de gemeente en in het bijzonder wethouder van Vlis ons in deze tijden de hand boven het hoofd hield. In dit stukje zullen we allereerst ingaan op de gebeurtenissen in de begin jaren tachtig. We richten onze blik hierbij speciaal op de activiteiten van de gemeente t.a.v. de Wielingen. Het tweede gedeelte heeft betrekking op de donkere wolken die zich nu samenvakken boven de Wielingen: de gemeente wil 3,5 miljoen uitgeven voor de sloop van de Wielingen teneinde hier kantoren, 100 luxe (koop) woningen en wat parkeerruimte te bouwen.

De bewoner(st)ers van de Wielingen hebben altijd naar betaalbare jongerenhuisvesting gestreefd en de gemeente heeft dit standpunt van ons overgenomen. We citeren uit een verslag (31-03-1981) van een bijeenkomst van staatssecretaris de Jong (onderwijs en wetenschappen), het Sweelinck bestuur en de gemeente, onze oude burgervader Polak: "De gemeenteraad denkt al geruime tijd aan de bestemming jongerenhuisvesting in de Wielingen". Van der Vlis doet dit nog eens dunnetjes over in een brief aan de wijkraad, gedateerd op 6 mei 1982:

"Voor alle duidelijkheid wil ik nogmaals herhalen, dat het beleid van het gemeentebestuur is gericht op handhaving van het gebouw de Wielingen en op het bevorderen van het gebruik van het gebouw door jongerenhuisvesting". B&W beperkte zich in deze periode niet alleen tot mooie en vrome woorden, maar weigerde ook het Sweelinck een bouwvergunning voor de vestiging van een conservatorium in te Wielingen te verlenen en startte een vorderingsprocedure om in ons pand jongerenhuisvesting te realiseren. Om kort te gaan, dit resulteerde in een uitwerkingsplan 'Wielingen e.o. I' waarin naast ongeveer 2000 m² sociaal-culturele voorzieningen de Wielingen verbouwd zou worden voor jongerenhuisvesting. Er is verder een haalbaarheidsonderzoek verricht en op 1 april 1983 zou de Wielingen worden aangekocht.

Wij zijn er onder tussen achtergekomen dat niet alleen de aankoop op 1 april, maar het hele sociale gezicht van de gemeente een grap was.

Het haalbaarheidsonderzoek ging uit van een aankoopssom van 1,7 miljoen en een verbouwsom van rond de 3,2 miljoen gulden. Dat de aankoop niet doorging wijt de gemeente aan de houding van het Sweelinck. Zij waren niet bereid om tot deze prijs te zakken, per slot van rekening hadden ze aan Noorlander 7 miljoen plus 2 miljoen aanneemsom in geval van een verbouwing, betaalt. En waarom had het Sweelinck zoveel betaald?

In een gesprek van 16 oktober 1980 tussen enkele bewonersters van de Wielingen en het Sweelinck bestuur verklaarden de laatsten onomwonden dat, 'deze (=koopsom) is opzettelijk opgedreven door het incalculeren van de verbouwsom om het de gemeente onmogelijk te maken alsnog te kopen'. Nou, dat is het Sweelinck dan aardig gelukt is men geneigd te denken.

De aankoop en verbouw tot jongerenhuisvesting was van de baan en de Wielingen bleef gekraakt. Men ontkomt op basis van deze gegevens niet aan de indruk dat de gemeente inderdaad niets te verwijten valt; immers zij beriep (en beroept) zich op het standpunt dat ons haalbaarheidsonderzoek niet te realiseren valt. Maar hier begint de schoen te wringen, uit het vervolg zal duidelijk worden dat de gemeente op z'n zachts gezegd wel degelijk het een en ander te verwijten is. Om dit duidelijk te maken moeten we een klein zijstapje maken, nl de onderhandelingen tussen het Sweelinck en de gemeente met betrekking tot de huisvestingsproblematiek van het Sweelinck. Om hiervoor tot een oplossing te komen, het conservatorium kon per slot van rekening niet in de Wielingen terecht, hielp de gemeente onder gerechtelijke druk met het zoeken van vervangende huisvesting voor het Sweelinck.

Dit resulteerde in mei 1983 in de aankoop van het R.P.S. gebouw (waaronder Jan Luijkenstr 49) in de van Baerlestr voor en door het Sweelinck. De gemeente zou hier later een gedeelte van gaan huren voor het Stedelijk Museum.

Met deze informatie in het achterhoofd keren we terug naar de politiek van de gemeente die zich erop beriep dat het Sweelinck niet voor 1,7 miljoen wilde verkopen en zich vervolgens in haar ivoren toren terugtrok, alle mooie beloften en toezeggingen ten spijt. Het merkwaardige is echter dat gemeente veel meer kon bieden dan die 1,7 miljoen!!

In een brief (28-4-1981) van staatssecretaris Brokx (ja ja, die Brokx) aan B&W spreekt deze zich uit over financiële steun van de rijksoverheid m.b.t. de aankoop en verbouw van de Wielingen: "Ik heb er kennis van genomen dat de verbouwkosten door de gemeente zijn getaxeerd op 4.330.000,- gulden. Vaststaat dat de maximaal toelaatbare stichtingskosten worden overschreden en dat een extra objectsubsidie nodig zal zijn in de vorm van een subsidie in de verwervingskosten. Teneinde een en ander nog aanvaardbaar te doen zijn mogen de verwervingskosten niet hoger zijn dan circa 3,5 tot 4 miljoen".

Deze brief stond op de agenda van een B&W vergadering op 25-1-1983 waarin B&W een beslissing zou nemen om te gaan onderhandelen over de aankoop van de Wielingen binnen het gestelde van staatssecretaris Brokx. M.a.w. de gemeente kan zich nooit en te nimmer beroepen op op die 1,7 miljoen gulden; er was nl. 3,5 tot 4 miljoen beschikbaar voor de aankoop van de Wielingen

Samenvattend: 1 april 1983 zou de Wielingen worden aangekocht, mei 1983 is het Sweelinck bereid om in het R.P.S. gebouw te gaan, maart 1983 is het uitwerkingsplan Wielingen e.o. I door B&W goedgekeurd, in oktober van hetzelfde jaar verleent Prov. Staten van NH hieraan haar goedkeuring en is er 3,5 tot 4 miljoen voorhanden om de Wielingen aan te kopen. Alles lijkt in kannen en kruiken en toch wordt plotseling de Wie-

10 jaar gekraakt, ?? toch nog ONTRUIMD ??

lingen niet aangekocht, omdat, zo herinnerde de Genet ons op 15-12-1987, het Sweelinck niet akkoord wilde gaan met een bedrag van 1,7 miljoen voor de verkoop van de Wielingen. Maar dat is nu juist niet meer relevant: er is 3,5 tot 4 miljoen beschikbaar om de Wielingen aan te kopen en bovendien heeft de gemeente het Sweelinck geholpen bij het zoeken van vervangende huisvesting.

Het zg. 'negatief' uitvallen van het haalbaarheidsonderzoek kan dus niet de reden zijn geweest dat de aankoop van de Wielingen voor jongerenhuisvesting niet is doorgegaan. Er moet dus een andere reden zijn, een reden waarover het gemeentebestuur liever niet spreekt: nl. de politieke ommezwaai in het gemeentelijk beleid met betrekking tot het aankopen van kraakpanden. Na de aankoopgolf in de jaren '81 en '82 is de gemeente aan de rem gaan hangen en werd het aankoopbeleid op een zeer laag pitje gezet. Eerder gedane toezeggingen en beloftes werden niet alleen met betrekking tot de Wielingen teruggedraaid, maar ook voor een heleboel andere kraakpanden werd de klok teruggedraaid. Alle mooie woorden tenspijt, het was geen centenkwestie die (gelegaliseerde) jongerenhuisvesting in de Wielingen in 1983 de nekslag gaf, maar het veranderde gemeentelijke beleid. De gemeente kon en kan zich dan ook niet langer verschuilen achter de speculatiepraktijken van het Sweelinck, maar zou te rade moeten gaan bij zichzelf: het was haar eigen politieke onwil toen het erop aankwam de Wielingen te kopen, die jongerenhuisvesting hier in 1983 frusterde. Er is echter nog een aanwijzing die deze conclusie rechtvaardigt. De gemeente heeft nog schriftelijk, nog telefonisch ons ooit op de hoogte gesteld van een negatief uitgevallen haalbaarheidsonderzoek. Een uiterst rare gang van zaken gezien het feit dat uit het Wielingenarchief blijkt dat de gemeente in maart 1983 de hele aankoopprocedure versnelde! Op grond hiervan is het niet onredelijk te mogen veronderstellen dat de gemeente al overeenstemming met het Sweelinck bestuur zou hebben bereikt over de aankoop van de Wielingen.

Bedenk hierbij dat het Sweelinck met behulp van de gemeente een alternatief voor de vestiging van het conservatorium had gevonden. We komen hier zo meteen op terug.

Wat is er nu anno 1988 aan de hand? Uit een artikel uit het A'dams Stadsblad Zuid van 9 december 1987 konden wij vernemen dat ons pand mogelijk zou worden afgebroken. In de plaats zouden koopwoningen in de vrije sector, kantoren en enkele sociaal-culturele voorzieningen komen. Naar aanleiding van dit artikel nodigde wethouder van volkshuisvesting Genet ons op 15 december 1987 uit voor een gesprek omdat hij het onjuist vond dat wij dit soort berichten uit de krant moesten vernemen ipv direct van hem! Volgens Genet stonden er in dit artikel ook fouten: zijn gedachten gingen namelijk helemaal niet uit naar kantoren, maar alleen naar woningen en enkele commerciële activiteiten om het geheel betaalbaar te maken. Hij dacht daarbij bv aan een tandartspraktijk. Verder verklaarde hij dat verbouwing tot jongerenhuisvesting onbetaalbaar is i.v.m. het feit (?) dat de Wielingen bouwkundig in een zeer slechte staat verkeerde. Frappant was wel dat naarmate het gesprek vorderde, het pand in zijn woorden steeds bouwvalliger werd. Verder betogde hij dat de gemeente in het verleden steeds geld heeft toe moeten leggen op de aankoop en verbouw van grote kraakpanden en het NRC gebouw was hier het laatste voorbeeld van en zal dit ook blijven volgens Genet. Hij suggereerde in zeer vage termen dat als we het de Wielingen netjes zouden verlaten, we in aanmerking komen voor vervangende woonruimte. Wat voor waarde je moet hechten aan de woorden van deze sociaaldemocraat wordt duidelijk in een persbericht van B&W op 17-2-'88. De gemeente wil de Wielingen kopen voor 3,5 miljoen, vervolgens slopen en dan kantoren (jawel!), woningen en een parkeergarage bouwen. Er is dus niets nieuws onder de zon: de politieke onwil van de gemeente in 1983 om in de Wielingen jongerenhuisvesting te realiseren is anno 1988 nog steeds springlevend.

Het slopen van de Wielingen (een monument N.B.) is volgens onze mening eerder een wens van Genet dan dat het zou stelen op bouwtechnische gegevens. We hebben tot nu toe de gebeurtenissen rond de Wielingen trachten te analyseren door te kijken naar het gemeentelijk beleid in de jaren '81 tot '88. Vanuit deze invalshoek zullen we logischerwijs de huidige plannen van de gemeente met de Wielingen moeten bestuderen en beoordelen. Het huidige gemeentelijke beleid spreekt voor zich. Zowel de gemeente als het Rijk zijn van mening dat er meer draagkrachtigen itt uitkeringsgerechtigden in Amsterdam moeten komen. Het bouwbeleid is één van de mogelijkheden om dit te realiseren: het enigste wat je moet doen is gewoon woningen bouwen die te duur zijn voor mensen met een laag inkomen. Dit zou je cynisch kunnen omschrijven als een door verschillende overheden gestuurde natuurlijke selectie. Jongeren, bejaarden, mensen zonder betaald werk, studenten, ect, ect, hebben blijkbaar geen recht meer op betaalbare huisvesting, er is volgens dit beleid al genoeg, of moeten we zeggen teveel gebouwd voor ons. De keuze is duidelijk: het gaat of om betaalbare huisvesting voor jongeren in de Wielingen of luxe woningbouw op de plaats van de Wielingen.

LAATSTE NIEUWS ROND DE WIELINGEN

De laatste maanden zijn de voorbereidingen van de gemeente Amsterdam voor haar dubieuze praktijken in volle gang. Mabon bv (een 100% volle dochter van de Hollandse Beton Groep) is de nieuwe eigenaar. Mabon doet de ontwikkeling van binnenlandse projecten van de Hollandse Beton Groep (een mooi voorbeeld is het nieuwe Haagse stadhuis). Het is dan ook niet verbazingwekkend dat de uiteindelijke nieuwbouw door 2 werkmaatschappijen van de HBG wordt uitgevoerd. De HBG is een door en door verrotte multinational. In W.O.2 namen ze opdrachten aan van de Duitse luchtmacht (Gilze-Rijen), ze baggerden tot 1984 in Zuid-Afrika (en wellicht nu nog?), maar ook in Borssele en Woensdrecht is de HBG actief geweest. Inmiddels heeft de gemeente ons van de monumentenlijst afgevoerd. En Mabon heeft een bouwaanvraag ingediend. De dreidende ontruiming van de Wielingen kan niet los worden gezien van het gemeentelijk beleid tav andere bedreigde panden.....
.....wordt vervolgd....

SHELL TANKT APARTHEID

VERKLARING

ROTTERDAM

In de nacht van donderdag 11 op vrijdag 12 aug. hebben wij een Shell-station in de Vierhavensstraat in Rotterdam aangepakt. De slangen werden doorgesneden, afleesbollen dichtgespoten en leuzen gekalkt.

Dit gebeurde omdat wij militante acties tegen multinationals zoals Shell noodzakelijk vinden, gezien hun wereldwijde politiek van onderdrukking, uitbuiting en milieuvernietiging.

Wij willen met deze aktie onze solidariteit en verbondenheid met Rene uitdrukken. Deze aktie is ook opgedragen aan Dave Bruce, die onlangs tot 6 jaar gevangenis werd veroordeeld, omdat hij weigerde te dienen in het racistiese leger van Zuid Afrika.

VRIJHEID VOOR ALLE POLITIEKE GEVANGENEN !!!

VOOR EEN REVOLUTIONAIR FRONT !!!

De nichtjes en neefjes van RARA

PERSVERKLARING

HAARLEMMERLIEDE

In de nacht van 7 op 8 augustus hebben wij het Shellstation aan de Amsterdamsevaart in Haarlemmerliede aangepakt. We hebben slangen doorgesneden, geldautomaten dichtgekit, reservoirs vervuild en leuzen gekalkt.

De aktie vond plaats uit:

- protest tegen de aanwezigheid van Shell in Zuid Afrika, waardoor Shell apartheid steunt
- solidariteit met de tegen apartheid strijdende bevolking van Zuid Afrika
- solidariteit met Rene Roemersma die op 10 augustus moet voorkomen op beschuldiging van het voeren van radikale akties.

NIJMEGEN

RARA zou vernielingen bij Shell-pompstations claimen

Van onze verslaggever

NIJMEGEN — Een persoon die zei te spreken namens de actiegroep RARA, heeft donderdag in een telefoontje naar de politie in Nijmegen de verantwoordelijkheid opgeëist voor de vernielingen aan drie Shell-pompstations in die stad. De vernielingen werden donderdagmorgen vroeg gepleegd.

Bij de drie tankstations werden slangen doorgesneden en werd de benzinevoorraad onbruikbaar gemaakt met een nog onbekende stof. Ook werden er leuzen gekalkt als „RARA geen zeven jaar”. Deze verwezen kennelijk naar de RARA-rechtszaak, woensdag in Amsterdam. Tegen een man die daar als enige verdachte terechtstond, was een gevangenisstraf geëist van zeven jaar. De actiegroep RARA heeft in het verleden aanslagen geclaimd op onder meer Shell-benzinestations en vestigingen van de groothandel Makro, die banden onderhield met Zuid-Afrika.

AMANDLA NGAWETHU

VOORTZETTING VAN DE RADIKALE STRIJD TEGEN APARTHEID EN RACISME

De speer van het volk

CASTRICUM

Aanslag op Shellstation

CASTRICUM — Op het Shell-benzinestation van garage Baltus aan de Soomerwegh in Castricum werd in de nacht van donderdag op vrijdag een aanslag gepleegd.

Deze werd opgeëist door de Bond ter Bestrijding van Apartheid in Zuid-Afrika en is gericht tegen het beleid

van Shell. Deze maatschappij wordt verweten het regime in Zuid Afrika te steunen en onder meer benzine te leveren aan een leger en politie aldaar.

De schade wordt door de politie geschat op zo'n vijftienduizend gulden. De benzinevoorraden werden met een zuur verontreinigd en de slangen werden doorgesneden.

AXEL

Shell-slangen doorgesneden

AXEL - Bij een Shell benzinestation aan de Kanaalkade te Axel zijn in de nacht van donderdag op vrijdag acht slangen doorgesneden. Verder was op een zijmuur van het tankstation de term Rara aangebracht. De rijks politie stelt een onderzoek in.

zelfs de hardste schelp kan gebroken worden

THE ID TANKT SHELL

PERSVERKLARING

VENLO

DONDERDAG 11 AUGUSTUS

Zondag 7 augustus om plusminus half 6 's morgens is in Venlo iemand gearresteerd die ervan verdacht wordt anti-Shell leuzen te hebben gekalkt in de binnenstad van Venlo. Hij werd met een lege emmer en kwast aangehouden. Een andere persoon kon na een achtervolging door de wout ontsnappen. De gearresteerde zit op dit moment 5 dagen vast, en heeft juist een verlenging gekregen van 6 dagen. Die persoon in kwestie weigert zijn naam te zeggen en elke verklaring af te leggen. Er zijn 2 getuigenverklaringen afgelegd tegen de verdachte, maar dit neemt niet weg dat het absoluut te ver gaat iemand wegens leuzen kalken 5 dagen vast te houden. De venlose politie probeert elk aanknopingspunt uit te buiten m.b.t. akties die de laatste tijd in Venlo en omgeving zijn gebeurd. Ze hebben nooit iemand kunnen pakken, dus zijn ze erop gebrand eindelijk iemand 'ns iets in de schoenen te schuiven.

De venlose politie heeft het bij het verkeerde eind. Wij hebben gelijk en dat weten ze verrekte goed. Het gaat zich er namelijk niet om dat bepaalde mensen de wet overtreden, maar het gaat om de motieven, het politieke gelijk. En dat politieke is voor hun gevaarlijker dan de bommen en branden die hun rechtsorde bedreigen. De enige manier hoe de wout erop reageert is gefrustreerd en repressief, ook als het bij iets is wat voor iedereen duidelijk is. M.b.t. de venlose politie, zij zwijgen akties dood naar de pers toe. Ze proberen de continuïteit van de akties te breken door het niet naar buiten te brengen, en de publicitaire uitwerking te vermijden.

- In de nacht van 1 op 2 aug. is in Blerick een sabotage aktie uitgevoerd bij VAGO olie bv 2 Shell tankwagens, 3 pompen werden onklaar gemaakt en leuzen gekalkt. Dit was trouwens al de 2-de keer in 1 jaar.
- er zijn naar een 60-tal venlose politieagenten thuis informatieve Shell pamfletten m.b.t. Zuid Afrika opgestuurd.
- er zijn verder verklaringen gestuurd naar pers, B&W in Venlo, alle politieke partijen en gemeenteraadsleden m.b.t. het tanken bij Shell door de venlose politie en het slappe optreden van B&W tegen collaborerende bedrijven.

De regionale pers heeft dit laatste zelf doodgezwegen.

DE VENLOSE POLITIE MOET STOPPEN MET TANKEN BIJ SHELL

VRIJHEID VOOR FRANK EN RENE

DE STRIJD GAAT DOOR

'AUTONOME GROEP'

AANVULLING

Op 12 augustus is de arrestant na het zeggen van zijn naam en adres vrijgelaten. Verder zijn geen verklaringen afgelegd, over getuigenverklaringen; deze zijn zover niet bekend. Bij het proces zal hierover meer duidelijk zijn.

RARA ??

UTRECHT

Uit solidariteit met Rene hebben wij in de nacht van 8 op 9 augustus leuzen gespoten en het gebouw van de rijkspolitie (personeelsvoorziening) een verfje gegeven. Omdat Rene 7 jaar tegen zich hoorde eisen, het rijkspolitiegebouw woensdag weer schoon was, en de politievoorlieger in de krant niet begreep waarom het gebouw werd beklad, hebben wij in de nacht van 10 op 11 augustus ruiten in en stinkbommen naar binnen gooid.

Kunnen ze er nog eens over nadenken.
SUMUD !

SUPER COPS TEGEN APARTHEID

Kantoor van Rijkspolitie in Utrecht ontdaan van leuzen

HET KANTOOR van het bureau personeelsvoorziening van de Rijkspolitie aan de Graadt van Roggenweg in Utrecht is de afgelopen dagen door onbekenden van leuzen voorzien. 'Vrijheid voor René', stond enkele keren groot op de gevel. Het bureau werd dinsdag met een hogedruk-spuut gereinigd. De verfactie is hoogstwaarschijnlijk bedoeld om de aandacht te vestigen op de 30-jarige René R., die vandaag in Amsterdam terecht stond als verdachte in de 'RaRa-zaak'. RaRa is de actiegroep die zich verantwoordelijk heeft gesteld voor de

brandstichtingen en vernielingen van Shell-pompstations en enige supermarkten van Makro. De actiegroep protesteerde daarmee tegen de aanwezigheid van Shell en Makro in Zuid Afrika.

De Rijkspolitie heeft volgens een woordvoerder van het bureau personeelsvoorziening niets met de RaRa-zaak te maken. "Wij zijn ook slechts een selectie-instituut en we hebben toevallig het embleem van de Rijkspolitie op de gevel. Dat zal dan wel de aanleiding voor de verfactie zijn geweest".

HET PROCES TEC

's Ochtends, 10 augustus, staan we zoals afgesproken met een groep van ong. 40 mensen, uit diverse steden, om half negen voor de ingang van de publieke tribune van het Paleis van Justitie in A'dam.

Iedereen wordt uitgebreid gefouilleerd, voordat hij of zij naar binnen mag. Niets mag mee naar binnen, geen papier, geen rookwaren, geen tassen. Er moet nog een vrouwelijke agente bijkomen voor het fouilleren van de vrouwen. Ik loop drie trappen op, langs muren vol graffiti, en dan sta ik in een donker, bedompt hok met banken en aan een kant een wand van kogelvrij glas. Het is warm, nauwelijks ventilatie.

Ook in de rechtszaal druppelen steeds meer mensen binnen. Dan opeens komt René aangelopen. We schreeuwen en zwaaien. Het lijkt idioot dat al die mensen daar beneden in- en uitlopen. Dat we zo dicht bij elkaar zijn, alleen ..... hij kan niet weglopen.

Uiteindelijk komen ook de drie advocaten van René binnenlopen, bepakt met dossiers en vuilniszakken vol met papieren.

De uren van de eerste schorsing, voor de wraking van rechter Michels, zit ik, hang ik, lig ik in dat bedompte hok. Even een frisse neus halen is moeilijk, je moet je weer laten fouilleren en de willekeur van de kit maakt het onzeker of je nog wel binnenkomt.

Al met al krijg ik in de loop van de dag de indruk dat de rechters en de Officier van Justitie het verdomd lastig vinden dat de verdediging zo veel aan het woord is. Zelf is de OvJ in enkele minuten uitgepraat, evenals zijn getuigen, de rechercheurs, die in een paar gemompelde zinnen hun verklaringen afleggen. Voor de Staat is de schuld van René al bewezen en de straf staat vast.

Het laatste woord is natuurlijk nog niet gesproken. Zeker niet voor onszelf. René is als voorbeeld gesteld om de grenzen van hun zogenaamde rechtsorde aan te geven. Laten wij hem en deze zaak toot voorbeeld nemen en de strijd voortzetten.

Het gaat ons allemaal aan ....
Liefde en kracht voor René.

UIT: SPRINGSTOF

Op de volgende bladzijden volgen een aantal verklaringen zoals ze zijn afgelegd op het proces tegen René. achterenvolgens: de verklaring van René, z'n slotverklaring; het pleidooi van Ties Prakke, over het Landelijk Coördinatie Team; wat delen uit het pleidooi van Bakker Schut; de verklaring van Ralf Syring; en een verklaring van Marijke Smid over multinationale ondernemingen.

Woensdag 24 augustus, om 13.30 is de uitspraak in het proces tegen René.
Er wordt die dag om 12.00 uur verzameld in Vrankrijk om gezamenlijk naar de rechtbank te gaan.
Verder wordt iedereen opgeroepen om acties/activiteiten in eigen stad te ondernemen.

EN RENE

BRIEF UIT DE BIJLMER

Een warme groet vanuit de Bijlmerbajes. Kan ik mooi even van de gelegenheid gebruik maken iedereen die geschreven heeft, maar steeds van mij moest horen via bekenden of de eigen media, te bedanken. De fantasie van sommigen van jullie kent grenzen noch muren en het was beurtelings stimulerend, humoristisch of serieus, maar altijd warmte brengend in het kille beton.

Vier maanden duurt het nu, ik kan me geen andere periode in m'n leven herinneren waarin ik zo intensief geleefd heb op de vierkante meter. Gehaat, gehuild, van vrijheid gedroomd, maar ook tevreden wanneer ik woorden gevonden had die bij benadering konden uitdrukken wat er in me omging.

Er zijn nooit momenten geweest waarop ik mijn honger verloor. Wel momenten waarop iedereen ver weg was, de muren opeens veel massiever leken. Talloze momenten, waarop de strijdjes die ik dacht te hebben gestreden en overwonnen, zich weer één voor één aandienenden. Gedwongen iedere dag, in iedere situatie opnieuw, orde op zaken te stellen. Weglopen voor jezelf is onmogelijk in zo'n geconcentreerde ruimte.

We hebben in korte tijd veel moeten leren. Leren hoe je een goede communicatie onderhoudt tussen binnen en buiten, dat is niet uit boekjes te leren. Er bestaat geen draaiboek voor collectiviteit, die wordt geboren uit de ervaring van struikelen en opstaan, het leren onze eigen weg te vinden, vanuit onze eigen situatie.

Voor mij betekent dat in deze situatie te blijven zoeken naar de woorden en de inhoud, die de muren afbreken. Mijn blik voortdurend op „buiten” gericht te houden en te knokken om „binnen” daar een onderdeel van te laten zijn. Soms is dat moeilijk. Wanneer ik niet langer alleen maar een toeschouwer kon zijn bij het turen door een vergrootglas naar een brandpunt van ellende en verrotting: de bajes.

..

Soms word ik getroffen door een verhaal van iemand, het raakt me wanneer iemand knokt om z'n eigen waanzin te begrijpen. Ik verdedig m'n identiteit dan door daar collectieve ervaringen tegenover te stellen. Aan iemand die door de waanzin van alledag

wordt gedreven, probeer ik over te brengen wat Frantz Fanon bewoog om zijn boek over de verworpenen der aarde te schrijven. Over te brengen dat wanneer een gekoloniseerde in opstand komt, dat soms met een explosie van geweld gaat, maar dat de enige manier om nog iets van de menselijke waardigheid te bewaren het begrip van de oorzaken van dat geweld is.

Maar ik heb gemerkt dat wanneer de ogen niet gevoed worden met beelden van buiten, de muren zich tegen je keren. Ik heb troost gezocht in mooie ontvangen woorden en in m'n herinneringen. Kracht gekregen toen jullie daarbuiten steeds weer opstonden.

Wat we na vier maanden geleerd hebben is in eerlijke woorden onze eigen objectieve situaties beschrijven en van de verschillen te leren in plaats van ze tegen ons te laten gebruiken. Het heeft mij nog meer dan buiten geconfronteerd met die bijna onbegrijpelijke dimensie, die de vernietiging van mens-zijn in het westen heeft: de bajes binnen het bewustzijn; het individualisme, de eenzaamheid en de zelfdestructie.

Waar mogelijk heb ik die dimensie gezien in verhouding tot mijn eigen ervaringen en ben opnieuw tot de conclusie gekomen dat ik lang genoeg alleen geweest ben om niet op het idee van collectiviteit verliefd te zijn. Ik bedoel het precies zoals het hier staat: als een keuze. Een keuze om de bajes binnen je eigen hoofd af te breken als één van de kernen van verrotting en vernietiging. Een eerste stap op weg naar collectiviteit als een noodzakelijke voorwaarde voor onze politieke strijd. De eerste stap op een lange weg zonder terugkeer.

..

Ik wil het hier niet hebben over de politieke middelen, die noodzakelijk zijn om die weg te bewandelen. Alhoewel ik weet dat het heroveren van een zelfbepaald leven in solidariteit met elkaar en anderen alleen een produkt kan zijn van strijd.

Ook vind ik op dit moment de naam van de weg niet zo belangrijk. De één noemt het autonoom, de ander anti-patriarchaal en ik noem het strijdend communisme. Veel belangrijker op dit moment is het afbreken van de muren, die nu nog tussen ons in staan. Ons doel kan niet anders dan hetzelfde zijn: de strijd om een menswaardig bestaan in een maatschappij zonder onderdrukking en uitbuiting.

Ieder van ons is volgens het eigen pad tot deze conclusie gekomen, op basis van verschillende ervaringen met onderdrukking en uitbuiting. Wat belangrijk is, is deze verschillende ervaringen tot hun recht te laten komen en te onderkennen dat onze objectieve posities verschillend kunnen zijn: collectiviteit is wat anders dan collectivismen. Eenheid in verscheidenheid!

Er is een gemeenschappelijk gelijk, er zijn gemeenschappelijke inzichten en we vinden elkaar in het vechten voor het besef dat het anders moet, anders kan. Alleen in die strijd kunnen we de ervaringen opdoen die de basis voor collectiviteit vormen. De collectieve ervaringen zijn de basis voor solidariteit met elkaar en solidariteit met anderen. Alleen die collectieve ervaringen kunnen de richting van de strijd bepalen, alle intenties en bewustzijn leiden tot niets als we onze ideeën niet toetsen aan de praktijk. Als de gedachte en de handeling'samenkomen is de nieuwe mens geboren.

..

De actie van justitie op 11 april is mislukt. De stemmen zwegen niet vanwege de repressie. Integendeel, het heeft geleid tot een intensief discussieproces met als voorlopige tussenstand de geslaagde poging in de brochure te beschrijven waar het ons allemaal om gaat. Deze brochure, de losgebarsten discussies omtrent de Shell-campagne, deze manifestatie en het proces van morgen: het is pas het begin van een gesprek. De kantlijnen waarbinnen dat gesprek plaatsvindt, zijn gesteld in de vorm van een politiek moment. Een moment waarop we in staat zijn geweest het achterstallig onderhoud in de discussies voor een groot gedeelte weg te werken. Wie nog geen plaats had, kan nu aanschuiven.

Het gaat erom de intenties om te zetten in inhoudelijke samenwerking, het opbouwen van een praktijk die op elkaar betrokken is en waar door middel van concrete samenwerking in acties, demonstraties, discussies en manifestaties, die praktijk gestalte krijgt. We zullen stap voor stap de ruimte moeten bevechten waarin een politieke tegenmacht zich kan ontwikkelen. De ruimte die we tot nu toe veroverd hebben, mogen we niet meer opgeven. We zullen moeten leren onszelf te verdedigen door aan te vallen.

AMANDLA

DE ZWARTE

LAATSTE WOORD, BEGIN VAN EEN NIEUWE ZIN

Ten aanzien van de kriminologische feiten is al genoeg gezegd, ik heb daar niets meer aan toe te voegen.

Wel wil ik ingaan op de achtergronden, die voor de REVOLUTIO-NAIRE ANTI-RASCISTIESE AXIE en voor het kommando NO-PASARAN aanleiding zullen zijn geweest om de diverse aanslagen, zoals die in de dagvaarding vermeld staan, te plegen.

Bij het toelichten van deze achtergronden, en het geven van mijn interpretatie daarvan, zal duidelijk worden dat te verwachten is, dat er met dit proces geen eind gekomen is aan een tijdperk. Integendeel. Ik zal zeker niet de laatste politieke gevangene zijn. Het verzet neemt toe, kijk maar naar het stijgend aantal akties tegen Shell. Allemaal overwerk voor van de kerk en zijn LCT-cowboys.

Iedere dag groeit de noodzaak en de belangrijkste ontwikkeling van de laatste tijd is, dat steeds meer mensen ook de mogelijkheid tot verzet als een perspektief zien.

Dat is één van de verdiensten van de RARA, ze hebben ons laten zien dat verzet mogelijk is. Die verdiensten van de RARA laten tegelijkertijd het fiasko van de staat zien. De grootschalige axie van de 11e april, had als belangrijkste doel mensen af te schrikken, ze in hun schulp terug te duwen. De elfde april heeft juist voor een verlevendiging van het diskussieproces gezorgd. En dat diskussieproces is vele malen interessanter dan het proces hier, maar nu ik er toch ben kan ik er net zo goed wat over zeggen.

Het zal duidelijk zijn dat ik een sympathisant ben van de strijd van de RARA en de komman-

do's als NO-PASARAN en zie de aanslagen als noodzakelijk revolutionair geweld, iets waarvan de legitimiteit voor mij buiten twijfel is.

Geen zinnig mens kan twifelen aan die legitimiteit. Wat is nou een lullig brandje vergeleken met het vergoten bloed van de zwarte townships? Niemand kan zeggen dat de fenteners van vlissingen niet gevraagd zijn te vertrekken. Niemand kan ontkennen dat het ANC al jaren om een effectieve boycot roept, o.a. aan de nederlandse staat. Zij lieten hun respektievelijke belangen boven het recht op zelfbeschikking van volkeren gaan. Niet de rechtsorde is geschokt, maar de politieke, economische en militaire belangen van het westen. In dit konkrete geval de SHV en frits korthals altes.

procesverklaring René

Ik heb dan ook hartelijk gelachen en met mij vele anderen, bij het zien van de beteuerte smollen van fentener van vlissingen en frits korthals altes, toen ze van de branden vernamen en zij op hun beurt moord en brand schreeuwden vanwege het beestachtige karakter van deze terreur. Die 150 miljoen is maar een schijntje vergeleken bij wat het imperialistische westen uit de drie continenten zuigt. Ik zie het dan ook als een uitstaande rekening, waarvan een klein gedeelte gepresenteerd is.

De bevrijdingsstrijd in zuidafrika is voor onze generatie, wat de strijd in vietnam voor de generatie van '68 was. Een katalysator. Een strijd waarin de morele verontwaardiging en woede omgezet worden tot een politiek bewustzijn. Schaamte is een revolutionair gevoel en omgezet tot handelen een niet te stuiten proces.

Zuid-afrika is een brandpunt van tegenstellingen. De blanke superioriteitswaan tegenover zwart bewustzijn. Het imperialistische bondgenootschap van racisme en kolonialisme met het kapitalisme. Het is een oorlog van noord tegen zuid en zonder de steun van het imperialistische westen zou het blanke regime al lang geleden naar de stronchoop van de geschiedenis verbannen zijn.

WAT IS APARTHEID? EEN BEGRIPSBEPALING

"Apartheid is meer dan een verouderd koloniaal overblijfsel, meer dan een wit superioriteitsgevoel. Apartheid is een systeem van wetten en repressie, dat tot doel heeft de -witte- bezittende minderheid alle mogelijkheden in handen te geven de zwarte meerderheid zo effectief mogelijk uit te buiten, om de winsten zo hoog mogelijk te maken. Apartheid is immoreel, maar lange tijd ook zeer winstgevend en een uiterste logiese konsekwentie van een neokoloniaal kapitalisties systeem". RARA, bij de aanslag op de MAKRO duivendrecht d.d. 17 sept. '85.

"Apartheid is geen soort beschaving die verschilt van die van het westen, maar het is de ruwe, ongeslepen kant ervan. Apartheid is geen smet op de westerse beschaving maar het hart ervan. Apartheid is de lens waardoor je het geheel kunt zien, een mikro-kosmos, een openbaring van wat de westerse beschaving in werkelijkheid is". Aldus Cedric Mayson, gemarteld in zuid-afrikaanse gevangnissen.

En daarmee is de apartheid terugggebracht naar de plaats van oorsprong en vanwaar het in stand gehouden wordt: het imperialistische westen.

Er is niemand in europa en specifiek nederland, die zich aan die verantwoordelijkheid kan onttrekken. Wie zwijgt stemt toe en maakt zich op z'n minst medeschuldig aan passieve volkenmoord.

"Uw passiviteit brengt u slechts aan de zijde van de onderdrukkers. U weet heel goed dat wij het goud genomen hebben, en de metalen en vervolgens de olie van de 'nieuwe continenten' en dat we het meegenomen hebben naar het moederland. En niet zonder schitterende resultaten: paleizen, kathedralen, geweldige industriesteden; en toen vervolgens de crisis dreigde, kon die afgewend worden of verzacht worden, dankzij de koloniale markten. Het met rijkdommen zat gevreten europa kende al zijn inwoners de jure de status van mens toe: een mens dat betekent bij ons een medeplichtige, omdat we allemaal geprofiteerd hebben van de koloniale uitbuiting".

Volgens jean-paul sartre, in het voorwoord van frantz fanons: 'de worpenender aarde'.

Sartre schreef dit voorwoord in 1961, een periode waarin de dekoloniatie strijd steeds bloediger vormen ging aannemen en de europese burgerij zich steeds ongemakkelijker ging voelen bij al dat geweld. Voor wie dacht dat deze uitspraak gedateerd is, dat de wereld van vandaag er veel redelijker uitziet: een desillusie, de economiese herstructurering en de politieke en militaire kon-

sekwenties daarvan, zijn anno 1988 te vergelijken met die van 1961. Het algerije van toen is Zuid-afrika nu. Het vietnam van toen heet nu palestina. Cuba is nicaragua. Voor de bevolking van de drie continenten herhaalt de geschiedenis zich en hoewel de huidskleur van vele nationale elites zich aangepast heeft, zijn de touwtjes nog steeds in handen van de verenigde staten, europa en japan. En dit in nauwe samenwerking met multinationals als Shell, Unilever, Pilips en natuurlijk de SHV.

Een verschil tussen de jaren zestig en de jaren tachtig, zijn de mechanismen van koloniale politiek. Van het bilaterale kolonialisme is de uitbuiting veranderd in het neo-kolonialisme in blokverband.

Als Kurt Lindijer in het nrc handelsblad van 5 augustus stelt dat: "De meeste brandhaarden op het afrikaanse continent hun oorsprong vinden in een onevenredige verdeling van de macht", maakt hij zich schuldig aan geschiedvervalsing. De brandhaarden van afrika worden door hongersmoed en repressie bepaald. De waarheid is dat alle brandhaarden in het midden-oosten en afrika hun oorsprong vinden in de europese koloniale en neo-koloniale politiek. Alle westerse staten, zonder één uitzondering, zijn de daders van passieve en actieve volkenmoord in de derde wereldoorlog.

"Ik zeg u dat de derde wereldoorlog al begonnen is - een stille oorlog maar daarom niet minder sinister. Deze oorlog verscheurt brazilië, latijns-amerika en prakties de gehele derde wereld. In plaats van soldaten sterven er nu kinderen, in plaats van de vernietiging van bruggen zien we nu de ontmanteling van fabrieken, ziekenhuizen en van complete economiën. Het is de oorlog over de buitenlandse schuld, waarbij rentebetaling het belangrijkste wapen is". Luis Ignacio da Silva, LULA, vermoorde braziliaanse vakbondsleider.

De schuldenlast zoals die door het IMF, Wereldbank, de club van Parijs, de OESO, om de nek van de landen op de drie konti-

nenten gehangen is, is één aspect van die betrokkenheid bij de derde wereldoorlog.

Het andere aspect is het verschijnsel van de gewapende oppositie: de door het westen georganiseerde en bewapende contrarevolutionairen Angola, Mozambique en Nicaragua.

Nederlands strikt eenzijdige hulp aan zogenaamde geweldloze oppositie in landen als Zuid-Afrika, steekt schril af tegen de bloedbaden die worden aangericht met behulp van de wapens van bondgenoot, Verenigde Staten en in het geval van Zuid-Afrika ook de hulp aan het regime van bondgenoot Israël. Maar ja, Nederland wil ook helemaal geen revolutie, zoals Desmond Tutu onlangs te horen kreeg, Nederland wil een wereldwijd verbond van parlementaire democratieën, en dat heeft weinig te maken met ware democratie maar destemmer met kosmetika.

Mensen als Fulco van Aarich en Klaas de Jonge zouden zich moeten realiseren wat de betekenis is van het monsterverbond wat ze steeds met de staat en het bedrijfsleven proberen te sluiten. Ze proberen het onverenigbare te verenigen, een vreedzame coëxistentie op te bouwen tussen henzelf en de staat en het bedrijfsleven. Wanhopig spitten ze naar de laatste restjes van moreel bewustzijn bij de tegenpartij. Ze vragen de wolf om op de schapen te letten. Een wolf in schaapskleren. Maar morele verontwaardiging alleen over de systematische aktieve en passieve volkenmoord is geen politiek begrip, het biedt geen uitzicht op een krachtig en samenhangend verzet.

"Juist nu willen we daarom met onze akties al diegenen die vechten tegen apartheid en imperialisme oproepen om de strijd tegen vestigingen van die bedrijven in Nederland te verhevi- gen. Zoals voor de bevrijdings- strijd in Zuid-Afrika de Verenigde Staten en Europa delen zijn van het probleem zo is voor iedereen die revolutionaire verandering wil de bevrijding van Zuid-Afrika een deel van de oplossing. Het is mogelijk die strijd te ondersteunen en de censuur te doorbreken. Tegenover de censuur moeten we onze solidariteit plaatsen, die alleen maar vorm kan krijgen door hier in het westen alle politieke, militaire en economische instituties te bevechten die de onderdrukking daar en hier in stand houden". Aldus RARA, bij de aanslag op de makro duivendrecht, dit keer op 18 dec. '86.

Eenzelfde geluid komt uit de drie continenten. De boodschap is niet mis te verstaan voor iedere radikaal en revolutionair en gaat dus ook op voor de gevestigde solidariteitsbewegingen:

"Tenslotte wil ik ook nog een paar woorden wijden aan de solidariteit tussen de internationale arbeidersbewegingen en onze nationale bevrijdingsstrijd. Het is óf het één óf het ander: óf we zijn het eens dat er een gemeenschappelijk belang is in de strijd tegen het imperialisme, óf we ontkennen dat. Als het waar is -en alles wijst erop dat het imperialisme bestaat en tot doel heeft de arbeidersklasse over de hele wereld te beheersen, naast het onderdrukken van bevrijdingsbewegingen in de onderontwikkelde landen- dan moeten we hierin een gemeenschappelijke vijand hertkennen, waartegen we gemeenschappelijk moeten strijden. (...) Jullie moeten zelf beslissen of jullie een vreedzame coëxistentie (met het imperialisme) als een vorm van strijd beschouwen of niet; wat wij zonder omhaal verwachten van jullie is dat de algemene strategie en de taktiek van de strijd nooit verwisseld worden".

Amilcar Cabral uit Guinee.

Deze uitspraak van Amilcar Cabral geeft precies aan wat het verschil is tussen solidariteit die is blijven hangen op morele verontwaardiging en politieke solidariteit. De gevestigde solidariteitsbewegingen moeten proberen die schaamte revolutionaire kwaliteit te geven in plaats van mee te joelen met het kriminaliseringscirkus van Frits Korthals Altes. Doen ze dat niet, dan begaan ze dezelfde historische blunder als de Vietnam-beweging, door de verkeerde bondgenoten te kiezen.

Politieke solidariteit, solidariteit als strijdbegrip, betekent het probleem van de revolutie in het hart van het beest te stellen. En hier krijgen de woorden van Sartre een bijna profetisch karakter. De crisis van de jaren zeventig is voor een groot gedeelte afgewenteld op de bevolking van de drie continenten. Dit resulteerde in een stroom van migranten die in het volgevreten Europa niet de status van mens krijgen, maar aanvankelijk die van gastarbeider, later die van economisch vluchteling (lees profiteur), om vervolgens op dit moment betiteld te worden als ongewenst en overbodig. De geweldige industriesteden, de metropolen, die Sartre gezien heeft zijn met hun vervuiling en zware arbeid overgeheveld naar de landen waar de armoede zo groot is, dat de arbeid niets waard is.

In 1974 bevindt het permanent instabiele kapitalisme zich in z'n twinstigste recessie en de

eerste na-oorlogse crisis van wereldomvang. Een nieuwe fase van het imperialisme treedt in werking.

Van Wachum, Dekker, Lubbers. Ruding, zij noemen het de derde industriële revolutie die in een 'Europa van de burger' pas tot volle wasdom kan komen. Het revolutionaire kommando NO PASARAN noemt de internationale herstructurering als stuwende kracht achter de Europese eenwording:

"De oorzaken van internationale herstructurering liggen in de crisis van de wereld-economie, begin jaren zeventig. Het groeiende bewustzijn als gevolg van anti-koloniale en anti-imperialistische strijd van bevrijdingsbewegingen in de derde wereld, leidde tot verhevigde militaire interventies en installatie van diktaturen. Deze interventiepolitiek moest leiden tot een versnelde

transformatie van half-feodale en pre-kapitalistische maatschappijvormen, naar een kapitalistische maatschappijvorm. (...) Voor het westen heeft diezelfde crisis een maatschappelijke aardverschuiving tot gevolg: de informatie- en communicatiemaatschappij. (...) Er wordt afscheid genomen van het na-oorlogse kapitalisme met een menselijk gezicht. Nieuw rechts voert de herstructurering door (Thatcherisme, no-nonsense politiek)".

In een niet te stuiten vaart wordt een droom waar gemaakt. Eén verenigd Europa: waar de geschiedenis van Europa faalde, zal de herstructurering moeten slagen. Wat twee wereldoorlogen en één koude niet lukte moet na een onderonsje tussen Helmut Schmidt en Giscard d'Estaing lukken. Een monsterverbond met een historische lading. De vorige coalitie van deze grootte sneuvelde in 1945. Maar de geschiedenis herhaalt zich voor een gedeelte: dezelfde krachten die destijds het monsterverbond aangingen - Krupp, Siemens, Daimler-Benz, AEG - hebben zich nu versmolten met Philips, Fiat, Thomson British Aerospace, Dassault en de Europese politieke top.

Wat betekent die Europese eenwording in de praktijk? Teveel om in dit korte bestek geheel te behandelen, maar wat duidelijk is, is dat het de omvang van een conservatieve revolutie heeft, gezien de ingrijpende economische, politieke, militaire en juridische konsekwenties. Die konsekwenties komen zowel tot uitdrukking in de verscherpende noord-zuid tegenstelling, als op het nivo van de tegenstelling hier ten lande: die tussen staat en maatschappij. Op dat laatste wil ik in dit verband wat verder ingaan.

- Het betekent een aardverschuiving in de produktiewijze en produktieverhoudingen. Philip Mattera hierover: "Wat sommigen voor het gemak maar even vergeten is dat de herstructurering van de italiaanse economie arbeidsomstandigheden met zich mee heeft gebracht, die doen denken aan het negentiende-eeuwse engeland; zeer lage lonen, vaak op stukloon basis; gevaarlijke en ongezonde werkomstandigheden, zonder sociale voorzieningen".

van verblijfsvergunningen bij werkgevers; het dichten van de mazen door centralisering van gegevensbestanden.

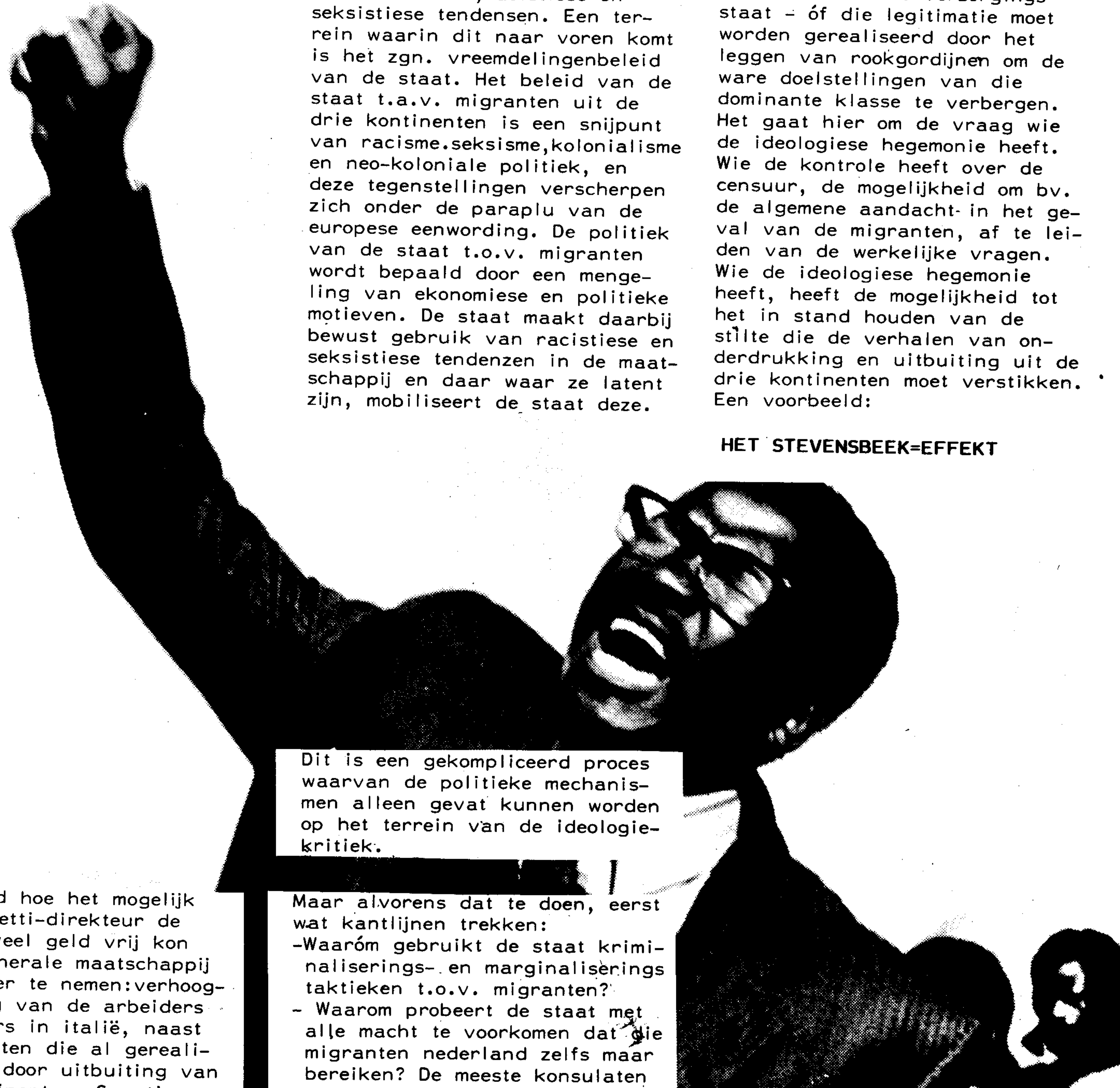
Laatstgenoemde voorbeelden zijn weer een direkte konsekwentie van de europese eenwording: beheersing door controle van de ingezetenen, een strategie's hulpmiddel bij de interne pacifikatie als de grenzen eenmaal open zijn, of beter: verlegd zijn naar de woningen, sociale diensten etc.

- Een aardverschuiving in het politieke systeem: de mobilisatie van fascistiese, rasistiese en seksistiese tendensen. Een terrein waarin dit naar voren komt is het zgn. vreemdelingenbeleid van de staat. Het beleid van de staat t.a.v. migranten uit de drie kontinenten is een snijpunt van racisme, seksisme, kolonialisme en neo-koloniale politiek, en deze tegenstellingen verscherpen zich onder de paraplu van de europese eenwording. De politiek van de staat t.o.v. migranten wordt bepaald door een mengeling van economiese en politieke motieven. De staat maakt daarbij bewust gebruik van racistiese en seksistiese tendenzen in de maatschappij en daar waar ze latent zijn, mobiliseert de staat deze.

De staat is er overduidelijk niet in geslaagd om de meerderheid van de nederlanders ervan te overtuigen dat migranten hier niet thuis zouden horen. Anders was korte van hemel niet zo benauwd geweest om de migranten in aanraking te laten komen met kaaskoppen.

Dit raakt één van de fundamente van de zgn. westerse democratiën: de legitimatie van de politiek van de dominante klasse kan niet alleen met geweld afgedwongen worden. Die legitimatie moet worden gekocht - zoals het geval was met de verzorgingsstaat - óf die legitimatie moet worden gerealiseerd door het leggen van rookgordijnen om de ware doelstellingen van die dominante klasse te verbergen. Het gaat hier om de vraag wie de ideologiese hegemonie heeft. Wie de controle heeft over de censuur, de mogelijkheid om bv. de algemene aandacht in het geval van de migranten, af te leiden van de werkelijke vragen. Wie de ideologiese hegemonie heeft, heeft de mogelijkheid tot het in stand houden van de stilte die de verhalen van onderdrukking en uitbuiting uit de drie kontinenten moet verstikken. Een voorbeeld:

HET STEVENSBEEK=EFFEKT

Dit is een gekompliceerd proces waarvan de politieke mechanismen alleen gevat kunnen worden op het terrein van de ideologiekritiek.

Dit verklaard hoe het mogelijk was dat olivetti-direkteur de benedetti zoveel geld vrij kon maken de generale maatschappij in belgië over te nemen: verhoogde uitbuiting van de arbeiders en arbeidsters in italië, naast de superwinsten die al gerealiseerd waren door uitbuiting van de drie kontinenten. Swasti Mitter geeft dat een verdere invulling:

"Vooral vrouwen van ethniese minderheden dieden het voordeel van 'derde wereld arbeidskrachten' in het hart van de eerste wereld".

Wat de nederlandse situatie betreft kun je hier aan toevoegen dat de zgn. 'derde wereld arbeidskrachten' de komende jaren de informete ekonomie van illegale sweat-shops ingedreven worden. Een normaal bestaan wordt ze ontzegd door de illegalisierende maatregelen. Controle

Maar alvorens dat te doen, eerst wat kantlijnen trekken:

-Waaróm gebruikt de staat kriminaliserings- en marginaliserings taktieken t.o.v. migranten?

- Waarom probeert de staat met alle macht te voorkomen dat die migranten nederland zelfs maar bereiken? De meeste konsulaten en ambassades weigeren al visa aan mogelijke migranten.

- De KLM wordt verantwoordelijk gesteld voor het vervoer van migranten wiens papieren niet helemaal in orde zouden zijn, of die uit een land komen waarvoor de nederlandse grenzen al dicht zijn. Als ze nederland al bereiken, worden ze in kampen en gevangenissen gegooid. Is hun verzoek eenmaal afgewezen, zitten ze twee minuten later al op een vliegtuig het land uit. De marechausee controleert de vliegtuigen voordat de passagiers er uit zijn.

Stevensbeke is één van de gehuchten die uitgekozen werden door eelco brinkman om als opvangdorp te dienen voor migranten. Volgens eelco brinkman kon nederland de 'enorme toevloed' van migranten niet meer aan, boden de grote steden te weinig opvangmogelijkheden, en moest er dus een spreidingsbeleid van de grond komen. Stevensbeke was uitgekozen als opvangdorp, door de staat. De kleinburgers uit dit dorp liepen te hoop tegen dit besluit. Alle bestaande vooroordelen werden in de landelijke

media uitgekotst en nergens weersproken. Vervolgens werd het zgn. 'probleem' van de migranten voorgelegd aan andere kleine gemeenten die vreesden vervolgens voor hun plattelandse culturele identiteit en liepen ook te hoop. De werstand die de plaatsing van migranten in kleine gemeenten opriep, werden vervolgens door korte van hemel overgenomen als een nieuw argument om nog meer migranten te weigeren. Nederland zit zgn. 'vol', en dat terwijl de feiten dat weerspreken, want nederland heeft een van de laagste percentages migranten-ingezetenen van europa. Maar op dat moment stelde niemand zich die vraag: de vraag over de juistheid van de verstrekte informatie. Heel nederland viel over stevensbeke: rechts was het eens met de weigering van het gehucht; links was geschokt door het racisme. De bewoners van stevensbeke werden geschokt, toen anti-racisten hun konfronteerden met hun standpunten en de straten van het gehucht met leuzen beschilderden. De staat heeft de weerstand van de stevenbekenaren gebruikt om een politiek belang door te drukken. Namelijk het belang van het leggen van een sanitaire gordel om europa, in het kader van de europese eenwording. Maar op dat moment werd die doelstelling zorgvuldig verzwegen.

Toen enkele weken later vrij nederland een lijst van gemeenten publiceerde die wél bereid waren migranten in hun steden en dorpen op te nemen, legde niemand het verband tussen het bestaan van die lijst en waarom stevensbeke zonodig uitgezocht moest worden als opvanggemeente. Het werd uitgezocht om dezelfde reden als waarom dodewaard destijds uitgezocht werd als lokatie voor een kerncentrale. In het geval van dodewaard, omdat de gezagstrouwe bevolking niet snel in verzet zou komen tegen een kerncentrale; stevensbeke werd uitgezocht omdat het in verzet zou komen als het dorp uitgebreid zou worden met de helft van de bevolking: de xenofobiese angst sloeg de klein-burgerlijke angst sloeg de kleiburger om het hart. Die mobilisatie van klein-burgerlijke angsten door de staat moest het migranten probleem een maatschappelijk probleem laten worden en niet één van de staat.

Dit is één voorbeeld van de toepassing van een mechanisme van de televisie-democratie. Een voorbeeld waarbij de economische doelstellingen van de heersende klasse achter een ideologies

rookgordijn gelegd wordt. Een politiek mechanisme wat kenmerkend is voor het proces van beheersing in het westen. De waarheid is revolutionair en dient slechts mondjesmaat toegediend te worden of geheel, dan wel gedeeltelijk verhuld te worden. De leugen en de halve waarheid zijn de pijlers waarop de westerse burgerlijke democratieën berusten. Het is de psychologische oorlogsvoering. Een ideologisch ingrijpen om te voorkomen dat migranten hun verhaal kunnen doen. Het gaat hier om de beheersing van het kollektieve verdringen van schaamte, de schaamte is immers een revolutionair gevoel en de verdringen ervan een produkt van ideologische strijd. De nederlandse ideologische hegemonie is al sinds mensenheugenis in handen van christelijke kleinburgerlijke moralisten, af en toe bestreden ter rechterzijde door de liberalen en aan de andere kant van het midden door sociaal-demokraten. Wie de kollektieve verdringing beheerst, beheerst het beeld over de werkelijkheid en beheerst en manipuleert het proces van vervreemding.

Het is noodzakelijk voor de ruddings, de lubbers, de korthalzen altes, de wisse dekkers, dat de bevolking gelooft in het bestaan van een economische crisis, de noodzaak tot bezuinigen, dat buitenlanders crimineel zijn en alle junks en flikkers AIDS hebben en verspreiden; dat mies minima een parasiet is. In de woorden van marcuse is het beheersen en manipuleren van de kollektieve verdringing: "de beheersing van het ongelukkig bewustzijn". Zolang er in de maatschappelijke pyramide nog iemand onder jou staat, kun je je gevoel van eigenwaarde behouden door de onderliggende een ekstra doud te geven. De staat gebruikt het 'ongelukkig bewustzijn' om de openlijke en latente aanwezige racistiese tendenzen gericht te mobiliseren.

Officieren van justitie hebben er in het recente verleden ook een handje van gehad om problemen op bovengenoemde wijze naar hun hand te zetten. Verkrachters laten lopen, daarmee veel maatschappelijke onrust kreërend. Deze maatschappelijke onrust vervolgens te gebruiken als drukmiddel tegen een onwillige politiek of techterlijke macht, om het zgn. cellentekort op te kunnen lossen. De kriminaliteitscijfers zijn echter een politiek gegeven. Ze zijn niet op statistieken maar op politieke prioriteiten gestoeld, de definitie van kriminaliteit is een politieke.

Bovenstaande politieke mechanismen, die de staat en de heersende klasse gebruiken om hun doelstellingen zo lang mogelijk op een verborgen manier te bereiken, benoemde de italiaanse revolutionair Gramsci als het mechanisme van de passieve revolutie.

Als eerder geschetst gaat het hier niet om de volledige akseptatie van alle politieke doelstellingen van lubbers en co, door de bevolking. Het gaat er om de bevolking voldoende onder druk te houden en in verwarring te brengen om hervormingen en herstruktureringen door te kunnen voeren zonder al te veel tegenstand in één keer op te roepen: de beroemde salami-taktiek van de staat zoals die toegepast is bij de brede maatschappelijke discussie over kernenergie en het moderniseringsbesluit ter plaatsing van 48 kruisraketten.

Overigens ontwikkelde Gramsci dit begrip van passieve revolutie als analisties instrument om de te verklaren waarom het italiaanse fascisme zo aansloeg bij de mannen uit de arbeidersklasse en de vrouwen uit dezelfde klasse en die uit de middenklasse.

Het migranten-beleid zoals dat door de nederlandse staat, in samenhang met de andere interne markt kandidaten, wordt uitgevoerd roept ook andere historische vergelijkingen op.

In een artikel in hervormd nederland: "Strijd tegen de onrendabele armen duurt voort", schreef de hier aanwezige getuige-deskundige Ralph Syring over een onderzoek naar de economische basis en economische theoriën van het nazi-fascisme. Hij citeerde daarin uit een studie van Suzanne Heim en Götz Aly het volgende:

"Nadat de nazi's begin '45 talrijke dokumenten hadden verbrand drong zich de stelselmatige samenhang tussen de economische modernisering en het vermoorden van vaak overbodige mensen op".

Anno 1988 zou de zin als volgt luiden:

"Drong zich de stelselmatige samenhang op tussen de economische herstrukturering en het deporteren en laten kreperen van vaak overbodige mensen".

Allereerst omdat de economiën in de drie continenten volledig afhankelijk zijn van de door het westen gedomineerde wereldmarkt. Nederlands betrokkenheid daarbij is bewezen door het feit dat het in alle organen zit die die passieve volkenmoord organiseren: het IMF, de Wereldbank, de EG, de club van tien, de club van Parijs en de OESO.

Tegelijkertijd zit Nederland ook in alle organisaties die de bevolking in de drie continenten onderdrukken, als ze in opstand komen tegen de economische en politieke orde: de NATO en de West-Europese poot ervan: de West-Europese Unie. En dit is een bewezen betrokkenheid bij één van de vormen van actieve volkenmoord.

Een ander terrein waarop Nederland actief deelneemt aan het veroorzaken van hongersnoden, woestijnvorming, en een seksistische bevolkingspolitiek is de rol die het speelt bij de ontwikkeling van genen- en biotechnologie: het verkrijgen van de controle over groei en geboorte; de produktie van het leven in alle facetten. Dat is de onderliggende stroom van de huidige internationale herstrukturering.

Heim en Aly:

"Het heeft gevolgen voor de vraag of zoiets als bevolkingswetenschap, die een bevolking op haar kwalitatieve en kwantitatieve samenstelling analyseert en wil veranderen, of men zo'n wetenschap eigenlijk mag toelaten of principieel als onmenselijk zou moeten afwijzen".

De Europese continentale bevolkings- en ontwikkelingspolitiek van de nazi's in de jaren dertig tot '45, zijn direct daarna op de conferentie van Bretton Woods omgezet tot een intercontinentale bevolkings- en ontwikkelingspolitiek.

Heim en Aly nog een keer:

"Willen we echter iets leren uit wat de Duitsers en wat de Duitse Staat hebben aangericht, dan moeten we uiteraard ook proberen de structuren waarmee dit gebeurd is, de denkpatronen en de motieven onderkennen".

Als u op 5 mei 1989 voor de 44e keer denkt het fascisme verslagen te hebben, doet u er goed aan om 45 minuten lang extra stil te zijn. Voor ieder jaar één minuut om u te realiseren dat de fundamentele van het fascisme nooit verslagen zijn: het patriarchale gezin onder kapitalistische verhoudingen met een racistische ideologie. Ze hebben slechts een cosmetische verandering ondergaan.

Niet voor niets zijn tot op de dag van vandaag top-nazi economen en politici nog actief en je bent zeldzaam naïef, als je denkt dat dit uitzonderingen zijn.

De overbodigen zijn in dit geval de niet-westerse asielzoekers. Mensen die de stap hebben genomen om te verhuizen naar die plaatsen, waar hun rijkdommen heen versleept zijn, hetgeen primair als een daad van verzet gezien moet worden. Deze mensen worden in het kader van de economische herstrukturering en Europese eenwording gedwongen terug te keren naar hongersnoden en repressie. Dit kan niet anders uitgelegd worden dan één van de vormen van passieve volkenmoord.

Het politieke mechanisme van de passieve revolutie is een onmisbaar instrument voor de nederlandse staat geworden om de legitimatiekrisis, die zich de afgelopen jaren van bezuinigingen ombuigingen, herstruktureringen, modernisering, rationalisering etc etc., opgebouwd heeft het hoofd te kunnen bieden. Het is een wapen de innerlijke veiligheid te garanderen. En het afdwingen van de innerlijke veiligheid is de enige manier die de staat heeft om de steeds dreigende politieke crisis van het systeem af te wenden.

De afgelopen jaren hebben een reeks van die bijna-krisen laten zien:

Het dreigende geweld van de stadsoorlog in '80-'81.

De ternauwernood beheerste crisis m.b.t. het verzet tegen kern-energie. De brede maatschappelijke discussie moest daarin redding brengen.

En het jongste voorbeeld is de vredesbeweging, maar daarbij is de staat niet zelfstandig uit de crisis gekomen. Dat heeft lubbers te danken aan gorbatsjov.

De afgelopen 10 jaar heeft de repressief tolerante verzorgingsstaat, die nog in staat was verzet af te kopen door marginale veranderingen en verbeteringen toe te staan, zich ontwikkeld tot een autotitaire parlementaire democratie. Een vorm van de diktatuur van de middenklasse, zou je het kunnen noemen. In ieder geval een democratie waarin de belangen van arbeiders en arbeidsters, thuiswerksters, stukloonwerkers/werksters, migranten, woningzoekenden, mies minima etc. niet meer vertegenwoordigd zijn.

Bij de huidige internationalisering van de verhoudingen past geen verzorgingsstaat meer. "Demonstraties hebben géén invloed". Dat verklaarde onlangs een parlementariër. Op de vraag wat dan wel effect had: "Een individuele benadering werkt het best". Met andere woorden, alleen de geïndividualiseerde ellende wil de harten van de autoritaire democraten nog beroeren. De immuniteit van de kollektieve aktie - of dat nou honderdduizenden voor de vrede zijn, of die helpt ervan tegen apartheid - drukt de politieke korrumpie van de parlementaire democratie uit. Individualisme is het nieuwe motto.

Anti-parlementarisme zal in de nabije toekomst aan betekenis en inhoud gaan winnen. Niet als een reformistische strategie om de clowns in een stoel in de tweede kamer te heisen, maar om opnieuw inhoud te geven aan het begrip: direkte democratie. Het gat wat valt tussen de traditionele belangenorganisatie van de verzorgingsstaat, en het "vrije spel van de markteconomie" van de zgn. terugtrekkende overheid, moet opgevuld worden. Een andere reden voor het belang van anti-parlementarisme is: het proces van de langzame opheffing van de BV Nederland en de fusie met de NV Europa, is een onomkeerbaar proces. Over de toekomst van steeds meer mensen wordt besloten in de kantoren van de multinationals, die hun principe-besluiten vervolgens doorspelen naar brussel. Dit tekent een ander nivo van van de intrede van de zgn. 'derde wereld verhoudingen'. Namelijk het principe dat mensen geen invloed hebben op de besluitvorming. De Europese eenwording is per definitie een anti-democratisch proces. Hoe lang denken lubbers, ruding, dekker, de bruyne, loudon en consorten het zaakje nog langer voor de gek te kunnen houden met hun gekwaak en gebral over het 'europa van de burger'? Het is nu al duidelijk dat het een 'europa van de bepaalde burger' is, waar sommige sociologische categorieën van mensen zich niet in mogen rekenen. Europese eenwording betekent de invoering van de Europese variant van apartheid. Het internationalisme zal een onmisbaar onderdeel zijn van hetzelfde als anti-parlementarisme. Ten eerste omdat de uitbuiting en onderdrukking van hieruit georganiseerd worden. Ten tweede omdat revolutionaire strijd in de drie continenten een deel van de oplossing is. Europese eenwording is een stap verder in de derde wereldoorlog en in die zin onderdeel van het probleem.

Dit zijn in het kort een aantal consequenties van de internationale herstructurering en Europese eenwording. Een eenwording die in eerste plaats gezien moet worden als een nieuwe fase, een nieuw front van het imperialisme in de derde wereldoorlog. Een front dat zowel internationaal als een intern front kent. De derde wereldoorlog wordt dan ook gevoerd tegen het verzet in Europa: de interne vrede van de diverse landen is een levensnoodzaak voor de heersende klasse om de herstructurering door te kunnen zetten. Een interne vrede die niet langer op

sociaal-democratische konsensusmodellen kan steunen, maar steeds openlijker een oorlog tegen de binnenlandse vijand wordt: een niet-verklaarde oorlog tegen junks, migranten, loon-afhankelijken en politiek verzet. Het revolutionaire geweld van de RARA keert zich tegen het internationale front, tegen diegenen die dat hier in west-Europa financieren en daarvan profiteren. Het revolutionaire geweld van de NO PASARAN keert zich tegen het interne front. Beide vormen zijn echter een uitdrukking van sociale verdediging tegen de aanvallen van het imperialistische systeem op het bestaan van de mensen op de drie continenten en op het bestaansrecht en mogelijkheid van mensen in de zgn. onderklasse in Europa.

Niet de RARA is op 11 april uit de anonimiteit gehaald, maar de contouren van een nieuwe politieke beweging. Een beweging die de werkelijkheid in een totale samenhang ziet en zich niet laat imponeren door de dreigementen van korthals altes of de wit.

De eerste woorden zijn pas gevallen, het is een begin van een gesprek over anti-fascisme, anti-racisme, anti-seksisme en anti-imperialisme. Het moet om deze redenen geweest zijn dat de RARA op 17 september 1985 het volgende verklaarde: "Daarin ligt de gezamenlijkheid van onze strijd, ons enige perspectief en onze onvoorwaardelijke solidariteit met de zwarte revolutionaire strijd in zuid-Afrika, die zo bloedig bevochten moet worden.

Steun de revolutie in zuid-Afrika en vorm het front in west-Europa"

De oproep om te komen tot een politieke tegenmacht, middels een proces van revolutionaire praktische strijd en frontvorming lijkt een concrete invulling daarvan.

PROCESVERKLARING RALF SYRING

Sinds enkele jaren zijn in het kader van een systematisch onderzoek naar de kenmerken van het nazi-regime feiten aan het licht gekomen die nieuwe aspecten van de nazipolitiek toegankelijk maken.

Deze hebben vooral betrekking op de economisch-wetenschappelijke rationaliteit van het vernietigingsapparaat door de nazi's.

Zonder dat de onderzoekers beweren dat er geen irrationele elementen in de machtsuitoefening door de nazi's zouden hebben bestaan, leggen zij er toch de nadruk op dat er wel degelijk sprake was van een weloverwogen planning.

Het nazi-regime heeft niet lang genoeg geduurd, om de ideeën van een nieuwe economische orde voor Europa te kunnen uitvoeren. En toch is de nazi-planning verder uitgewerkt en grotendeels gerealiseerd in de onder leiding van de Verenigde Staten van Amerika na de tweede wereldoorlog opgebouwde economische wereldorde. Het komt mij hier er op aan, in enkele punten de continuïteit van de concepten in het nazi-rijk en de naoorlogse economische orde aan te tonen.

Reeds in de jaren '30 heeft de nazi-regering grote aantallen jonge economen uit vooraanstaande instituten met een internationale goede reputatie opdracht gegeven, de principes van een economische herstructurering uit te werken. Eén van de belangrijkste instituten was in dat verband het Instituut für Weltwirtschaft in Kiel. Andere voorstanders van de herstructurering kwamen uit de grote concerns zoals de bekende IG-Farben. Terwijl in het Duitse Rijk zelf een zogenaamde economische herleving vooral door maatregelen tot stand kwam, die de oorlog voorbereidden (bewapeningsindustrie, infrastructuur), hadden de economische plannen van het begin af aan een op heel Europa gerichte strekking. Het ging om wat de nazi's de "Grossraum" noemden.

De uitwerkingen van deze planning konden voor het eerst na de bezetting van Oostenrijk in 1938 worden bestudeerd. Een groot deel van de oostenrijkse middenstand, die economische voordelen van de annexatie verwachtte, had gehoopt, de door middel van de "arisering" vrijkomende bedrijven - de Joodse bezitters werden van hun eigendom beroofd - te kunnen overnemen.

Göring gaf echter opdracht om op een andere manier te werk te gaan: onder leiding van het Reichskomitee für Wirtschaftlichkeit (RKW) werd een Vermögensverkehrsstelle opgericht, die o.a. met medewerking van de in Nederland niet onbekende heren dr. Hans Fischböck en Arthur Seyss-Inquart - "in alle rust maatregelen ten behoeve van een doelmatige omleiding van de joodse economie" moest nemen.

Kern van deze maatregelen was een rationalisering. In de praktijk betekende dat dat niet rendabele bedrijven moesten worden gesloten, en dat bracht met zich mee dat niet rendabele mensen moesten verdwijnen. Dat waren in Wenen doorgaans joden, die eerst nog door emigratie, later door deportatie werden verwijderd.

Het is hier niet mogelijk, om de details van de daar uitgewerkte economische planning weer te geven. Belangrijk was vooral dat economen als Meinhold, Seraphim, Emmerich en anderen hier voor het eerst de principes van de Europese Grossraum systematisch in de praktijk brachten.

De economie in Polen moest georganiseerd worden in functie van de behoeften van het Duitse Rijk. Dat betekende dat er grondstoffen, vooral agrarische, en migratiearbeiders, vooral voor de bewapeningsindustrie moesten worden geleverd. In de economische redeneringen in het Institut für Deutsche Ostarbeit werden formules uitgewerkt, volgens welke een optimale bevolking voor het gebied werden berekend.

Op grond van die formules kwamen tot de konklusie dat er teveel mensen woonden. Er was overbevolking, of in de woorden van Helmut Meinhold: "Iedere tweede bewoner van het Poolse platteland is alleen maar dode ballast".

Wij weten inmiddels dat dergelijke woorden in het nazi-rijk letterlijk waren bedoeld. Andere in die tijd gebruikte termen waren "ballast-existentïes" en "overtollige eter's". De irrationaliteit van de jodenhaat werd in de economische programma's stelselmatig gebruikt, om bevolkingspolitiek te bedrijven. Het begrip "bevolking" werd één van verscheidene economische variabelen. Het aantal mensen kon en moest worden gestuurd, en wel door alle daartoe nodig geachte middelen, waarbij deportaties net zo goed hoorden als stelselmatige vernietiging.

De succesvol uitgevoerde rationalisering in Wenen werd later model voor de economische herstructurering van het bezette Polen. Niet toevallig werden voor een groot deel dezelfde economen, die in Wenen hadden meegewerkt, naar het Institut für Deutsche Ostarbeit in Krakau gehaald, om daar hun werk voort te zetten.

AAN DE ARBEIDSGEMEENSCHAP VAN HET NEDERLANDSCHE VOLK EN WORDT LID VAN

HET NEDERLANDSCHE

ARBEIDSFRONT

In een recent onderzoek van de historici Götz Aly en Susanne Heim uit West Berlijn wordt aangetoond dat de nazi-planning weliswaar bij de vernietiging van de joden begon, dat zij echter geenszins van plan was, om zich daartoe te beperken. Er waren plannen voor de oplossing van het zogenaamde Polen-vraagstuk, waarbij ervan werd uitgegaan dat men 2,5 miljoen Polen, die oud waren, tuberculose hadden of kleine kinderen waren, zou gaan vermoorden, omdat ze niet produktief waren

Een struikelblok in de nazi-plannen was de in velen van de bezette landen nog aanwezige substitutie-economie, die door contrôle van buitenaf moeilijk te doordringen was. Deze economie moest via modernisering verdwijnen. Wij weten inmiddels uit vele pogingen, om dergelijke economische structuren, waarin mensen voor zichzelf en niet voor een markt produceren, uit de weg te ruimen, dat dit nog nooit in de geschiedenis is gebeurd zonder de mensen, die in deze structuren leven, eveneens aan te vallen en voor een deel te vermoorden.

Ik verwijs verder naar het onderzoek van Aly en Heim, waar tal van bronnen geciteerd zijn, die duidelijk maken dat er een ontwikkelingspolitiek ontworpen werd, waar van het vernietigen van onrendabele mensen een essentieel onderdeel was.

Het nazi-regime liet deze plannen verder uitwerken voor zijn Gross-raumpolitiek voor Europa. De planning werd officieel bekend gemaakt door de minister van economische zaken Walther Funk op een perskonferentie op 25 juli 1940. Funk schetste daarin een nieuwe internationale arbeidsverdeling tussen het centrum - het Duitse Rijk - en de periferie. Er werd een hiërarchie ontworpen, waarin verschillende landen een specifieke plaats kregen toegewezen: Het Duitse Rijk zelf zou technologisch ver ontwikkelde goederen produceren, investeringsgoederen en know-how exporteren en kredieten geven. De Reichsmark zou de leidinggevende geldsoort worden, in verhouding waarmee alle andere geldsoorten in hun waarde zouden worden vastgelegd. De Reichsmark zou van de tot dan toe geldende gouddekking losgekoppeld worden, wat voor het Duitse Rijk de mogelijkheid inhield, om door eigen geld- en rentepolitiek bijv. inflatie te exporteren.

Een zogenaamde "Clearing-Union" zou de financiële transacties in het kader van het internationale kredietstelsel controleren ....

In de hiërarchie kwamen onder het Duitse Rijk andere geïndustrialiseerde al bezette of nog te bezetten landen zoals Frankrijk, België, Nederland, Tsjecho-Slowakije enz., die bepaalde industriële produkten voor hun rekening mochten nemen. En de hiërarchie strekte zich verder uit tot Zuidoost-Europa, Oost-Europa en Noord-Afrika, waar het vooral om de levering van minerale en agrarische grondstoffen en van arbeidskracht ging.

Nadat de heer Funk in de perskonferentie de nazi-plannen had bekend gemaakt, wilde de Britse regering daar iets tegenoverstellen. Er zou een campagne worden opgezet, waarin de voordelen van het bestaande economische systeem met inbegrip van de gouddekking van het geld moesten worden onderstreept. De regering richtte zich tot de bekende econoom John Meinard Keynes, die in een brief van 20 september 1940 het verzoek, om aan die campagne mee te werken, afwees "Volgens mij zou ongeveer driekwart van de citaten uit de Duitse radio uitstekend zijn, wanneer wij de naam "Duitsland" door "Groot-Brittannië" zouden vervangen".

De nazi's werden verslagen. Zij konden hun plannen niet uitvoeren. Keynes echter en zijn Noordamerikaanse collega Harry White, medewerker in het ministerie van economische zaken, o.l.v. Morgenthau, gingen met het verder uitwerken van de driekwart, die zij goed vonden in het Duitse concept, door. In de resultaten van de conferentie van Bretton Woods in 1944 zijn dan ook de belangrijkste principes van de nazi-economie terug te vinden. Het woord Grossraum werd tijdelijk een soort vakterm in de economie, later vervangen door het begrip "Grand Area", wat in de VS-planning van de wereldeconomie een belangrijke rol zou gaan spelen. In Bretton Woods werden Wereldbank en het Internationaal Monetair Fonds (IMF) als internationale krediet- en contrôle-instituten opgericht. De US-dollar werd tot leidinggevende munteenheid verklaard, die toen weliswaar nog aan de gouddekking gekoppeld bleef, iets wat later echter werd veranderd overeenkomstig de plannen van de nazi-economen.

Vraag Inlichtingen:
3-5 BOGARDOSTR. BRUSSEL

Demandez les renseignements
3-5 RUE DES BOGARDS BRUXELLES

In principe bewijst de overname van de theoretische principes uit de nazi-planning nog niet dat dit noodzakelijkerwijze tot een overeenkomstige praktijk zou gaan leiden. Inmiddels zijn er echter enkele tientallen jaren ervaring met de werking van dit systeem.

Wij kunnen op z'n minst de volgende punten constateren:

1. De in Bretton Woods vastgelegde economische wereldorde met zijn internationale arbeidsverdeling en zijn wereldwijde kredietstelsel heeft tot een verdere verarming van de overgrote meerderheid van de mensheid geleid.
2. Zogenaamde IMF-aanpassingsprogramma's worden in financiële termen gesteld, betekenen echter in de praktijk de dood van tienduizenden mensen door het schrappen van voedselsubsidies en het gewelddadige vernietigen van structuren van substitutie ten gunste van de produktie van cash-crops, die niet opgegeten kunnen worden, maar voor de zogenaamde wereldmarkt bestemd zijn.
3. De internationale arbeidsverdeling is zodanig uitgewerkt dat een meerderheid in de landen van het centrum een vrij hoge levensstandaard heeft en zich door het systeem bevoordeeld voelt. Er is zodoende een zekere stabiliteit in het centrum geschapen, die het toelaat, de "bevolkingspolitiek" in de periferie ook vandaag de dag met inbegrip van de vernietiging van mensen uit te voeren. Mensen die in Duitsland onder het nazi-regime hebben geleefd zonder zich ertegen te verzetten, argumenteren ook vandaag de dag nog dat het met hen immers vanaf 1933 beter ging. Zij hadden dus geen reden tot verzet.

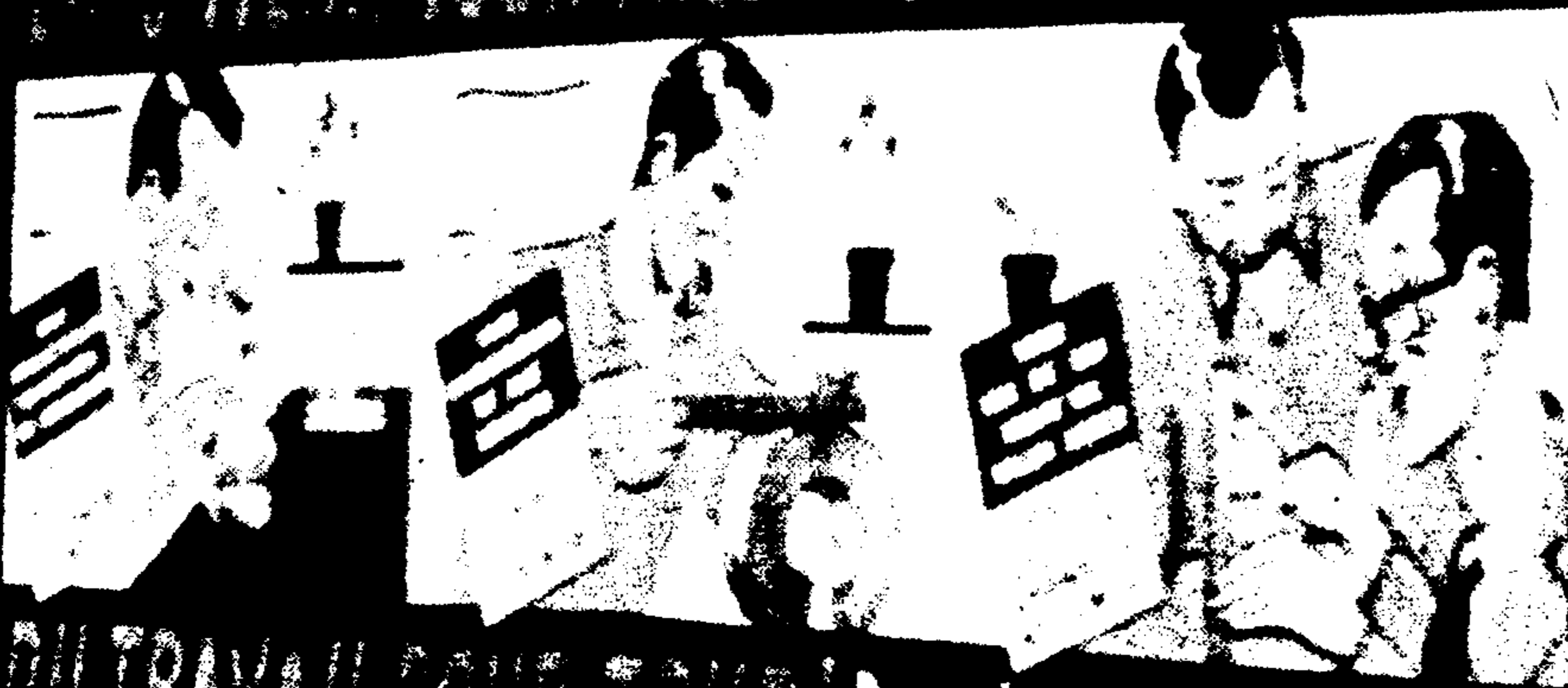
De continuïteit van de nazi-Gross-raumpolitiek en de naoorlogse economische wereldorde is een structureel en praktisch gegeven. Een enkel citaat uit een militair tijdschrift uit de VS moge duidelijk maken dat de dimensie van mensenvernietiging ook nu nog in de theoretische fundering van de politiek aanwezig is. Luitenant-Colonel John S. Fulton van het VS-leger schrijft in het tijdschrift "Military Review" in een artikel over het concept van het "Low intensity conflict" (noot: zie ook Zwarte 80, pag 14-17) in februari 1986: "CLI hebben de neiging, het menselijk aandeel tegenover het materiële te benadrukken. In de minder ontwikkelde landen zijn de mensen de meest bruikbare waar (commodity), die over het algemeen in overvloed aanwezig is en die een geringe prioriteit hebben, wat hun bescherming betreft. Materiële en produktiemiddelen zijn daarentegen schaars en dienen zorgvuldig te worden ingezet. Het CLI heeft verder een neiging lang te duren. Tijd is eveneens een in overvloed ter beschikking staande waar in minder ontwikkelde naties. Enkele minder ontwikkelde naties hebben eeuwenlang gevochten. Het is niet belangrijk, of ze nog enkele tientallen jaren langer wachten ... De bestaande situatie kan voor de meeste mensen helemaal niet slechter worden. Daarom is het wachten op een verbetering, zij het dan in een omgeving van geweld, voor hen een acceptabel alternatief".

Eind juli 1988 heeft de heer Helmut Hartmann, vertegenwoordiger van het IMF uit Washington, in een door de katholieke en protestantse kerken in West-Berlijn georganiseerde hoorzitting over de internationale economische situatie in het openbaar verklaard dat het feit dat er in het kader van de aanpassingsprogramma's van het IMF "verliezers" zijn, zoals hij dat noemde, niet een toevallige bijwerking, maar "gewenst" is. Wij weten dat de "verliezers" ieder jaar honderdduizenden doden zijn.

In het licht van deze feiten wil ik nog eens terug naar het al eerder genoemde onderzoek van de historici Götz Aly en Susanne Heim. Götz Aly zei mij in een lang vraaggesprek dat via de IKON-radio op 1 mei j.l. werd uitgezonden het volgende:

"Auschwitz is een tot nu toe eenmalige misdaad, en het is opgrond van zijn structuur een moderne misdaad. Wanneer men in het kader van een analyse van het Derde Rijk zegt dat het een terugval in de barbarij zou zijn, dan beweert men er mee dat het alshetware zou gaan om een terugval in middeleeuwse of nog oudere toestanden. En dat klopt niet. Auschwitz is misschien wel een wreed, radicaal vooruitlopen op het bekijken van de mens als een economische factor, die men willekeurig kan manipuleren in zijn kwaliteit, maar vooral in zijn kwantiteit kan sturen, en wel desnoods door massamoord. En dat is een modern principe. Het is ontwikkeld door bevolkingswetenschappers, sociologen en economen in deze eeuw. En het waren Duitse bevolkingswetenschappers, sociologen en economen, die tot de konsekwentie zijn doorgegaan dat men mensen desnoods ook moet vermoorden, omdat het de makkelijkste, meest radikale en snelste mogelijkheid is, om in de ontwikkelingspolitiek vooruit te komen".

Het Duitse Rijk zat legaal goed in elkaar. Het Hitler-regime kwam door verkiezingen aan de macht. De stelselmatige moord geschiedde volgens legale regels. Misschien hoef ik hier in Nederland helemaal niet te benadrukken dat het menselijk onmogelijk is zich tegenover een dergelijk systeem op een legaliteit te beroepen. Dit land heeft een traditie van verzet. Ik neem aan dat het daarom ook een grote sensibiliteit heeft voor de momenten, waarop verzet nodig is.

HET LANDELIJK

Inleiding

Politie, OM en in hun navolging de media, praten over dit proces als over het RARA-proces. Hoewel het dossier over dit proces van het OM en onze dossiers naar ik aanneem voor voor een groot deel dezelfde stukken bevatten, hebben wij onze mappen met LCT gemerkt. Ik zal vanuit deze kijk op het materiaal iets zeggen en daarbij proberen duidelijk te maken dat er meer aan de hand is dan een naar schatting 40-tal anonieme agenten zonder bekende woon- of verblijfplaats hier te lande, die ten strijde trekken tegen 10 zogenaamde "terroristen" van wie OM en rechters er weer 9 hebben laten lopen. Mijn betoog zal dienen als één van de bouwstenen voor het niet-ontvankelijkheidsverweer dat door mijn kollega Bakker Schut nader zal worden uitgewerkt. Wat staat er op bladzijde 1 van het dossier? Daar stelt het LCT zichzelf voor als volgt: "Aanleiding tot oprichting van het LCT

In de jaren 1985 tot en met 1987 pleegde de actiegroep RARA (Revolutionaire Anti-Racistische Actie) een aantal ernstige misdrijven, zoals brandstichtingen en het teweegbrengen van ontploffingen. De misdrijven richtten zich met name tegen ondernemingen die een economische band onderhielden met de Republiek Zuid-Afrika, zoals SHV (Makro), Van Leer en Shell. Naast de actiegroep RARA waren er nog meerdere actiegroepen die misdrijven pleegden, zoals inbraken en aanslagen in en op (semi-) overheidsgebouwen en particuliere ondernemingen. Ook bij deze actie groepen lagen politieke ideologieën ten grondslag. De schade tengevolge van al deze gepleegde misdrijven was zeer aanzienlijk.

Oprichting LCT

Naar aanleiding van deze misdrijven is op 15 januari 1987 een rechteam geformeerd. Het team is een samenwerkingsverband tussen verschillende gemeentepolitie-korpsen, het korps Rijkspolitie en de Koninklijke Marechaussee, ondersteund door de Centrale Recherche Informatie dienst. Het team droeg een landelijk karakter en werkte vanuit Amsterdam onder de naam Landelijk Coördinatie Team (LCT).

Doelstelling

Doel van het team was de aan-

wezige informatie met betrekking tot deze misdrijven en actiegroepen te analyseren, de daders te identificeren, te lokaliseren, op te sporen en aan te houden."

Alles draait er natuurlijk om wat dit in de praktijk allemaal betekent. Buiten het kader van deze zitting hebben wij al duidelijk gemaakt met welke intimiderende verhoormethodes het LCT 8 van de 10 mensen die door het LCT gearresteerd zijn heeft trachten te bewegen tot het afleggen van verklaringen. Zoals bekend, was er een kort geding nodig om deze "verhoren" tegen de toen nog enig overgebleven arrestant op te laten houden. De President van de Rechtbank vond terecht dat de toegepaste intimidaties in werkelijkheid niet op verhoren leken. Hij kwalificeerde ze als: "de dagelijkse, urenlange pogingen van de beide ambtenaren om een klimaat te doen ontstaan, waarin een verhoor mogelijk is" en oordeelde dat deze pogingen onrechtmatig waren. De praktijk van het LCT onderzoek was ook het belemmeren van contacten tussen advocaat en cliënt, en het openen van advocatenpost, zulks in strijd met de wet. Inmiddels heeft de Minister van Justitie in een reactie op een klacht van de Vereniging Sociale Advocatuur Nederland laten weten dat het feit van het openen van advocatenpost erkend wordt. De Officier van Justitie heeft naar zijn hoogste baas toe deze LCT-praktijk kennelijk gerechtvaardigd door te stellen dat, nu de omvang van de verdedigingsmappen die wij aan onze klanten wilde geven zodanig was dat van buiten niet vastgesteld kon worden of daar alleen papier inzate, het gerechtvaardigd zou zijn te controleren of in die mappen geen andere voorwerpen of krantenknipsels met betrekking tot het onderzoek zaten. Deze kriminalisering van de verdediging gaat zelfs de minister te ver, die toegeeft dat alleen gecontroleerd mag worden of de envelop van de advocaat afkomstig is, en dat hij dan zonder meer gesloten moet worden overhandigd. Op dit punt krijgt de VSAN dus gelijk, zij het dat de minister er zijn eigen kriminalisering aan toevoegt door te stellen dat de onregelmatigheid voorkomen had kunnen worden door formeel het vrij verkeer tussen advocaat en cliënt te beperken. Een dergelijk dwarsbomen en kriminaliseren van de verdediging is

Pleitnotitie

COORDINATIE TEAM

Ties Prakken

één van de kenmerkende praktijken van het soort politieke politie waarvoor het LCT exemplarisch is.

Als laatste voorbeeld van wat men zich moet voorstellen bij de praktijken van het LCT, wil ik een anekdote vertellen.

Een Amsterdamse mevrouw, die een weekendhuisje in Drente bezit, wordt in november vorig jaar benaderd door enige mannen die zeggen van de Amstelveense politie, afdeling narcotica, te zijn en die haar vragen of zij bij haar afwezigheid in november een tijdje haar huisje mogen gebruiken. De reden: zij zijn een belangrijke drugslijn op het spoor en bespiedingen vanuit haar huisje zou de doorslaggevende informatie kunnen opleveren. De mevrouw vertrouwt het niet en vraagt de mannen een volgende keer terug te komen opdat ze zich kan beraden. Die tijd gebruikt ze om raad te vragen bij een haar bekende jurist, mijn zegspersoon.

Deze vindt het ook vreemd en vraagt zich af wat de Amstelveense drugspolitie in Drente doet en gaat uit op nadere informatie. De ingewonnen informatie komt er op neer dat het verhaal klopt en dat de politiemensen bij de mevrouw zullen komen in gezelschap van de uit drugsdossiers bekende politie inspekteur Hyser van Reenen om hun verzoek te herhalen.

Zo geschiedt, maar de mevrouw weigert toestemming. Later hoort ze van haar Drentse burens dat een plaatselijke agent zich heeft laten ontvalen dat het niet om drugs zou gaan, maar om de opsporing van de RARA in verband met het feit dat twee alternatieve types een huisje vlakbij het hare hadden gehuurd. Ik vond dit een vreemd verhaal, maar bracht het toch maar over aan cliënt, die tot mijn verrassing vertelde dat hij inderdaad in het Drentse plaatsje in kwestie een weekje herfstvakantie had gehouden met zijn vriendin in een huisje in het bos.

Deze anekdote maakt het een en ander duidelijk over de betekenis van het LCT en de huidige politieel-justitiële ontwikkelingen:

- dat mensen tot diep in hun privéleven worden benaderd, hetzij als te beklagen object, hetzij als handlanger van de politie;
- dat brave burgers daarbij

voorgelogen worden over het doel waarvoor hun medewerking wordt gevraagd;

- dat de drugs, waarvoor iedereen bang is en ter bestrijding waarvan dus alles geoorloofd schijnt te zijn (ook uw en mijn kinderen kunnen immers verslaafd worden), worden ingezet in een politieke strijd, door mensen te manipuleren tot het aanvaarden van maatregelen die vervolgens worden ingezet ter onderdrukking van politiek oppositionele groepen;
- dat het LCT ofwel daadwerkelijk steun heeft gekregen van de narcoticapolitie en dat dus kan worden aangenomen dat de werkelijke sterkte veel groter is geweest dan de ca. 40 man waar doorgaans over wordt gesproken, ofwel dat de know-how met bespieden en infiltreren, bij de narcoticadiensten opgedaan, aan het LCT direct ter beschikking wordt gesteld

door

deelname van narcoticachefs in het LCT.

Staat voor een deel van de methodes van de politieke repressie van politiek verzet de drugsbestrijding model, voor het hoe en waarom van al die belangstelling van de politie voor het linkse aktiewezen moeten we verder kijken, naar de internationale ontwikkelingen waarmee tevens het hele LCT-optreden kan worden verklaard en niet alleen het Drentse incident.

DE NATO EN ZIJN INTERNE VIJANDEN

Om het optreden van het LCT in zijn politieke kontekst te kunnen plaatsen moeten we verder van huis en terug in de tijd en wel naar de NATO aan het eind van de jaren '50 en in de vroege jaren '60. Toen werd deze oorspronkelijk tegen het Oostblok-kommunisme opgerichte militaire organisatie gekonfronteerd met bevrijdingsoorlogen in gekoloniseerde landen die door de zwarte bevolking in opstand stelselmatig gewonnen werden, ondanks het onmiskenbare militaire overwicht van de kolonisator. Het hardste voorbeeld was Vietnam, dat achtereenvolgens standhield tegen de Franse en de Amerikaanse overheersing.

Generaals uit de NATO-landen moesten die situatie onder ogen zien en deden dat ook, en verbonden er tevens strategiese gevolgen aan, zoals van generaals verwacht kan worden. De Franse generaal Beaufre evalueert zijn ervaringen uit de Algerijnse oorlog en Vietnam als volgt:

"De verrassende uitkomsten van de dekolonisatie-oorlogen kunnen op de volgende wijze verklaard worden: ogenschijnlijk zegevierde de zwakke partij over de sterkere, maar in werkelijkheid lagen de zaken in moreel opzicht precies andersom, wat weer de konklusie rechtvaardigt dat de beperkte oorlog in de eerste plaats op het gebied van de moraal moet worden uitgevochten."

Ook de Engelse generaal Kitson trekt lessen uit de dekolonisatie-oorlogen en betreft daarbij niet alleen de guerrillastrijd van volkeren die zich uit hun gekoloniseerde status bevrijden, maar ook de subversiviteit in de westerse landen als gevolg van solidarisering van grote groepen van de bevolking met de vrijheidstrijd in de Derde wereld. Hij introduceert daartoe de begrippen binnenlandse veiligheid en counter-insurgency, een complex van maatregelen van politieke, economische, propagandistische en juridische aard die moeten verhinderen dat binnenlandse oppositie zich kan ontwikkelen tot een revolutionaire beweging van belang. Het uitschakelen van leiders, het kriminaliseren van zulke bewegingen, het bewerken van de publieke opinie teneinde

revolutionaire bewegingen te isoleren zijn een paar van de middelen die deze generaals tot arsenaal van de moderne staat en de NATO rekent. Ook over de rol van Justitie in dat proces heeft Kitson zijn ideeën, die hij brengt als plannetjes van gemengd militaire en civiele aard, die noodzakelijkerwijs aan de echte opstandbestrijding vooraf gaan:

"In grote lijnen zijn er twee mogelijke alternatieven.

In de eerste plaats kan Justitie als wapen in het arsenaal van de regering gebruikt worden. In dat geval zal zij niet meer zijn dan een propagandische vermomming voor het uitschakelen van ongewenste personen. Om effect te sorteren moeten de activiteiten van de organen van Justitie zo discreet mogelijk in de oorlogsvoorbereidingen betrokken worden.

(.....)

Het andere alternatief is dat de rechtspraak onpartijdig blijft en dat de wetten van het land blijft toepassen zonder overheidsinmenging. De regering kan natuurlijk wel nieuwe wetten maken om de opstand

te bestrijden en die wetten kunnen zonnodig ver gaan; eenmaal wet geworden zal op basis daarvan worden recht gesproken.

(.....)

Als regel is het tweede alternatief niet alleen in moreel opzicht te verkiezen, maar ook effectiever, omdat het meer in de lijn is met de regeringsdoelstelling om zich van de instemming van het volk verzekerd te houden".

Het is maar dat U weet waar U mee bezig bent.

Het nieuwe concept van de bestrijding van opstand betekent niet alleen een naar elkaar toe groeien van politie en leger: in 1984 werd voor het eerst in NATO-verband een oefening van politie en leger tesamen gehouden ter bestrijding van de buitenlandse en binnenlandse vijand. In mei 1986 besloten de landen van de NATO tot gezamenlijke krachtinspanningen ter bestrijding

van binnenlandse vijanden. De uitwisseling van gegevens van militaire en civiele inlichtingendiensten van de Verenigde Staten en de NATO-landen wordt dan op poten gezet. Onder binnenlandse vijanden verstaat de NATO kommunisten, militanten vakbondsleden, vredesactivisten, etc. etc.

We kunnen ons de affaire Gardner nog goed herinneren, de infiltrant en provokateur onder de aktievoerders in Woensdrecht, gestuurd door de NATO. Hoever men in de VS met die bestrijding wil gaan liet Schultz al in 1983 weten:

"Wij moeten het eens worden over het gebruik van militair geweld tegen het terrorisme, ook al vallen daarbij onschuldige slachtoffers".

Dat is het officiële beleid van de Verenigde Staten geworden, uiteraard internationaal ten uitvoer te leggen.

Opstandbestrijding betekent uiteraard ook een steeds grotere rol van steeds meer inlichtingendiensten, integratie van de strafrechtpleging in de bestrijding van politiek verzet, en steeds verdergaande controle van de gehele bevolking (legitimatieplicht om maar iets te noemen). Het betekent tenslotte een intensieve psychologische oorlogsvoering, die zowel gericht is op demoralisering van verzet als op het vestigen c.q. herbevestigen van een contra-revolutionair en anti-kommunistisch bewustzijn bij de grote massa van de bevolking, in NATO-jargon ook wel morele herbewapening genoemd, met bijbehorend vijandbeeld: de onmenselijke kommunist, de nietsontziende terrorist.

Herinnert u zich nog de perskonferentie van de heren Wilkink en de Wit op de dag van

de arrestaties?

De Europese organisaties van de opstandbestrijding

Het spreekt vanzelf dat bij de de Europese samenwerking c.q. integratie ook een eigen organisatie van de opstandbestrijding hoort. Naast politieke samenwerking (WEU) en economische (EG) wordt het Europese rechtsgebied een steeds belangrijker projekt dat snel vordert. De veelheid van nationale staten en binnen die staten bestaande overblijfselen van liberaal respect voor politiek andersdenkende in samenhang met

nationalistische gevoeligheden op het gebied van de soevereiniteit, betekende vanouds belangrijke barrières voor internationale samenwerking op het gebied van de jacht op revolutionairen. Die barrières waren vooral het verbod van uitlevering voor politieke delikten en het asielrecht. Daar is in 1977 iets aan gedaan in de vorm van het Europese Anti-terrorisme Verdrag. Daarin worden simpelweg een serie delikten die in verband worden gebracht met "terrorisme" tot a-politiek gedefinieerd. Maar de samenwerking tot bestrijding van politiek verzet gaat veel verder en kan lang niet uitsluitend in wetten en verdragen worden gelezen. Het meeste gaat in het geheim.

Sinds 1975 bestaat tussen de

EG-landen het zogenaamde TREVI-overleg (Terrorisme, Radicalisme, et Violence Internationale). Sinds 1985 is in TREVI verband de uitwisseling van informatie over opsporingsmethodes en kriminaliteit georganiseerd en is een informatienetwerk over komende criminaliteit opgezet, met een speciale afdeling voor de uitwisseling over het doen en laten van zo'n 200 Europese "verdachte personen". Uiteraard met eigen databank. De 2 tot nu toe laatste stappen in de Europese bestrijding van de interne vijand en het buiten de Europese grenzen houden van niet-Euroaanen (per definitie vijanden) zijn het Schengen akkoord uit 1985 geweest, waarbij Benelux BRD en Frankrijk besloten in 1990 de controle aan hun binnengrenzen op te heffen, gevolgd door een vergelijkbaar akkoord van 1986 voor de hele EEG met als streefdatum het magische 1992. In dat jaar zal de jacht op illegalen, aktievoerders en ander criminelen onbeperkt open zijn.

Nederlandse accenten bij de bestrijding van de interne vijand

De grenzen mogen verdwijnen, zekere kulturele verschillen blijven nog even. Bestrijding van opstandig Nederland gebeurt in internationaal kader

met behulp van inlichtingen-

diensten en politie vanuit de NATO en EEG-landen (er ligt een technische rapport van Scotland Yard in het dossier, maar altijd op een Nederlandse manier en dat betekent een relatief milde manier. Als onze Minister van Justitie zijn zin krijgt, zal dat niet zo lang meer duren. Hij wil het

liefst zo snel mogelijk de harde aanpak. Hij was het die na de eerste Makrobrand voor de T.V. het woord terrorisme in de mond nam, wat de weg moest vrijmaken voor nieuwe bestrijdingsmethodes. Het LCT is één daarvan. Over de rest van het krimineel beleid van onze Minister van Justitie hoef ik niet uit te wijden, ik noem maar even de legitimatieplicht en voor de rest leze men dagelijks de krant.

Zijns ondanks gaat het er hier echter altijd nog iets minder hard aan toe dan in de BRD, Engeland en Italië. Hoe dat komt? Ik denk omdat men het met de zachte lijn hier ook af kan.

Ik noemde eerder de psychologische oorlogsvoering als belangrijk onderdeel van de opstandsbestrijding. Dat is eigenlijk een slechte term voor wat beter de strijd op ideologische terrein genoemd kan worden. Ideologie is het geheel van maatschappelijke en statelijke instellingen die het referentiekader vormen voor ons maatschappelijk bewustzijn: onderwijs, kerk, politieke partijen, leger, vakbonden en het rechtsbedrijf zijn maar een greep uit de veelheid van ideologische instellingen, waartoe wij ons positief of negatief verhouden en die ons bewustzijn bepalen; die bepalen hoe wij feiten interpreteren, hoe ons moreel oordeel eruitziet en hoe wij zelf aan onze omgeving vorm denken te kunnen geven.

Wat psychologische oorlogsvoering wordt genoemd, kan men beter ideologische manipulatie noemen.

De politicoloog Stuurman analyseert hoe in Nederland de verzuiling steeds gefunctioneerd heeft als middel om aan de emancipatie van arbeiders en vrouwen een halt toe te roepen. Met de ontzuiling is een gat gevallen, in de opvulling waar van de media een grote rol spelen. Die vullen het gat voor, al met voetbal en Haagse politiek, dat wil zeggen zij depolitiseren en vestigen in ons bewustzijn de onjuiste veronderstelling dat de enige politiek uit Den Haag komt. Voor het overige zijn onze media echter niet zo gelijkgeschakeld als bijvoorbeeld in de BRD, waar indertijd de General Bundesanwalt Buback, de hoogste OM-funktionaris, in zijn roep om "offensieve informatieverschaf-

ing" grotendeels gelijk heeft gekregen toen hij zijn wens uitsprak: "dat journalisten niet meer zouden moeten willen zijn dan verbindingschakel tussen politie, OM, en bevolking." Censuur en zelf-censuur zijn bij ons milder en tenslotte zijn de media in ieder geval in deze zaak over het algemeen niet aardig geweest voor politie en OM. Zij hebben een wat lacherige sfeer gekreeërd over het optreden van het LCT, die kennelijk in brede kring is aangeslagen: men neemt het niet zo serieus, maar men neemt ook het politieke verzet niet echt serieus. Zoals politieke en sociale tegenstellingen door de meeste niet echt serieus genomen worden: overal valt over te onderhandelen; wij hebben allemaal wel onze politieke ideeën en morele oordelen, maar die vinden we tegelijkertijd niet zo belangrijk, omdat we niet geloven dat we aan de toestand in de wereld echt iets kunnen veranderen. Nederlanders zijn blijkbaar te lang geïndoktrineerd met de overtuiging dat politiek een aangelegenheid is voor hoge heren. De vredesbeweging was nergens zo sterk als in Nederland en ongelooflijk veel mensen kwamen de straat op om te demonstreren. Als dat dan niet blijkt te helpen, gaan de meeste mensen door met waar zij gebleven waren, gedesillusionerd en met nog minder zelf-vertrouwen. Zolang dat zo blijft kan de harde opstandsbestrijding zich beperken tot betrekkelijk kleine groepen mensen. Voor het overige is het zaak de mensen te laten blijven geloven dat de politieke partijen het monopolie van de politieke macht hebben en dat de regering het wel slecht doet, maar dat er nauwelijks een alternatief is. Daarom was van uit het oogpunt van opstandsbestrijding na de Makrobranden wel een harde reactie nodig, omdat het voor iedereen duidelijk was dat de SHV daarom Zuid-Afrika verlaten heeft. Succes trekt aanhang, dat weten ook de voetbalkijkers. Daarom zijn de oplevende politieke discussies waarover de toevallige verdachte in deze voor de Staat publicitair noodzakelijke strafzaak sprak, van groter belang dan dit proces. Zo lang echter sprake is van een toevallige verdachte - en dat dat hier het geval is blijkt bijvoorbeeld al uit de slordigheid waarmee de huiszoeking tegen juist tegen deze verdachte is uitgevoerd - zo lang gaat het publicitaire oogmerk van dit proces de toegestane kaders van generale preventie ver te buiten. Alleen daarom al is de ze vervolging onrechtmatig.

DE ECONOMISCHE EN POLITIEKE MACHT VAN MULTINATIONALE ONDERNEMINGEN

procesbijdrage Marijke Smit

Multinationale ondernemingen (mno) zijn economische machten waar we dagelijks mee te maken hebben. Steeds meer mensen worden voor hun werkgelegenheid, inkomen, toekomstkansen, consumentenprodukten, nieuwsvoorziening en tal van andere zaken afhankelijk van beslissingen die genomen worden in de directiekamers van een beperkt aantal multinationale ondernemingen. Zij vormen een economische - en daardoor ook politieke - macht van formidabel formaat. Voor de werknemers en werknemers, voor konsumenten, maar ook voor regeringen kunnen de mno's een hinderpaal vormen voor het verkrijgen van greep op de eigen situatie. Dat geldt al in de 'rijke' geïndustrialiseerde landen, zoals Nederland. De positie van 3e wereldlanden t.o.v. deze ondernemingen is doorgaans nog aanzienlijk zwakker.

Vaak wordt onvoldoende gerealiseerd hoe groot multinationals zijn. De omzet van veel mno's is groter dan het Bruto Binnenlands Produkt (BBP) van veel landen. De omzet van IBM is 3x zo groot als het BBP van Marokko. De omzet van de Koninklijke/Shell Groep is groter dan het BBP van België. De Koninklijke/Shell Groep had in 1987 een omzet van ruim \$ 78 miljard en 136.000 mensen in dienst (Fortune, 1.8.88). Ook de winst van veel mno's is groter dan het totale binnenlandse inkomen van veel landen. Zo is de netto-winst van de Koninklijke/Shell Groep (\$ 4,7 mld) groter dan het BBP van Zambia, Ghana of Bolivia.

Als de voorspellingen van het rapport van de Kommissie Brandt uitkomen, dan zal dit jaar 40% van de wereldproduktie afkomstig zijn van mno's. Alleen al de totale bruto omzet van de 200 grootste mno's nam tussen 1970 en 1980 toe van 19 tot 29% van de totale bruto produktie van de gehele Westerse wereld.

In de geïndustrialiseerde landen werkten in het midden van de 70-er jaren ca. 25 tot 30 miljoen mensen rechtstreeks bij mno's. In de 3e-wereld nam het aantal mensen werkzaam bij mno's toe van 2 miljoen in 1970 tot 4 miljoen in 1980 (ILO). Daarnaast werken er veel mensen bij bedrijven die indirect (via afzet of toelevering) afhankelijk zijn van mno's.

Naar schatting verloopt ruim de helft van de totale wereldhandel via mno's. Voor een land als de VS is dat zelfs ca. 92%. Een groeiend deel van die handel, ongeveer een kwart tot een derde van de wereldhandel, is intra-concernhandel, dwz. dat zij plaatsvindt binnen concerns. De toename van de intra-concernhandel betekent o.a. dat de betreffende mno's de prijzen voor deze produkten (vaak grondstoffen en halffabrikaten) kunnen vaststellen buiten de

markt om, op basis van hun eigen, interne belangen. De interne verrekentprijzen hoeven geenszins overeen te stemmen met de belangen van de 3e-wereldlanden van waaruit of waaraan wordt geleverd.

Ongeveer driekwart van de internationale handel in grondstoffen loopt via mno's. Dat is een belangrijk gegeven voor 3e-wereldlanden, die veelal zeer afhankelijk van de export van grondstoffen zijn. Zo zijn 93 3e-wereldlanden voor meer dan de helft dan de helft van hun export afhankelijk van onbewerkte grondstoffen. Bovendien zijn veel 3e-wereldlanden van slechts één grondstof afhankelijk, zoals Ghana dat 52% van haar exportopbrengsten uit cacao moet halen en Burundi dat maar liefst 90% van haar exportopbrengsten uit koffie krijgt.

De opbrengst die 3e-wereldlanden voor hun grondstoffen ontvangen wordt in belangrijke mate bepaald door het optreden van mno's. Voor tal van grondstoffen geldt dat de wereldhandel voor het overgrote deel wordt gedomineerd door 10 of minder mno's. Zo wordt de olie-sektor gedomineerd door een tiental ondernemingen die vaak in kartelverband optreden. Gezamenlijk waren de 10 grootste olieconcerns in 1984 goed voor een bruto omzet van 1475 miljard gulden, ofwel bijna een kwart van de totale wereldhandel.

Mno's beheersen ook de vervoersstromen. De concurrentiepositie van 3e-wereldlanden op de internationale markt blijft zwak zolang ze niet zelf een belangrijk deel van hun export kunnen vervoeren en vervoerstechnieken, zoals containerisatie, opgelegd krijgen.

Een belangrijk aspekt van de macht van mno's is dat technische kennis steeds verder gedomineerd wordt door deze bedrijven. D.m.v. patenten, licenties en managementkontrakten reguleren de mno's de spreiding en toepassing van deze kennis over de verschillende landen en markten. Dit geeft hen een sterke positie in het internationale economische verkeer, met name t.o.v. bedrijven en regeringen in de 3e-wereld. De laboratoria en onderzoekscentra van mno's zijn vrijwel allemaal te vinden in de geïndustrialiseerde landen. Amerikaanse mno's doen 90% van hun R & D (Research and Development)-uitgaven in de VS zelf, 9% in andere rijke landen en slechts 1% in 3e-wereldlanden. Dochterbedrijven van mno's en andere bedrijven in 3e-wereldlanden moeten steeds grotere bedragen betalen voor het gebruik van technologie (licenties, royalties) en andere know-how.

Een groeiend deel van de internationale financiële transakties vindt plaats binnen en tussen mno's. Het gaat daarbij vooral om interne handelstransakties, buitenlandse investeringen, winst-

overboekingen, betalingen voor technologie en rente. Voor hun zakelijke activiteiten beschikken de mno's over grote hoeveelheden financiële middelen waarmee ze op wereldschaal kunnen schuiven. Door te spekuleren met slechts een deel van die middelen kunnen deze concerns zeer grote druk uitoefenen op een bepaalde nationale munt. De monetaire en fiscale autotiteiten in 3e-wereldlanden hebben nauwelijks greep op de geldstromen van mno's naar en uit hun land. De Economische en Sociale Raad van de Verenigde Naties heeft moeten konkluderen dat mno's in 3e-wereldlanden meer betalingsbalansproblemen creëren dan opheffen. Tussen 1978 en 1984 haalden mno's voor meer dan \$ 11 miljard uit een 88-tal 3e-wereldlanden dan dat ze erin investeerden (UNCTC).

De Nederlandse directe investeringen in 3e-wereldlanden nemen af. Bovendien gaat de hoofdmoot naar de zgn. nieuwe geïndustrialiseerde landen (NIC'S), een kleine groep 'rijkere' 3e-wereldlanden. Bij de Nederlandse investeringen in 3e-wereldlanden gaat het vooral om de 'grote' mno's die daar soms al decennia actief zijn. In de loop van de jaren '70 heeft zich ook een toenemend aantal dochterondernemingen van middelgrote concerns bij deze groep gevoegd. De vestigingen van de grote vier - Shell, Philips, Unilever en Akzo - zijn gespreid over een groot aantal ontwikkelingslanden, terwijl de middelgroten zich op een beperkt aantal 3e-wereldlanden concentreren.

Mno's bepalen voor een groot deel de internationale arbeidsdeling. Zo sloten ze in de jaren '60 en '70 veel fabrieken in Nederland en andere geïndustrialiseerde landen; duizenden banen gingen verloren. Nieuwe fabrieken, vooral op het gebied van kleding en elektronika, werden in 3e-wereldlanden, waar de lonen een stuk lager liggen, opgezet. Inmiddels zijn sommige fabrieken al weer gesloten. De mno's weken uit naar landen met nog lagere lonen of een deel van de produktie en arbeid keerde terug naar het Westen om dichterbij de markt te zitten. Hier wordt nu vooral in flexibele omstandigheden geproduceerd, hetgeen een minimum aan arbeidszekerheid inhoudt voor de betrokken werknemers en werknemers, onder wie veel thuiswerksters.

Het is duidelijk dat zowel mensen in geïndustrialiseerde landen, zoals Nederland, als in 3e-wereldlanden in hoge mate afhankelijk zijn geworden van het doen en laten van mno's. SOMO, de Stg. Onderzoek Multinationale Ondernemingen, probeert een bijdrage te leveren aan een verandering van deze situatie dmv. onderzoek en andere activiteiten. SOMO wil in-

formatie vergaren en verspreiden aan de hand waarvan tegenstrategieën ontwikkeld kunnen worden.

Een voorbeeld van de macht van Shell en Esso in Nederland is het zgn. Herenakkoord. Een voorbeeld van de macht van Shell in de 3e wereld is het afstoten van Shell-Curacao. En een laatste voorbeeld van de economische en politieke macht van Shell is het feit dat het concern in Zuid-Afrika wil blijven.

HET HERENAKKOORD

Shell en Esso nemen elk voor 50% deel in de Nederlandse Aardolie Maatschappij (NAM), de exploitant van het Nederlandse Aardgas. De gasprijs is gekoppeld aan de olieprijs. Als de olieprijs omhoog schiet, dan doet de gasprijs dat dus ook en zien Shell en Esso hun winst toenemen.

In 1971 en 1974 vormde de stijging van de aardgasbaten voor de Nederlandse regering aanleiding om het staatsaandeel in de opbrengsten te vergroten. In 1979 brak de tweede oliecrisis uit (ruwe olie steeg in prijs van \$ 14 tot \$ 25 per vat, om vervolgens tot \$ 34 te stijgen in 1981). Verwacht werd dat de Nederlandse regering opnieuw het staatsaandeel in de gasopbrengsten zou vergroten.

De regering koos echter voor een nieuw beleid. In 1980 kwam het zgn. Herenakkoord tot stand. Het Herenakkoord houdt in dat van Shell en Esso een toezegging wordt gevraagd om de extra aardgasbaten

aan te wenden voor investeringen, die ten goede komen aan de Nederlandse economie of energievoorziening.

Er komt veel kritiek op het Herenakkoord. De regering laat immers extra geld bij de twee multinationals ipv. het zelf te besteden. In feite zegt de regering hiermee dat ze vindt dat Shell en Esso met dat geld nuttigere dingen voor de Nederlandse bevolking kan doen dan zij zelf. Door het Herenakkoord realiseren de oliemaatschappijen buitensporige winsten, terwijl de gasrekening voor steeds grotere groepen in de samenleving onbetaalbaar werd.

In de filosofie van het Herenakkoord moet extra winst leiden tot extra investeringen. Maar wat zijn gewone en wat zijn extra investeringen van Shell en Esso? In tussentijdse evaluaties in de Tweede Kamer wordt dit probleem omzeild. Er wordt uitsluitend gekeken of het totaal aan investeringen dat Shell en Esso hebben gedaan in overeenstemming is met hun totale nettowinst op aardgas.

Over de periode 1980-1984 hebben Shell en Esso voor 15,2 miljard gulden aan investeringen toegezegd, waartegenover 13,8 miljard aan aardgasbaten zijn geraamd. Het is de vraag of alle geplande investeringen ook inderdaad gedaan zullen worden. Over de periode 1980-1983 hadden Shell en Esso bijvoorbeeld nog maar 52% gerealiseerd. Het akkoord loopt van 1980 tot 1989. Volgens cijfers van het ministerie van Economische Zaken (in 1984) zijn de gasbaten voor

deze hele periode op 30 miljard gulden geschat, terwijl de geplande en gerealiseerde investeringen 25 miljard bedragen.

Shell en Esso doen een opgaaf van hun bruto-investeringen. Deze worden in de evaluaties van het Herenakkoord vergeleken met de netto-winst van de NAM. Dat is natuurlijk onjuist. Bovendien worden de investeringen (f 1,8 mld) in een buitenlands project, het kolengraafproject van Esso in Colombia, ook tot het Herenakkoord gerekend, omdat de steenkool voor Nederlandse energiecentrales is bestemd. De industriebond FNV stelde hierover dat het project meer bijdraagt tot de ontwikkeling van Exxon Amerika dan tot de door het Herenakkoord beoogde versterking van de Nederlandse economie (CKK Shell over de uitvoering van het "Gentlemens Agreement", IB FNV, oktober '84).

Veel van de investeringen van Esso en Shell nemen de vorm aan van opdrachten aan buitenlandse ondernemingen. Zo leidt het Herenakkoord tussen 1980 en 1984 tot een kapitaalexport uit Nederland van f 3 à 4 miljard.

HET HERENAKKOORD EN SHELL-CURACAO

Als investeringen in Colombia ook onder het Herenakkoord kunnen vallen, dan zou men mogen verwachten dat de raffinaderij van Shell te Curacao dat zeker doet. Minister De Koning vindt echter dat het Herenakkoord niet van toepassing is op de situatie op Curacao. Het Herenakkoord is een intern Nederlandse zaak. Boven-

Aanslag van het ANC op de olie-installaties van Sasol, mei 1980.

dien heeft het alleen betrekking op de hoogte van de investeringen en niet op de aard ervan. Verder zit het investeringsprogramma, volgens hem, al vol, zodat investeringen van Curacao er niet bij zouden kunnen. Een onzinnig argument, zoals uit de eerder genoemde cijfers blijkt. Alleen al met de rentevoordelen, die voortvloeien uit het eerder ontvangen van aardgasbaten dan het besteden ervan, zouden de problemen van Shell-Curacao voor een groot deel opgelost kunnen worden.

Wat is er in Curacao aan de hand? Begin deze eeuw had Shell een raffinaderij in Curacao gebouwd om Venezolaanse olie voor de Amerikaanse markt te verwerken. De raffinaderij werd met opzet niet in Venezuela neergezet, omdat Shell weinig vertrouwen had in de politieke stabiliteit van dat land. Na 70 jaar activiteiten op het eiland te hebben ontplooid, wil Shell er vanaf. Shell wil zich meer op de VS concentreren.

In 1984 wordt slechts 52% van de primaire capaciteit van de raffinaderij op het eiland benut; er worden 166.000 vaten ruwe olie verwerkt. De capaciteit voor sekundaire verwerking (140.000 vaten) wordt optimaal benut. Er is onder meer een smeeroliefabriek met een capaciteit van 60.000 vaten per dag. Deze fabriek produceert voor een wereldwijde markt en vormt de sterkste schakel van de raffinaderij.

In 1979 maakt Shell-Curacao \$ 220 miljoen winst. Daarna daalt de winst tot 'slechts' \$7,8 miljoen in 1981. Vervolgens wordt met verlies gedraaid: \$78 miljoen in 1984. Maar ook in dat jaar is de cash-flow (afschrijvingen minus verlies) nog positief. Shell is in staat de verliezen met afschrijvingen en terugbrenging van de olievoorraden te compenseren. Tot en met 1984 legt Shell dus geen cent toe op de raffinaderij.

Door jarenlang expres niet meer te investeren - de laatste grote investering dateert uit 1972 -, is de raffinaderij verliesgevend geworden. Vooral investeringen in de sekundaire verwerking waren nodig geweest voor het voortbestaan van de raffinaderij. Volgens Ywe de Jong, auteur van een studie over Shell-Curacao, betekent het uitblijven van investeringen in de sekundaire verwerking een "strukturele verzwakking" (Shell

pag. 151). Zelfs noodzakelijke onderhoudsinvesteringen blijven achterwege. Zo verdwijnt er op de raffinaderij extreem veel olie door verdamping, bedrijfsfouten e.d. in het niets: in 1984 ter waarde van \$40 miljoen. Deze verliezen liggen 4x zo hoog als het gemiddelde van andere Shell-raffinaderijen. "Op jaarbasis is dus een besparing van \$30 miljoen mogelijk, 40% van het verlies van 1984", konkludeert Ywe de Jong (Shell, p.152).

Als Shell de primaire verwerkingseenheden van Curacao met eenzelfde bezettingsgraad, 79% ipv. 52%, had laten produceren als haar overige raffinaderijen dan zouden er kleinere verliezen of zelfs winsten zijn gemaakt in 1982, '83, '84. Bovendien is het ongunstig dat een groot deel van de olieproducten van Shell-Curacao niet via de eigen, goede verkoopkanalen op de markt worden gebracht, maar op de spotmarkt worden verkocht. De spotmarkt reageert het heftigst bij prijsfluctuaties. Door dit beleid krijgt de raffinaderij minder voor zijn producten dan andere Shell-raffinaderijen.

Eind 1984 stelt Shell vier eisen waaraan voldaan moet worden wil de onderneming de raffinaderij op de Antillen open houden:

1. Venezuela moet toezeggen dagelijks 50.000 vaten ruwe olie extra te leveren.
2. De drempelbelasting (een minimum in de vennootschapsbelasting) van \$15,5 miljoen per jaar moet verdwijnen.
3. 550 van de 1959 banen moeten verdwijnen en de lonen moeten met 15% omlaag.
4. De Nederlandse Antillen moet voor tweederde in de raffinaderij participeren.

Aan de eerste drie eisen wordt voldaan, onder voorwaarde dat Shell het voortbestaan van de raffinaderij garandeert. Aan de laatste eis kunnen de Antillen niet voldoen en Shell moet dat van tevoren geweten hebben. De participatie-eis lijkt een truc van Shell om op een goedkope manier van Curacao af te komen en geen afbouwkosten voor haar rekening te hoeven nemen.

Er vinden verschillende onderhandelingen plaats, waarbij de Antillen, Venezuela, Nederland en Shell betrokken zijn. Uiteindelijk komen Venezuela en de Antillen tot een konstruktie om de raf-

finaderij te redden. Shell verkoopt de raffinaderij aan de Antillen voor f1,-. Venezuela huurt de raffinaderij voor drie jaar van de Antillen. Liberia Peters, minister-president van de Antillen, regelt bij minister De Koning de financiering van de noodzakelijke investeringen. Onduidelijk is wat er over drie jaar zal gebeuren. Willen de Venezolanen het huurkontraakt verlengen, willen zij mede-eigenaar worden?

Hoe het ook verder loopt, het is duidelijk dat Shell na 70 jaar wel plotseling uit Curacao kan vertrekken als het haar uitkomt. Het land met de problemen achterlatend. Nu hoor je Shell niet over haar 'sociale verantwoordelijkheid' tav. haar werknemers en werknemers. Als van Shell wordt geëist zich uit Zuid-Afrika terug te trekken, waar de multinational ook al 70 jaar zit, dan blijkt dat heel wat moeilijker te liggen. Het is duidelijk dat Shell haar eigen beleid uitstippelt, onafhankelijk van het belang van de bevolking in het algemeen of de werknemers en werknemers in het bijzonder in de verschillende landen.

Belangrijkste bronnen:

Frank Hendriks: Het Herenakkoord; achtergronden, inhoud en uitvoering van de afspraken tussen de Nederlandse overheid en de oliemaatschappijen Shell en Esso, SOMO, Amsterdam 1984.

Ywe de Jong: De relevantie van het zogeheten Herenakkoord voor de investeringen van Shell op Curacao, SOMO, Amsterdam, z.j.

Ywe de Jong: De afstoting van Shell-Curacao, in Shell (red. Frank Hendriks, SOMO/Van Arkel, Amsterdam/Utrecht, 1987. SOMO Jaarverslag 1986.

Totzover de procesbijdrage van Marijke Smit als getuige-deskundige in het zgn. 'RARA-proces'. In de volgende ZWARTE komen we hier op terug. Aan de orde komt dan: "De economische belangen van de Koninklijke/Shell Groep in Zuid-Afrika" en "Zuid-Afrika en de SADCC-landen".

Delen uit pleidooi van Pieter Bakker-Schut

Laat ik beginnen met de eigen toeko van het OM, mede omdat de Hoge Raad op dat niveau -laat ik het micro-niveau noemen- de toetsing volledig aanvaard.

Daarbij moet ik wel aantekenen dat dat micro-niveau, maatschappelijk gesproken, het meest onschuldige niveau is. Het kan in de juridische wereld dan wel buitengewoon interessant en belangrijk worden gevonden, dat sommig optreden van de politie in de opsporingsfase en van het OM in de vervolgingsfase tot niet-ontvankelijkheid kan leiden, die reactie in de juridische "bovenbouw" hoeft nog niet zoveel te zeggen over de echt belangrijke maatschappelijke (met name: politiek-economisch) processen. Sterker nog: een dergelijk op het oog liberale reactie kan zelfs als maatschappelijke hebben reactionaire maatschappelijke ontwikkelingen te versluieren en (voorlopig) te legitimeren. In onze casus liggen de zaken echter wat simpeler, omdat de door mij aan te geven schendingen op het micro-niveau, dus het directe niveau van het OM en het onder verantwoordelijkheid van het OM opererende LCT, een directe reflectie c.q. reactie zijn op de schendingen op het meso- en macro niveau. Waarbij het meso-niveau staat voor het Nederlandse overheidsbeleid op nationaal terrein en het macro-niveau op de vervlechting van de Nederlandse kapitalistische belangen met het Westerse imperialisme onder leiding van de USA.

Nogmaals: dat micro-niveau is voornamelijk een weerspiegeling van de maatschappelijke, politieke en economische belangrijker confrontatie op meso- en macro-niveau.

Om dan toch maar met dat micro-niveau te beginnen:

(Nu volgen er 4 punten waarvan er 3 al uitvoerig in andere stukken staan namelijk: de onwettig oprichting van het LCT, onwettige vorm van huiszoeking en de onwettige manier van verhoren) 4de Onder verantwoordelijkheid van het OM wordt er, o.a. via een persconferentie, een publieke hetze gelanceerd tegen acht, net gearresteerde, politieke tegenstanders. Van die acht staat nu al vrijwel vast, o.a. door verstuurde kennisgevingen van niet-verdere vervolging aan een aantal van hen, dat er zeven niet meer zullen worden vervolgd voor de zgn RARA-akties. Alleen daaruit blijkt al de zeepbel die is opgelaten.

Alleen al daaruit blijkt, dat de acht niet zijn gearresteerd c.q. hun huizen niet zijn doorzocht op grond van een reëel redelijk vermoeden van schuld aan enig strafbaar feit, maar zuiver op grond van een politieke verdenking, waarvan vervolgens -voor het OM en het LCT helaas ten onrecht= misschien werd gehoopt dat de arrestaties en de daaropvolgende verhoren c.q. de huiszoekingen het toen al en nog steeds ontbrekende bewijs voor criminele activiteiten zouden opleveren.

Ik zei: misschien gehoopt. Want waarschijnlijk was dat niet eens belangrijk. Het ging er immers niet om daders van strafbare feiten veroordeeld te krijgen. Het ging er om -zoals politie woordvoerder Wiltink het oprecht formuleerde-: "RARA uit de anonimiteit te halen". Het ging er dus niet om strafbare feiten op te lossen, het ging er om het linkse politieke verzet te intimideren. Dat was de inzet van de spectaculaire actie van het LCT, waaraan niet afdoet dat die actie een avenrechts resultaat heeft gehad. Maar dat is natuurlijk ook het fundamentele probleem voor de staat en zijn dienaren: Het overheidsapparaat is niet in staat de dialectiek van zijn eigen optreden, van zijn zelfbevestiging te begrijpen. In de poging -in dit geval via het LCT optreden om de ideologie van de rechtsstaat overeind te houden en te bevestigen, demonteert die overheid méér rechtsstaat ideologie dan welke interpretatie ook zou kunnen. De disproportionele reactie op de aanslagen van RARA, welke reactie de transformatie en het verval van de burgerlijke staat weerspiegelt, wordt op die manier tot propaganda voor revolutionaire actie.

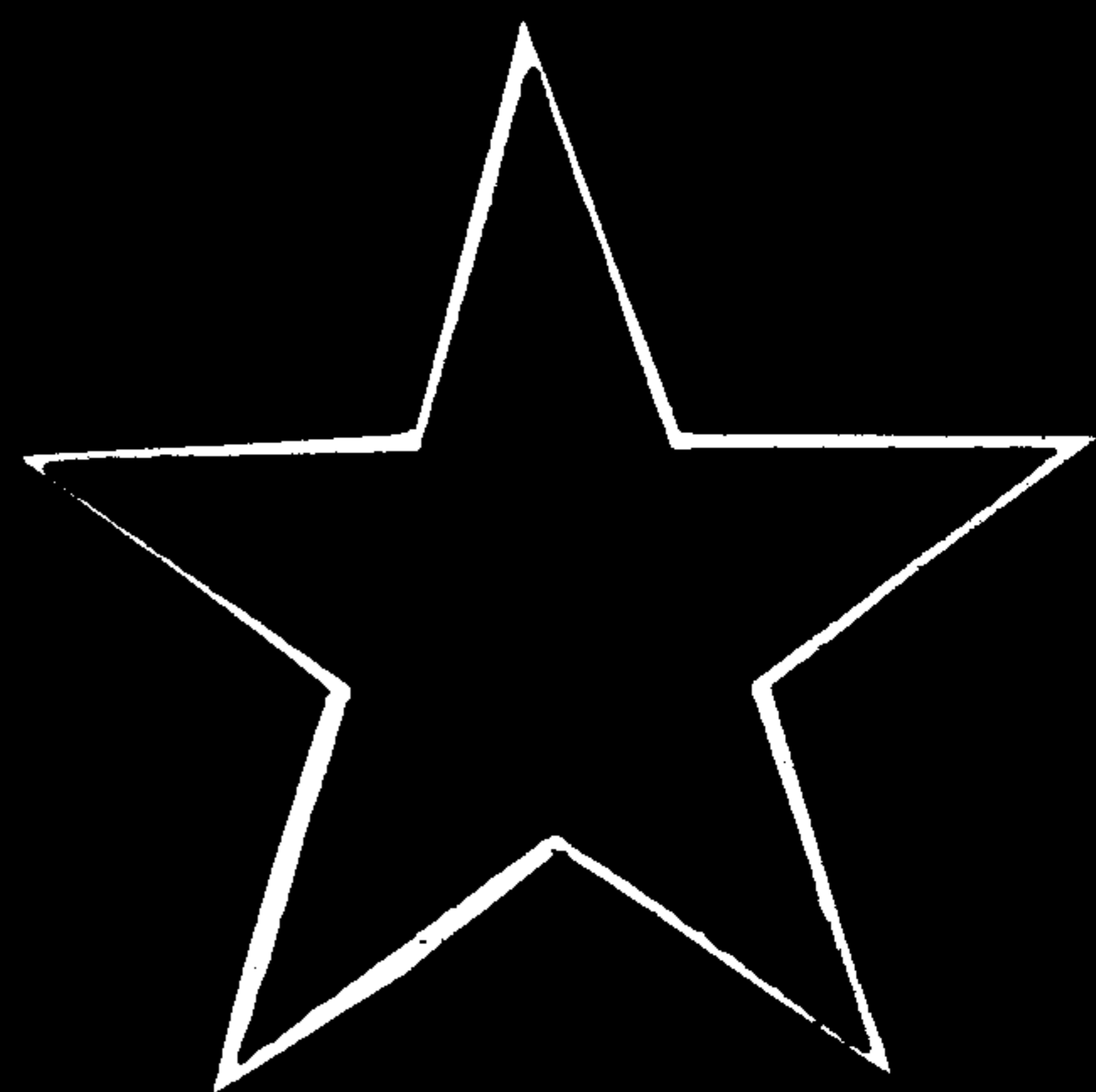
Met het laatste punt op het micro-niveau ben ik eigenlijk al aangeland bij het voor die schendingen verantwoordelijke meso- en macro niveau. Daarvoor hoef ik eigenlijk nog slechts te verwijzen naar datgene wat er door René, mevr. Prakken en de deskundige Smit en Syring naar voren is gebracht. Het hier ter discussie staande optreden van het OM en LCT is immers slechts verklaarbaar vanuit de voorbereiding van Nederland op een zo geruisloos mogelijke invoering van de "espace judiciaire Européenne" in combinatie met de ontwikkeling van de huidige westerse-imperialistische variant op

het door de Nazi's beoogde Grossraum. Oftewel: de gelijktijdig in onder- en bovenbouw door te voeren voorwaarden voor een herstructurering van het kapitalisme.

Ik wil overigens niet beweren, dat OM en LCT zich daarvan bewust zullen zijn. Ik heb het over de functie van het optreden van OM en LCT, niet over hun intenties. Mede door onze typische Nederlandse traditie en de daarmee vergroeide ideologie -zoals door mevr. Prakken geschilderd- zullen de meeste overheidsdienaren zich niet bewust van hun functie voor de ontwikkeling van het nieuwe fascisme. Het nieuwe fascisme, zoals zich dat in sommige van onze buurlanden, machtiger en belangrijker landen dan Nederland, veel zichtbaarder manifesteert, tot aan het systematische martelen van politieke gevangenen en het regelrecht executeren van al dan niet vermeende politieke tegenstanders. Maar de internationale kontekst daarvan is dezelfde, evenals de wederzijdse belangen.

De actieve betrokkenheid van de Nederlandse Overheid, zoals door deskundigen, René en mevr. Prakken geschilderd, bij de ontwikkeling van maatschappelijke en politiek-economische structuren die fascistisch kunnen worden genoemd omdat zij genocide mogelijk maken, brengt mee dat het OM door de vervolging van mensen, die ervan worden verdacht zich daadwerkelijk tegen die ontwikkeling te zetten, in dit geval bijvoorbeeld door een symbolische actie als de ELBA, in strijd handelt met het beginsel van redelijke en billijke belangenafweging.

Het zelfde geldt voor de vervolging van personen, die ervan worden verdacht te hebben deelgenomen aan RARA-acties.

Enkele jaren geleden zei de zwarte minister van buitenlandse zaken in ballingschap van de Republiek van Zuid-Afrika op een in Amsterdam gehouden vergadering met West-Europese parlementariërs: "Iedere investering in Zuid-Afrika is een steen in de muur van apartheid".

De Nederlandse staat weigert systematisch -evenals de meeste andere westerse landen, de Verenigde Staten, de BRD en Engeland voorop- effectieve economische sancties tegen Zuid-Afrika af te kondigen. Daarmee is de Nederlandse staat al sinds lang medeverantwoordelijk voor elke investering en dus voor de instandhouding van die muur van apartheid. De drogredenen van de Nederlandse overheid voor het persisteren bij die weigeringen zijn voldoende toegelicht door de deskundige Smit. Er is maar één re-

den: het kapitalistische eigenbelang en de verbondenheid met onze NATO-partners.

RARA-acties tegen SHV en SHELL kunnen, kortom, worden getypeerd als het krabben in het cement van de muur van apartheid. Krabben in zeer belangrijk cement, omdat bijvoorbeeld een multinational als SHELL een belangrijke symboolfunctie heeft bij de instandhouding van het apartheidssysteem in Zuid-Afrika. Ik herhaal een citaat van Ginwala, oliespecialiste van het ANC:

"As Nelson Mandela is the symbol of all political prisoners in South Africa, the Royal Dutch/Shell is the symbol of all Western multinational corporations with interest in South Africa. As the release of Nelson Mandela won't be an isola-

ted event, the departure of Shell will be followed by many other multinational corporations". Gezien de medeverantwoordelijkheid van de Nederlandse Staat voor het instandhouden van die muur van apartheid, welke muur Volkenrechtelijk het continu bedrijven van de zwaarste misdrijven tegen de menselijkheid betekent, heeft deze Staat -waarvan het Openbaar Ministerie een orgaan is- het recht verspeelt stafrechtelijk op te treden tegen het krabben in het cement van die muur, wie daarvan ook moge worden verdacht.

BUITENLANDERS EN WIJ

Het volgende artikel gaat in op verschillende uitgangsposities van ons en buitenlanders en vluchtelingen. Dingen waar we tegen aan lopen, niet alleen in het groeiende contact met buitenlanders(organisaties), maar ook bij onszelf. Een momentopname van gedachtes voortgekomen uit m'n ervaringen van de afgelopen 1½ jaar. Een bijdrage voor meer diepgang, continuïteit en een kritisch solidaire verbondenheid in de strijd.

Wat willen zij? Wat willen wij? Niet dat wij dat nu zo duidelijk hebben. Bespiegelingen over een maatschappij zoals wij (...) die zouden willen zien, laten we meestal over aan de fantasieën in ons hoofd. Maar in de dagelijkse contacten met mensen om me heen, al dan niet actief, probeer ik daar wel invulling aan te geven. In relaties, woongroepen, in samenwerkingsverbanden, en vind ik het belangrijk om mensen aan te spreken op verantwoordelijkheden en kritiek te geven. Kritiek die wederzijds moet zijn en duidelijk. Al te vaak draaien we er om heen, geven elkaar gelijk en lijkt alles en iedereen elkaar aan te vullen. Tot de bom barst en dan zit het goed fout. Liever duidelijk en - soms - ongetwijfeld pijnlijke kritiek krijgen, maar waar ik wel verder mee kan. Die ik ook nodig heb voor m'n inspiratie. Zo probeer ik dat in m'n eigen omgeving en daarmee m'n ideeën hoe ik het wil vorm te geven. Het wordt tastbaarder dan alleen abstrakte idealen.

Een verschil met actieve buitenlanders, is dat voor de meesten van ons, ook voor mezelf, het actief zijn niet voortgekomen is uit de objectieve omstandigheden, maar de subjektieve wil dat het anders moet en dat we dit systeem met z'n ideologie (waar we elke dag mee gekonfronteerd worden, op straat, op TV, op school, etc.) aan moeten vallen. Dat is zowel onze kracht als onze zwakte. Op het moment dat de teleurstellingen te groot worden, kunnen we ons nog redelijk behaaglijk in een persoonlijk wereldje omwentelen. Ik pleit niet voor Verelendung, maar ik zou wel willen dat mensen om me heen die ik heb zien afhaken en andere sporen zijn ingeslagen, zich minder lieten bepalen door de persoonlijke banden (hoe belangrijk dan ook): de teleurstellingen binnen relaties (die vaak ook weer gevolgen hebben voor het vertrouwen in de politiek) en het ogenschijnlijk ongestoord arrogant doordenderen van dit systeem dat we bevechten.

Ons perspectief kan niet alleen zitten in samen tegen 'hun' strategie; tegen het imperialisme en patriërchaat. De contacten, de aanwezigheid bij demo's liggen echter nog steeds wel op dat vlak. En contacten met buitenlanders(organisaties) zijn nog functioneler als de contacten die we onderling hebben.

De discussies daarover die vanaf het kongres 'solidariteit en verzet' gevoerd worden in de bladen, worden voor een groot deel van de mensen in de beweging niet begrepen. Zolang die woorden (imperialisme, patriërchaat, revolutionaire tegenmacht,...) niet meer inhoud krijgen, blijven het helaas loze woorden. Te abstract. De noodzaak van analyse en het benoemen van begrippen is niet fout, in tegendeel, maar hoe we ze hanteren, daar valt nog veel aan te verbeteren, zodat ze - ook voor ons zelf - meer tastbaar zijn en werkelijk inhoud krijgen.

De contacten die er nu zijn met vooral Turken, Koerden en Palestijnen zijn vooral gericht op de aanwezigheid bij demo's, waarvan er in het afgelopen halfjaar vele van zijn geweest. Met de Palestijnen rond de Intifada en met Turken

en Koerden ter ondersteuning van de hongerstakingen van de politieke gevangenen en tegen deportaties van vluchtelingen.

Kontinuiteit wil nog maar moeilijk lukken en inhoudelijke discussies over elkaars standpunten, organisatie, strategie en perspectief is er nauwelijks. Op zich is dat niet zo verwonderlijk. Het is al een stap vooruit dat die contacten er nu, 1988, wel zijn. Het is pas 1½ à 2 jaar geleden dat hun organisaties zich meer zijn gaan richten op contacten met Nederlanders, meer in de openbaarheid treden door acties (hongerstakingen, bezettingen, demo's) en dat wij (eerst individueel) die opening gezien hebben.

Toch is die inhoudelijke discussie en informatie-overdracht onontbeerlijk. Er is nog veel onbekendheid met niet alleen herkomst, maar ook -naast de al genoemde items- ook hoe allerlei groepen, partijen t.o.v./tegen elkaar staan, manier van werken. Interviews en bijdragen in de bladen. Discussies. Informatie m.n. als er zich gebeurtenissen voordoen die voor ons in eerste instantie nauwelijks vatbaar zijn. Zoals o.a. bleek bij de schietpartij op 6 juli j.l. in Amsterdam waarbij Ahmet Koksak van Dev Sol doodgeschoten is. Doordat de informatie die naar buiten kwam onduidelijk was en nog zoveel vraagtekens oproep voordat je je een mening kon vormen of je je ermee kon vereenzelvigen; was de animo om daar een paar dagen later voor te demonstreren niet bijster groot. Geen onvoorwaardelijke solidariteit! Er wordt een beroep op ons gedaan, maar tevens informatie achtergehouden (om deels begrijpelijke redenen). Dat is een moeilijke basis voor solidariteit. Ik heb na veel discussies met anderen die niet gingen, zelf wel mee gelopen omdat bij mij de strijd tegen fascist en m'n verhouding tot de strijd en mensen van Dev Sol de doorslag gaf, maar ik kon geen leus uit m'n strot krijgen.

ORGANISATIE

Los van de kritiek van buitenlanderorganisaties op ons, nl. dat we niet georganiseerd zijn, niet aanspreekbaar, is er sowieso de noodzaak om ons beter te organiseren willen we de toegeslagen versplintering een halt toe roepen.

Organisatie die elkaar niet meer voornamelijk moet vinden op het uitvoerende vlak (er moeten acties gevoerd worden), maar veel meer vanuit het inhoudelijke. In het vooral praktisch bezig zijn, zonder er bij stil te staan wat het jezelf, wat het ons als groep oplevert, stressen we ons kapot. Het enige dat dan nog overblijft is je alléén voelen en de onmogelijkheid zien van het ooit samen revolutionaire momenten te kunnen meemaken.

Dat is voor mij de noodzaak tot het verder ontwikkelen van kollektiviteit. Niet als een toverwoord waarna het er is, maar een proces dat net als leven en strijd met je meegaat. Dat we van daaruit onze eigen mogelijkheden en de zin daarvan kunnen zien. Zowel persoonlijk als in groepsverband. Dat verzet niet alleen noodzakelijk, maar ook mogelijk is. Dat leven in die zin strijd voor bevrijding is.

Het konsept van M1 (Marxisme-leninisme) dat veel buitenlanderorganisaties gebruiken, wil ik niet overnemen. Dat is het punt op zich ook niet. In de groep(en) waar ik in (samen)werk streef ik naar een gedeelde verantwoordelijkheid, inhoudelijke overeenkomst over doel en praktijk, dat mensen aanspreekbaar zijn op dat wat ze (niet) doen, dat ik geen leiders of centraal comité wil en dat een ieder aanspreekbaar is op (de daden van) de groep. Vooral dat laatste is iets waar buitenlanders tegen aan botsen; dat we op geen enkele wijze voor een groep kunnen staan.

Vanaf dat punt kunnen we verder. Dat geldt niet alleen naar buitenlanderorganisaties toe. In feite gaat het op voor alle samenwerkingsverbanden.

Op het moment dat sommige groepen zich erop beroepen geen organisatie te hebben, spelen ze verstopperij. Ons radikaal handelen kan en mag niet alleen stiekem. Het is de angst en/of onzekerheid om de konfrontatie aan te gaan met andere mensen/groepen buiten de radikale scene om.

VERHULLEN

Voor buitenlanders geldt dat strijd niet in eerste instantie hier afspeelt, maar dat hun activiteiten hier gekoppeld zijn, ter ondersteuning dienen van de strijd in het land van herkomst. Dat is ook hun oriëntatie.

Dat kan echter onze oriëntatie nooit wezen.

Die ligt hier in het Westen, in Nederland.

Het is de verbondenheid met de strijd die daar - gelijktijdig - gevoerd wordt; de direkte relatie tussen de economische uitbuiting en de militaire greep (NATO, VS) daar met de situatie hier, die de solidariteit bepaalt en waar in de mogelijkheden liggen voor samenwerking. Een verbondenheid in de strijd tegen racisme, fascisme en seksisme. Waarbij dat laatste er in het beste geval aangeplakt wordt. Het is geen punt van de mannen daar. Hier vinden heel veel linkse mannen dat het een punt moet zijn. Vandaar de kritiek op buitenlanders op hun seksisme, de achtergestelde, ondergeschikte rol van de vrouwen binnen hun organisaties.

Terecht werd daar echter op een kongres kort geleden over vluchtelingenbeleid en racisme, het volgende over gezegd: "Bespreek de onover-

komelijkheden voor solidarisering met elkaars strijdterreinen en bedenk dat bij onze kritiek op buitenlanderorganisaties aangaande hun niet-solidarisering met onze homostrijd, dat eigenlijk deze strijd ook veelal niet de onze is." De seksisme-kritiek klopt veelal, maar verhuult de eigen standpunten. Nog steeds zijn het veel al de mannen die binnen de aktiebeweging het beeld bepalen op vergaderingen, in heavy-outfit op demo's zonder enige aanleiding, zuipen in de (kraak)kroeg.

Het buiten jezelf plaatsen, je er boven stellen, eigendunk, komt vaker voor. Nog een voorbeeld van paternalisme:

Voor de 1 mei viering dit jaar van de PSP in Groningen was het thema vluchtelingen. Twee vluchtelingen, een Turkse vrouw en een Somalische man werden gevraagd het woord te doen. Beiden vonden dat prima en stelden vooraf dat niet zij het probleem zijn (zoals de westerse regeringen willen doen geloven: "immigratieproblemen") maar de situatie in het land van herkomst. Dat ze dus daarover wilden praten. Dat zag de PSP echter niet zitten. Het mocht alleen gaan over je problemen als vluchteling zijn!

De Somalische man bedankte daarvoor. De Turkse vrouw heeft uiteindelijk wel haar indringende verhaal over angst en onzekerheid hier gehouden, maar voelde zich gebruikt.

Een vergelijkbare situatie deed zich een paar jaar geleden in Amsterdam voor tijdens een gezamenlijke 1 mei viering van linkse partijen en buitenlanderorganisaties waarin de linkse partijen zich bevoogdend opstelden. De avond liep uit op een knokpartij tussen de buitenlanders en de partijen.

In het interview met Dev Genç in de vorige Aanzet, stelt Dev Genç dat in de strijd tegen fascisme de verbondenheid ligt met de politieke vluchtelingen hier. Dat geldt voor mij ook, maar daar komt bij dat het dezelfde (Nederlandse) staat is die vluchtelingen deporteert, in barakken of gevangenis 'hotels' opsluit en maatregelen doorvoert die niet alleen specifiek gericht zijn tegen vluchtelingen, maar passen in een beleid dat er op gericht is de herstructurering van de economie te stroomlijnen voor een Europa zonder binnengrenzen voor het kapitaal. Daarvoor is het noodzakelijk dat de loonkosten en de overheidsuitgaven dalen (in 't belang van de vergrote winstgevendheid van het kapitaal (aandelen, investeringen)), waartoe flexibilisering een belangrijk instrument is. Voor de bazen betekent dat dat zij met zo min mogelijk kosten zo snel mogelijk op de vraag kunnen reageren en zo nodig de arbeid(st)ers dumpen in het grote vat.

Daarvoor is het ook noodzakelijk dat er veel mensen beschikbaar zijn. Het omlaag gooien van de uitkeringen, (geplande) afschaffing van het (jeugd)minimumloon past daarin zodat mensen wel gedwongen worden om goedkoop te gaan werken.

Zwaar onderbetaald en met weinig of geen rechtszekerheid. In het grijze en zwarte circuit van thuiswerk en zgn. 'sweat'-shops* werken in Nederland nu vooral buitenlanders, vnl. vrouwen, al dan niet illegaal. In het laatste geval zijn ze helemaal rechteloos, kunnen niet openlijk protesteren want dan liggen ze direkt het land uit.

De zgn. ROA-regeling die voor vluchtelingen geldt die in afwachting van hun uitspraak hier kunnen blijven, betekent dat vluchtelingen nog maar 445 gulden per maand te besteden hebben en verplicht zijn te wonen in de ruimte die hen

door de sociale dienst wordt aangewezen. Als je elders wilt wonen, vergoedt de soos je huisvestingsgeld niet. Kort geleden heeft de regering ook besloten om mensen tussen de 17 en 20 jaar fors te korten en ook nog maar 450 piek te geven, waarmee je verplicht wordt om bij je ouders te blijven wonen.

We moeten er van uit gaan dat er genoeg nederlandse mensen zijn die in soortgelijke klote posities zitten als buitenlanders en vluchtelingen. Die punten zullen we in de strijd met elkaar moeten verbinden. Hun strijd tegen de Pasjeswet (waar waren wij op de demonstratie in Utrecht 2 jaar geleden, toen er 20.000 buitenlanders waren?) liep vooruit op de legitimatieplicht voor iedereen. Veel belangen gaan samen op, ook al is de uitgangspositie wel even anders.

De absolute rechteloze positie van vluchtelingen waarin zelfs vaak elementaire basisbehoeften er niet zijn, betekent dat die strijd er voor hun in eerste instantie heel anders uit ziet. Strijdpunten die voor ons wellicht als reformisties afgedaan worden of dat we ons daar niet hard voor willen maken, vergetende dat wij in de relatief luxe positie zitten dat we zelf keuzes kunnen maken omdat ze in principe voor ons bereikbaar zijn. "Eisen voor recht op onderwijs, gezinshereniging, stemrecht zijn in de kern niet reformisties, maar behoren bij de dagelijkse bestaans- en levensvoorwaarden. Scholing is belangrijk voor de inspiratie en de motivatie. En dus zijn het belangrijke eisen. En het biedt altijd in samenwerking mogelijkheden tot radikaliseren." (één van de uitspraken gedaan op het kongres over vluchtelingenbeleid en racisme)

Een positie die sowieso niet te vergelijken valt. Dagelijkse konfrontatie met racisme op straat, op school.; de vernederende politiecontroles op papieren tijdens de veelvuldige invallen in koffie- en theehuizen. En voor vluchtelingen de dagelijkse onzekerheid en angst voor deportatie en het niets kunnen/mogen doen.

Tijdens het eerder genoemde kongres werd op een gegeven moment door een groep gesteld dat buitenlanders en vluchtelingen allang deel uitmaken van de militante strijd juist door de rechteloze positie waarin ze zitten.

Ik vind het nogal naïef om mensen enkel vanwege hun objectieve positie als revolutionair te bestempelen. Dat is wenspolitiek. Ik vind het reeëler dat "we de dagelijkse politieke strijd moeten voeren samen met de strijd voor de rechts positie en vanuit een offensief perspectief, maar we moeten niet denken dat er een politieke weg is om het systeem te ondermijnen. Het gaat erom dat we met eisen ook proberen het zgn. 'demokratische' gezicht van de staat te onthullen door bv. te eisen dat de deportaties (i.p.v. de uitzettingen) ophouden." (uitspraak van een andere groep op het kongres).

We houden ons vnl. bezig met de politieke kanten van vluchtelingen en komen nauwelijks toe aan de praktische zaken. Zijn die minder interessant omdat de grote politiek niet in't zicht is? We zullen daar duidelijke keuzes in moeten maken. Praktisch en inhoudelijk kan volgens mij niet los van elkaar. Praktisch werk ligt nu bij sommige kerkelijke organisaties (die ook openlijk oproepen tot het onderdak verlenen van illegale vluchtelingen), Vereniging Vluchtelingewerk Nederland (VVN), Humanitas. Het wordt echter teveel in het persoonlijk leed getrokken

waarvoor humanitaire hulp vereist is. Per stad verschilt dat, maar er zitten hier en daar echt goede mensen tussen die het hart op de juiste plaats hebben en consequenties doortrekken naar hun eigen leven, zich ook daadwerkelijk verdiepen in de situatie en dat persoonlijk/politiek vertalen.

Er is veel kritiek te geven op deze groepen, maar zolang we er zelf niets tegenover stellen doen we er beter aan onze kritiek te dimmen. We zullen zelf ook de consequenties van onze politieke verbondenheid moeten doortrekken naar het praktische vlak en bv. beginnen met de opvang van illegale vluchtelingen te organiseren. Daarin kunnen we een boel leren van de jarenlange ervaringen en de fouten die daarin gemaakt zijn van groepen als de kerken en VVN en zeker ook van duitse asielgroepen. Niet alleen de praktische problemen waar je voor komt te staan (geld, veilig onderdak, onderwijs/opvang van eventuele kinderen, medicijnen...) maar ook je verwachtingen die je erbij hebt. Eénrichtingsverkeer, waarbij de donatie aan het Medisch Comité... plaats maakt voor 'hulp' hier, hoe goed bedoeld ook, frustreert en biedt geen mogelijkheden om verder met elkaar te komen. Vaak gaat dat kapot aan wantrouwen, wederzijdse teleurstellingen en het gevoel gebruikt te worden..

Belangrijk vind ik daarbij om te onderkennen wat je eigen belang is en niet van de ene demo naar de andere te rennen omdat het goed is. Eigen belang, niet in de zin van hun positie en strijd gebruiken te gebruiken voor m'n eigen doeleinden, maar wel te kijken wat het voor mij betekent. Hoe ik er in sta.

TOT SLOT

De discussies met buitenlanders(organisaties) moet doorgezet worden nu er enige openingen zijn gemaakt. Een stap daarin is de inhoudelijke bijdrage van buitenlanders op de manifestatie voor het proces van René in Paradiso. Een ander punt zou kunnen zijn om toe te werken naar een gezamenlijke 1 mei demonstratie volgend jaar, zowel praktisch als inhoudelijk. Dit in navolging van de vele Palestina-demonstraties die juist in het hele land tot een (ad-hoc) samenkomst leidde van de meer radikalere delen van links en buitenlanders. Door gezamenlijk om de tafel te gaan zitten en de demonstratie niet alleen maar als iets praktisch te zien, maar juist uitdrukking zou moeten geven van inhoudelijke verbondenheid, kan het organiseren van 'n demo ons meer kracht geven waarbij een 1 mei demonstratie weer werkelijk strijdbare inhoud kan krijgen.

Allard

* 'sweat' shops; lett. zweet-ateliers. Miserabele arbeidsomstandigheden. Stoffig, slechte ventilatie. Veelal zwart werk. Afhankelijk van het aanbod van in elkaar te zetten waren, wordt er gewerkt. De waren komen van bedrijven die het werk weer uitbesteden voor o.a. grote warenhuizen als C&A. In Japan nemen deze 'sweat' shops een belangrijke plaats in binnen de auto-industrie.

overgenomen
uit "Aanzet"
nr.13 aug '88
pb 902 9700 AX Groningen

DE VANT

DE STAKING BIJ HEEREMA

Ongeveer vijftig stakende Spaanse werknemers van het schip de Hermod zijn dinsdagaochtend door de ME van boord gehaald. Met twee grote helikopters van KLM-Noordzee werden de stakers naar Den Helder gebracht, een aantal van hen was geboeid. In Den Helder werden de stakers vervolgens in twee door rederij Heerema georganiseerde bussen gezet en onder politiebegeleiding naar Schiphol gebracht. Hier werden ze op het toestel van 12.55 uur naar Spanje gezet.

de handel en wandel van een extreem rechtse familie met grote belangen in het kapitaal

"Zijn leerschool als ingenieur had hij sinds 1932 doorgemaakt bij havenwerken in het buitenland: op de Canarische Eilanden, in Perzië, op Curacao en in Venezuela, waar hij gewend was als baas over slaven op te treden. Slechts het werk interesseerde hem én de verdiensten. In de oorlog was hij als SS'er zich zozeer van zijn waarde als elite tegenover vulgus bewust, dat hij heel anders, ongeïnteresseerder stond tegenover het werkvolk dan menig NSB-aannemer tegenover zijn arbeiders".

Aldus het Rijksinstituut voor Oorlogsdocumentatie over ir. P.S. Heerema.

Sinds enkele weken woedt er een arbeidsconflict op enkele werkeilanden van Heerema-Leiden. Op de Odin, de Hermod en de Baldur staken Spaanse arbeiders om een afvloeiingsregeling af te dwingen bij hun ontslag.

Hoewel de Spanjaarden, waarvan er sommigen al vele jaren werken bij Heerema, in vergelijking met een nederlandse CAO, zeer lage lonen hebben, kan het nog lager. Heerema wil ze vervangen voor nog goedkopere arbeidskrachten uit de Filipijnen en Maleisië, die zijn vier maal goedkoper. Dit soort ontslagpraktijken kunnen in Nederland (nog) steeds niet, maar doordat de werkeilanden onder Panamese vlag varen kan het kennelijk. De Bond voor Zeevarenden van het FNV zwijgt in ieder geval.

geval. En kijkt toe hoe de ME op een ongelooflijke manier deze week de mensen van de Hermod afhaalde en vervolgens direkt op het vliegtuig naar Spanje zette. Volgens de rechterlijke uitspraak was dat niet helemaal de bedoeling. De rechter had een soort afkoelingsperiode van een maand ingelast, mits er weer onderhandeld zou gaan worden. En dat nu was niet wat Heerema wilde. Hij verhinderde dat een van de stakers, die bij het kort geding was geweest, weer terug kon naar het werkeiland, om te overleggen met z'n kollega's. Er werd dus "niet meer" overlegd en Heerema kon de politie vragen te ontruimen. De ME haalt de stakers, die geen verzet plegen, geboeid van het werkeiland en voert ze met KLM-helikopters af. Met steun van de marine, die dus ook nog even worden gebruikt om een arbeidsconflict "op te lossen".

Inmiddels heeft Heerema ook nog medegedeeld, dat er in het geheel geen sprake meer zal zijn van een afvloeiingsregeling. Dat kan ook makkelijk gezegd worden. Van de 900 mensen die geloosd moesten worden, zaten er al zo'n 600 in Spanje (die waren gewoon al niet terug geroepen) en van de rest is nu het grootste deel door de politie verwijderd en over de grens gezet.

De rol van de FNV-bond is zeer vreemd. Waarom accepteren ze dit? Waarom kijken ze toe. Waarom leverden ze ook geen advocaat? De stakers, die via een hetze in de rechtse media ook al van muiterij werden beschuldigd, hadden geen eigen advocaat. In het kort geding, dat maandag diende, werden ze verdedigd door een advocaat, die anderhalf uur vóór het geding door de rechtbank werd toegewezen. Deze

advocaat, mr. Bonsel, was net de avond ervoor van vakantie teruggekomen en moest zich nog even voorbereiden door de Telegraaf te lezen.

De stakers, murw gemaakt door het belachelijke beleid van Heerema en de staat, hebben inmiddels ook het tweede eiland, de Baldur maar verlaten.

WIE IS HEEREMA?

De drie werkeilanden waar het conflict zich op afspeelde zijn van het Leids off-shore bedrijf Heerema. Een niet zo bekend bedrijf, maar wel een van de grotere multinationals in Nederland.

Is het toeval dat de drie werkeilanden naar Germaanse goden zijn vernoemd: de Odin (of Wodan), de Baldur en de Hermod. Dat is niet zo vreemd als we weten wat voor een familie de Heerema's zijn. En dan wordt ook duidelijk dat dit personeelsbeleid niet zo vreemd is voor hen.

Daarom moet in elk arisch land de joodse kwestie opgelost worden."

Een onversneden anti-semietische houding, van een man die na de oorlog en groot en "gewaardeerd" industrieel wordt.

In aug '41 wordt hij lid van de Waffen-SS en gaat naar het Oostfront.

In mei '42 wordt hij door Rauter en door Rost van Tonningen naar Nederland teruggehaald, omdat ze hem hier willen hebben als organisator van de Nederlandse Oost Compagnie (NOC), de overkoepelende aannemingsinstelling, die bouwopdrachten voor de nazi's in het Oosten (van Europa) uit gaat voeren en daarvoor arbeiders recruteert.

De arbeiders, die met mooie verhalen hiervoor worden gelokt, blijken ingedeeld te worden bij de SS-Frontarbeiter en dragen ook (afgedankte) SS-Uniformen en worden door Heerema onder de SS-tucht geplaatst. Een feit waar n.b. Rauter zich nog tegen verzet, en dat velen later het leven zal gaan kosten. Ze werken er in een sfeer van "dwangarbeid en slavernij".

gevangenisstraf, maar op 4 nov '46 legt de Raad van Cassatie hem een strafduur op zolang als zijn voorarrest. Hij komt na 14 maanden vrij.

Voor zijn rol in de NOC wordt hij nooit veroordeeld. Het proces over het NOC loopt in '49 en andere medewerkers krijgen tot 7 jaar. Heerema is 'm dan echter al gesmeerd naar Venezuela, maar de Nederlandse Staat dagvaart hem dan niet en later niet als hij alweer in Nederland terug is.

En echt verandert is hij ook niet. In 1971 zegt hij in een interview in het Vrije Volk:

"Ik ben een voorstander van de Duitse ideologie geweest. Ik heb doelbewust voor de Duitsers gekozen. Bij al het slechte wat ze deden, presteerden ze een hoop goeds, zeer dynamisch en dat vind ik nog."

In Venezuela bouwt hij z'n kapitaal verder uit, via aannemingswerk, in de oorlog geleerd, en later in de off-shore-industrie. Het hoofdkantoor wordt later naar Scheveningen (en nu Leiden) verplaatst. In '78 koopt hij o.a. de bouwgi-giganten Ballast-Nedam en Stevin op en wordt zo in één klap de baas van tienduizenden Nederlandse arbeiders: nog steeds in vrijheid.

Heerema is inmiddels 80 jaar oud. Het zal duidelijk zijn dat de bedrijven inmiddels ook door andere Heerema's worden bestuurd. In '62 wordt Ruurd Herre Heerema dan 19 jaar oud, directeur. Eduard Pieter wordt in '74 president-direkteur. En in '83 zien we ook nog Pieter Hugo en Hugo Jan opduiken.

In een artikel in Vrij Nederland van enkele jaren geleden wordt o.a. gesteld dat de zonen Heerema die samen met pa vele bedrijven beheren, nooit afstand hebben genomen van het verleden en heden van hun vader en wordt gesteld dat er ook nu nog kontakten zijn met extreem-rechts.

Ir. P.S. Heerema, de grondlegger van het concern, wordt al in 1935 lid van het Verbond van Nationalisten, één van de eerste nederlandse fascistengclubs. "dan zal het volk als één opmarcheren om de kliek van geheimbonders, geestenbezweerders en kromneuzige goochelaars uit elkaar te slaan" schrijft hij in zijn aanmeldingsbrief.

In september '40 wordt hij lid van de Nederlandse SS en wordt daar al gauw Standaardleider. Hij houdt veel lezingen. Op 13 juni '41 zegt hij bijv. in Den Haag: "Het Germaanse ras is scheppend. Daarentegen is het Joodsche volk parasitair" en "waar het jodendom heerst zal het arische volk ten gronde gaan

Als het niet meer lukt om hiervoor arbeiders te strikken, gaat Heerema er toe over kaartebakken van Gewestelijke Arbeidsbureaus willekeurig leeg te plukken en worden mensen gewoon op de ttein gezet. Zo gaan duizenden Nederlanders "dienstverplicht", zoals dat heette, weg als SS-Frontarbeiter en velen zullen nooit terugkomen. Heerema ontvangt hiervoor provisie.

Z'n optreden is zo erg, dat hij door Rauter op het matje wordt geroepen en ontslagen.

Op 25 juli '46 wordt hij veroordeeld wegens z'n lidmaatschap van de Waffen-SS, tot twee jaar

adressen:

Pieter Hugo Heerema
Laan van Arenstein 22
Oegstgeest

Hugo Jan Heerema
Molslaan 2
2190 - Essen
België

Robert John Erdbrink (dir)
Rijn en Schiekade 20
Leiden

Gljsbert Verheul (dir)
Candidaschouw 16
Zoetermeer

Heerema Engineering Service
Vondellaan 47
Leiden

OVER POLITIEKE ORGANISATIE

Ik wil hiermee reageren op de artikelen in de Zwarte 104 en 105, waar onder meer wordt geschreven over de acties van de binnenschippers en de FNV-manifestatie op 8 oktober in Amsterdam.

Zelf ben ik onder meer actief in het Haags Vredes Platform.

Dit HVP heeft een aantal moeilijke jaren achter de rug. In het begin van de 80er jaren vierde het tijdens de landelijke strijd tegen de komst van de kruisraketten haar hoogtijdagen. Tientallen en tientallen activisten waren niet te beroerd om vergaderingen te bezoeken, spandoeken te maken, stroobiljetten uit te delen op de markt, kramen te bemensen, of te mobiliseren voor de grote demonstraties van '81 en '83.

De anti-kruisrakettenkoorts zakte al tijdens het volkspetitionnement van '85, toen Mient Jan bekend maakte, dat hij genoeg nam met een tijdelijke plaatsing van kruisraketten op Woensdrecht. Het IKV schoot daarmee een gat in een zo hecht lijkend front tegen de kernwapens.

Na het verloren volkspetitionnement liet ook de PvdA het afweten, wat tot gevolg had dat vele PvdAers de vredesbeweging de rug toekeerden.

Wat een gezagsgetrouwe idioten, mompelden we tandenknarsend.

Het kleine groepje buitenparlementaire, minder partijgebonden vredesactivisten realiseerde zich na de kater ongeveer het volgende:

De anti-kruisrakettenbeweging (KKN) was weliswaar buitenparlementair bezig, maar bleef als zodanig gericht op de beïnvloeding van het parlement. Al haar hoop was gericht op het doen omtuimelen van CDAers, zodat de regering Lubbers niet de vereiste meerderheid voor het plaatsingsbesluit kon verwerven. Er werd door top-IKVers en PvdAers eindeloos gelobbied.

Toen het er naar uitzag, dat het parlement in meerderheid voor plaatsing van de kruisraketten zou stemmen, zonk de toonaangevende organisatie binnende KKN de moed in de schoenen en toonden zij de bereidheid om zich bij een plaatsingsbesluit neer te leggen. Het verklaart ook de betrekkelijke, ongeïnspireerde gezapigheid van het 7 weken durende volkspetitionnement, dat van een meerderheid binnen het KKN niet met een grote demonstratie mocht worden beëindigd.

Het KKN beet in het stof, maar Lubbers kreeg in de Houtrusthallen van voorzitter Strikwerda nog een zoen!

Na het VP zorgden IKV en PvdA binnen het Haags Vredes Platform voor uiterst frustrerende discussies. Een alles verlammeende consensusregeling maakte onmogelijk dat onder de vlag van het HVP verdergaande acties tegen de plaatsing van kruisraketten konden plaats vinden. Daarin hadden PvdA en IKV geen trek. Zij wilden zich aan de "spelregels" van het parlementaire handwerk blijven houden.

Ook de partijen van klein links volgden deze koers in de praktijk, al distancieerde men zich niet openlijk van de buitenparlementaire strijd en bleven ze een versmald KKN in de vorm van BIVAK steunen. Echt mobiliseren deden ze echter niet, vooral niet, toen in '86 de anti-kruisrakettenstrijd niet werd verzilverd in een verkiezingsoverwinning voor heel parlementair links.

De minder (of niet) partijgebonden vredesactivisten realiseerden zich verder, dat de vredesbeweging van het begin van de jaren '80 vooral een bont politiek gezelschap was: van trouwe NAVO-klienten (de meerderheid) tot anti-NAVO-gangers (een kleine minderheid). Deze minderheid

had zich in het brede gezelschap de actie en de politieke dimensie laten voorschrijven, en zag er om "taktiese" redenen vanaf om bijvoorbeeld discussies aan te kaarten over NAVO, imperialisme en westerse technologie. Alleen maar, om de "eenheid" niet te schaden. Intussen trokken ze het hardst aan de verschillende mobilisaties.

De linkse partijpolitiek is er sindsdien niet fleuriger op geworden. Klein Links is tot een onbeduidende proportie ineengeschrompeld en onderneemt geen enkel belangwekkend politiek initiatief, dat vele duizenden aanspreekt. De PvdA-panelen mistaan niet op een tentoonstelling van CDA-gedachtengoed. De SAP, met z'n prima standpunten, slaagt er niet in om interessant te worden voor jongeren.

Alles overziende, zijn de 80er jaren de jaren van strijd geworden in verschillende, niets met elkaar van doen hebbende buitenparlementaire sectoren: anti-kruisrakettenstrijd, anti-apartheidsstrijd, enz. De sectoren bijten elkaar niet, mobiliseren zelfs voor een deel elkaars achterban.

Wat ontbreekt in elke sektor is een

grondige analyse van de kapitalistische maatschappijverhoudingen en een daarop toegesneden strategie en propaganda.

Oftewel: je bent tegen kruisraketten of zelfs tegen het SDI, of apartheid maar verder praat je niet over maatschappijstructuren. Veel te lastig, vindt de legale buitenparlementaire beweging, je stoot er mensen mee af.

En hoe is dan de verhouding tussen die beweging en de meer radicale aktiegroepen?

In de met demonstraties en picketlines naar buiten tredende beweging wordt politiek gezwegen over de hardere akties. Als er al iets over wordt gezegd, is dat in de wandelgangen. Ze worden niet echt serieus genomen. Het kader van de vredesbeweging heeft vaak een pacifistische achtergrond en verworpt harde akties, die bovendien op termijn niet produktief worden genoemd. Het zou geen zin hebben om de slang van een Shell-pomp door te snijden, omdat Shell de

Liever op een zaterdagmiddag duizenden mensen rondom de basis, dan een hek-knip of over-de-heining aktie midden in de nacht met één handvol mensen.

De leeftijd van het kader van bijvoorbeeld de vredesbeweging zal bij de beoordeling van hardere akties zeker een rol spelen. Die is behoorlijk hoog, gekscherend spreken we wel eens over de "grijze plaag". Jongeren kom je er nauwelijks tegen. Vredesaktivisten signaleren een enorme generatiekloof tussen de mensen die een demonstratie en die er in meelopen. Ze stellen vast, dat jongeren geen zin hebben om te vergaderen, pamfletten te maken, of ze te verspreiden. Enigszins nostalgies wordt wel eens gevraagd waar al die jongeren toch zitten?

In de praktijk blijkt dat veel jonge mensen er uiterst bedaagde opvattingen op na houden en in de 60er jaren noemden we ze "klootjesvolk". Een categorie waarvan we dachten, dat die spoedig zou uitsterven. Nu weten we wel beter.

Steeds moeten de politieke aktivisten, die fundamentele veranderingen willen, proberen deel uit te maken van een brede beweging, om daar in woord en geschrift medestandersters te vinden.

Ze mogen niet de politieke zonde begaan door zich af te zonderen in een zorgvuldig gekoesterde gelijkhebbij. Zo'n isolement is vruchteloos en leidt vroeg of laat tot een burgermansleventje met een alternatief randje.

De binnenschippers bijv. hebben het tot nu toe alleen moeten klaren. Voor heel links was het ver van het stedelijke bed, ver weg in het rivierenlandschap.

Maar "8 oktober" moeten mensen buiten de FNV niet aan hun neus voorbij laten gaan. De FNV-dag tegen de armoede op 8 oktober a.s. is een voorbeeld van een reformistische organisatie op de verslechteringen, die door Lubbers I en II zijn doorgevoerd.

Duidelijk is, dat tot de FNV aktie pas door de top werd besloten, nadat het gemor en de woede vanuit de vakbondsafdelingen bij herhaling tot de burekrateen was doorgedrongen. De basis spreekt wel degelijk in de afdelingen, alleen wordt daar veel te laat en te weinig mee gedaan.

Laat deze dag ook onze strijddag zijn, en niet alleen maar, door er lichamelijk en individueel aanwezig te zijn.

Het is de taak van de ongebonden aktivisten om deze dag door zijn massale opkomst, ook door eigen leuzen, eigen blokken, eigen spandoeken tot een strijdbare gebeurtenis te maken, met uitkeringstrekkers, met AOWers, jongeren, vrouwen, migranten, vluchtelingen.

volgende ochtend een nieuwe slang aanbrengt en de automobilist weer kan tanken. Mensen in de legale beweging vinden het in zo'n geval zinvoller om met minder avontuurlijke pamflettenakties bij een Shell-pomp de automobilisten duidelijk te maken wat ze steunen, met het dringende verzoek om dat niet meer te doen.

Bovendien wordt ervan gevonden dat zulke illegale akties niet wervend werken, maar alleen door een klein en selekt gezelschap kunnen worden uitgevoerd. Een gezelschap dat ook nog eens door een geraffineerd en boosaardig recherche-team kan worden opgerold. Te link dus voor bijna iedereen. En de legaal werkende beweging wil juist akties, waar veel mensen aan kunnen en willen deelnemen, akties die laagdrempelig zijn. Dat gold dus voor het HVP ook voor de Woensrecht-demonstraties.

De laatste konstatering brengt me tot het volgende:

Fysiek, numeriek, is buitenparlementair, politiek-ungebonden links niet in staat om fundamentele maatschappijveranderingen af te dwingen. Het heeft een open oog voor het belang en de gevolgen van parlementair genomen besluiten. Maar anders dan de parlementair gerichte politieke partijen streeft ongebonden links naar propaganda en agitatie onder de massa van de bevolking.

Het wacht niet op de verkiezings-tijd om aktief te zijn. Het is ook aktief waar het gaat om Muiden Chemie, de oorlog Iran-Irak, Palestina, Koerdistan, NAVO, enz., en het probeert (maar te weinig en met zeer beperkt resultaat) mensen te winnen voor zijn standpunten.

Laten we een lesje trekken uit de fouten, die we maakten tijdens de hoogtijdagen van de vredesbeweging, toen we op individuele basis hard werkten voor de beperkte doelen van de sociaal-demokraten!

"Acht Oktober Amsterdam" wordt onze klus om de talloze groepen, die gepakt worden tijdens de razendsnelle herstrukturering van het imperialisme in de provincie Nederland met elkaar in verbinding te brengen en met hen richting en inhoud te geven aan verdergaande verzetsstructuren. De tijd dringt, en we hebben steeds minder te verliezen.

DE HERSTRUKTURERING VAN DE BEWEGING

De beweging en de binnenschippers deel 6

"De mate van toegankelijkheid van de media, de hoogte van de drempel, kan herleidt worden tot de aanwezigheid van citaten van al dan niet bekende denkers waarmee discussiestukken worden begonnen"

Lu Shiang-Shan

In de vele discussies die op dit moment gevoerd worden, en die voortkomen uit de behoefte ons politiek verzet een diepere inhoud te geven en prakties effectiever te maken (wat impliceert dat we ontevreden zijn over de inhoud en de praktijk van de afgelopen jaren) vallen twee "hoofdvraagstukken" te ontwaren: extern gericht (hoe verhouden we ons tot andere politiek strijdenden) en intern gericht (onze eigen structuren, organisatie, communicatie) Deze twee vraagstukken staan natuurlijk niet geïsoleerd van elkaar, maar beïnvloeden elkaar op verschillende niveaus en dienen dan ook op elkaar afgestemd te worden.

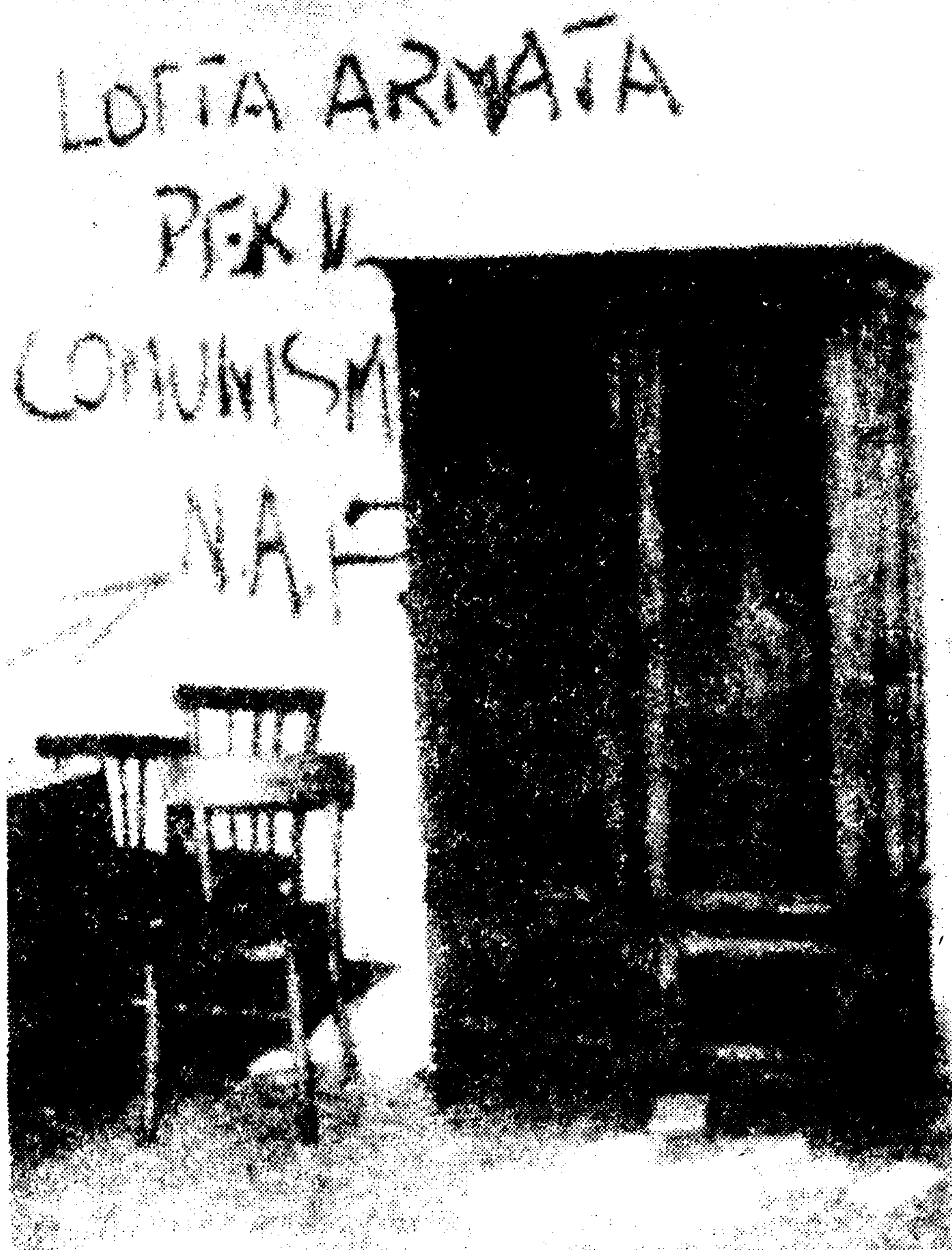
EXTERN

Voor de -strategiese- vraag aan bod komt hoe we ons willen verhouden tot anderen (hierna "gematigden" genoemd) zal eerst de -ideologische- vraag moeten worden gesteld naar het waarom van samenwerking, contacten tussen "gematigd" en "radikaal".

Voor mij ligt de noodzaak tot het openbreken van de bestaande (non)verhoudingen tussen gematigd en radikaal onder andere in de volgende punten:

-HET DOORBREKEN VAN HET ISOLEMENT VAN ONZE IDEEËN

Onze ideeën, analyses, argumenten, het waarom, zijn nauwelijks bekend buiten de grenzen van ons territorium. Enerzijds komt dit door een aantal feitelijke maatschappelijke mechanismen. De werking en de functie van de burgerlijke media, de politieke hegemonie van reformistische links (met als gevolgen onder andere parlementarisme, het ontbreken van een strijdtraditie, een uitgehold solidariteitsbegrip), de extreme individualisering en versplintering gekoppeld aan een zondebokken-politiek om onvrede neerwaarts te richten (met onder andere als gevolg het ontbreken van enig collectiviteitsgevoel of klassebegrip), verscherpte controle

en repressie etc. Anderzijds hebben we onszelf ook het isolement ingedreven. De laatste tijd leek het alsof niet alleen het merendeel van onze middelen illegaal waren, maar ook onze ideeën tot de illegaliteit behoren - daar zwijg je over, dat hoeft niemand te weten, daar gaan we niet open mee om. Radikaal links wordt dan ook voornamelijk geassocieerd met uiterlijkheden zoals gewelddadigheid, zonder de daarbij horende politieke inhoud. Dat betekent zowel een gevaar voor de begripelijkheid van onze politiek, als het gevaar van mythevorming (zowel richting "onbereikbaar heldendom" als richting "levensgevaarlijke terroristen" -- in ieder geval niet iets waar mensen/zich politiek mee kunnen identificeren of solidair mee zijn).

Op dit moment is het nauwelijks "fatsoenlijk" om je met radikaal links te verbinden, om--

dat de inhoud, de ideeën niet bekend zijn. Het proces van radikaliseren in middelen en daarbij vergeten uit te leggen waarom, en het terugtrekken in het veilige sientje, komt voor een groot gedeelte door de intern gerichtte, tot a-politieke, ondoordringbare subcultuur verworden kraakbeweging waar de meeste van ons toch hun roots hebben liggen. (zie daarvoor o.a. de Tupamaros Bollenstreek in Zwarte 96)

COMMUNICATIE

Terwijl we doordrongen zijn van de geperverteerde manier waarop de massamedia werken, manoevreren wij onszelf in een afhankelijkheidspositie ten opzichte van diezelfde massamedia voor wat betreft het effect, de uitwerking van onze acties. Wat onze acties losmaken, hoe ze de discussie beïnvloeden, wat wel en niet begrijpelijk is, waar misverstanden over ontstaan, dat

moeten we uit de door ons verguisde massamedia vernemen. We onderwerpen ons aan het media-spektakel, een Orwelliaanse vorm van communicatie, in plaats van op een zo'n rechtstreeks mogelijke manier tot de harten en de hoofden van de mensen proberen door te dringen. Om voor en met elkaar te strijden is wederzijds begrip nodig, waarvoor op z'n minst onderlinge communicatie nodig is.

DE VERANDERENDE IDEOLOGIE

Vanuit de ervaringen en ideeën die opgedaan zijn in de deelstrijden, is de noodzaak ingezien om boven de deelstrijden uit te stijgen en de strijd te richten tegen het geheel van imperialistische politieke, militaire en economische belangen, waarop elke deelstrijd terug te voeren is. Het begrip van de verbanden, belangen, ontwikkelingen en de noodzaak daar een revolutionaire strijd tegen te voeren, vraagt ook om een andere manier van politiek voeren vergeleken met de strijd om en vanuit deelbelangen. De veranderende ideologie heeft consequenties voor de politieke praktijk. Als je de maatschappelijke terreinen overziet waar op bijvoorbeeld op dit moment in Nederland de herstrukt-

rering gaande is, zijn dat haast allemaal terreinen waarop wij afwezig zijn. Dus ook onze ideeën. In het artikel "De beweging en de binnenschippers-Mosterd na de maaltijd" (Zwarte 104) wordt goed aangegeven hoe twijfelend de beweging zich opstelt ten aanzien van sociale conflicten die door juist die ontwikkelingen die wij zeggen te willen bestrijden, worden veroorzaakt. Waaraan onherroepelijk de vraag wordt gekoppeld met welke (deel)strijden we solidair kunnen of moeten zijn, welke strijd we ondersteunen omdat het niet alleen hun maar ook onze strijd is.

Zo'n solidariteit betekent zowel een versteviging van het sociale verzet en de daarmee gepaard gaande beheersingsproblemen voor de staat, als een wisselwerking tussen gematigde en radicale ideeën, als het doorbreken van opgelegde scheidingen: herstel van kollektiviteit en solidariteit. Het is belangrijk dat in de praktijk de strijdt terreinen worden verbonden, die we op theoreties gebied allang hebben verbonden. Het lijkt me ook duidelijk dat wij degenen zullen moeten zijn die de eerste stappen daartoe zetten; al was het alleen maar omdat we ons zo goed hebben verstoep, onze structuren of gesloten of a-politiek zijn, dat er haast niet door heen te komen valt.

Uit de "Leidse anti-apartheidstrijd discussie" blijkt in het klein- dat communicatie mogelijk is. Deels te danken aan het feit dat de radicalen in hun persverklaringen de gematigden uitdaagden de discussie aan te gaan, en kozen voor een rechtstreekse benadering, buiten de burgerlijke media

om, door de persverklaringen ook aan de gematigden op te sturen, deels te danken aan de bereidheid van de gematigden om op een opbouwende wijze te reageren op een toch wel frontale aanval op hun politiek. Deden wij maar zo vaak de moeite onze politiek uit te dragen en uit te leggen.

INVULLING VAN DE VERHOUDING TUSSEN GEMATIGD EN RADIKAAL

"Refo" Nico geeft in de discussie een mogelijke verhouding tussen gematigd en radikaal aan: "Dat proces is een samenspel van acties van progressieve partijen, vakbonden en bewegingen die op verschillende deelterreinen strijden en daar successen boeken en daarbij door radicale, buiten de legaliteit opererende bewegingen eraan herinnerd worden dat het uiteindelijke perspectief verder ligt dan het draaglijk maken van de bestaande verhoudingen" (Zwarte 107). Afgezien van het feit dat dit al iets heel anders is als wat hij in Zwarte 105 nog stelt: "Houdt er rekening mee dat hún strijd (ANC, UDF) bij het brede publiek in diskrediet gebracht zou kunnen worden door al te radicale aktiemethoden van Nederlandse aktivisten", zie ik niets in het "radikaal" de rol geven van het geheugen en geweten van "gematigd". Voor mij zou op dit moment de verhouding tussen gematigd en radikaal er zo uit moeten zien:

- konkrete strijd op deel-terreinen die binnen ons revolutionair perspectief vallen, om het verzet effectiever te maken, en de imperialistische herstructurering- zowel nationaal als internationaal- te saboteren.

- overleg met revolutionaire groeperingen, die op dit moment voor andere methoden kiezen, om tot een coördinatie van politiek en strategie te komen.

- contacten met gematigden voor het propageren van onze ideeën en analyses, het begrijpelijk maken van onze actiedoelen en methoden, en de politieke discussie te voeren.

INTERN

Vanuit bovenstaande ideeën valt al iets van onze eigen organisatie af te leiden: een radicaal linkse politiek moet zowel bestaan uit een "ondergrondse" organisatie als uit een openlijk opererende vleugel. Tegen een grotere openheid wordt vaak de veiligheid aangevoerd: de aandacht die je op je richt, de mogelijkheden tot infiltratie, Op zich klopt dat, maar: het is voor de meesten van ons een illusie te denken dat justitie geen belangstelling voor ons zou hebben; daarnaast maakt de beperktheid van het sientje het zoeken en controleren ook makkelijker. Daarentegen biedt een openlijkere politiek ook veiligheid: door de verbreding van onze politiek die bereikt kan worden. Natuurlijk staat recht overeind dat Justitie ons wil pakken vanwege onze ideeën. Tot nu toe hebben ze echter nog iets van een feitelijk bewijs nodig om je te pakken. Een strikte scheiding tussen openlijk en ondergronds opereren, alsmede op een volwassen manier met veiligheid omgaan zijn dan ook vereisten.

De "legale" politieke organisatie zal de propaganda en de communicatie naar buiten toe voor haar rekening moeten nemen; dat vereist wel dat er een duidelijke politiek geformuleerd wordt, en dat er structuren voor komen. Onderdeel van zo'n structuur zou ook het toegankelijk houden) maken van onze media moeten inhouden. Jan F. Steen heeft daar in de Zwarte al

eens een balletje over opgeworpen. In de brochure gemaakt rond het "RARA" proces worden ook suggesties gedaan voor nieuwe politieke structuren. Het werkgroep-voorstel van de stichting Opstand, regionale samenwerking als eerste stap, frontvorming.....

Vereiste hiervoor is natuurlijk een continue politieke discussie voor het formuleren van een gemeenschappelijke politiek en de praktische invulling daarvan. Het belang van openere structuren ligt voor mij ook in het probleem dat indertijd al door de "perestroika"-bende werd aangesneden: de grote groepen mensen die wel iets willen doen, maar nergens aansluiting bij kunnen vinden.

Onder de grond zal de politiek zich ook moeten organiseren. De noodzaak voor revolutionair geweld ligt voor mij in:

- de bijdrage aan het proces van bewustwording en propaganda.
- het opheffen van de machteloosheid: de zin en affectiviteit van verzet aantonen.

- konkrete sabotage van imperialistische projecten (waarbij ik uitga van imperialisme als dynamies netwerk van zich op verschillende nivo's manifesterende processen- de obstructie van één project werkt door op andere nivo's)

- het zichtbaar maken van de ogenschijnlijk onzichtbare verbanden.

- het gegeven dat er niet zo iets bestaat als "overreding" door

ideeën, argumenten, legale middel en als het draait om de imperialistische politieke, economische en militaire belangen.

Hoe te komen tot een effectieve ondergrondse organisatie en hoe die organisatie eruit zou moeten zien, kan geen onderwerp van openlijke discussie zijn. De aanzetten daartoe zullen voornamelijk moeten komen van al in de praktijk opererende groepen.

Als we onszelf en onze strijd serieus nemen, zullen we er hard aan moeten werken om de daarvoor benodigde structuren te creëren, structuren die een continue politieke discussie waarborgen waaruit onze praktijk moet voortkomen. Op dit moment zijn bijvoorbeeld begrippen als herstructurering en patriarchaat op theoreties nivo wel aanwezig, maar zij vormen nog geen prakties ingevulde strijdbegrippen. Als we overtuigd zijn van het revolutionaire perspectief van anti-patriarchale strijd, zullen we ook de praktische invulling van die strijd moeten formuleren, Als we ontwikkelingen op het gebied van arbeid, loon, uitkeringen, onderwijs definiëren als onderdelen van de herstructurering, zullen we daar de praktische strijd tegen moeten organiseren.

Dat is geen geringe opgave. Maar wel een noodzakelijke. Het woord is aan ons allen.

VRIJHEID VOOR ALLE POLITIEKE GEVANGENEN

LIEFDE EN KRACHT VOOR RENE

Don Johnson

totaalstrijd

Radikaliteit zit in m'n hoofd. De ideeën die ik heb over strijd worden op verschillende niveaus in de praktijk gebracht. Dat kan zijn door een Shell-pomp te saboteren, door een huis te kraken, door een beslissing te nemen om geen vlees te eten, door een discussie te voeren, door geen Heinekenbier te drinken, door.....

Totaalstrijd betekent voor mij het bepalen van grenzen. Niet alleen de plaats waar mijn grens ligt is van belang, maar ook het bepalen van de grens (is, strijd).

De plaats van de grens

Dit vind ik altijd moeilijk. En wanneer ik de plaatsbepaling naar buiten breng (waar ik te vaak bang voor ben) word ik vaak aangevallen op het feit dat ik niet konsekvent ben (wat dus zelden gebeurt).

Een voorbeeld: een besluit om geen vlees te eten. Een beslissing die ik genomen heb vanwege verschillende redenen. Dan komt het volgende vraagstuk te voorschijn: hoe zit het met kaas eten? Moet ik veganistisch gaan leven, soya-melk gaan drinken? Maar Shell zit

in de soya b.v.

Ofwel; volgens je principes leven is in deze tijd, in dit systeem niet mogelijk dus waarom zou je dan besluiten om geen vlees meer te gaan eten? Is een argumentatie die ik te horen krijg. Een geluid wat ook uit de beweging te horen is. Wat ik belangrijk vindt is dat ik wel over het bepalen van de grens nadenk en ook kies waar die grens ligt. Ik eet geen vlees, wel kaas en drink soms soyamelk maar ook karnemelk. Naar principes leven blijft goed mogelijk.

Wat juist ook belangrijk is dat ik mensen niet verwijt dat ze vleeseten.

Een "Veganist verwijt een vegetariër verwijt een vleeseter verwijt een kanibaal" mechanisme zet geen zoden aan de dijk.

En juist vanwege het gegeven dat wanneer je principiële wil leven, dat je moeilijk gemaakt wordt door dit maatschappelijke systeem, geeft redenen genoeg om hiertegen in verzet te gaan.

Het bepalen van de grens

heeft voor mij net zo goed te maken met totaalstrijd want het is strijd. Belangrijk vind ik dat ik mijn grenzen bepaal, dat ik strijd voer. Een ander verhaal is weliswaar dat er vaak frictie ontstaat doordat voor iedereen de grens (van het toelaatbare) verschillend ligt. Een definitie van totaalstrijd = strijd tegen bio-industrie, tegen racisme, tegen woningnood, tegen Shell is niet reëel, als daar de verwachting mee gemaakt wordt dat je op al die terreinen actief bent door het organiseren en uitvoeren van acties in die deelstrijd maar veel meer door wel na te denken over destructieve structuren en je grens daarin te bepalen.

Uiteindelijk moet ik weten waar mijn prioriteiten liggen en beslissingen nemen.

Het andere verhaal

De frictie, de conflicten die ontstaan doordat de grenzen verschillend liggen. Wat is toelaatbaar? Wat gaat te ver? Op bepaalde niveaus is dit overduidelijk maar soms op bepaalde niveaus niet duidelijk.

Bij totaalstrijd hoort ook de strijd tegen het patriërchaat. Patriërchale structuren zijn in het leven soms duidelijk, soms minder duidelijk te zien.

Het Gezin Hoeksteen Van De Samenleving, opvoeding, porno-industrie, oorlogsvoering, media, vrouwenhandel, patriërchaat is nog veel en veel meer en daarom is het belangrijk dat de stukjes van de puzzel gepast worden. Het patriërchaat is immers nauw verweven met het systeem, met het dagelijks leven. Nu, binnen de beweging is duidelijk dat vrouwenhandel over de grens van het toelaatbare gaat. Hierover zullen binnen de beweging niet zo snel, conflicten uit voortkomen Maar het kan ook anders gaan. Een voorbeeld.

Een man maakt deel uit van de beweging, gedraagt zich sexisties t.o.v. vrouwen met wie hij in een huis woont. Tot in het absurde toe overheerst hij. Zijn gedrag wordt extremer en extremer totdat de vrouwen besluiten om te verhuizen.

Een aantal mensen uit de beweging nemen duidelijk stelling tegenover de man, met name door het herhaaldelijk geven van kritiek. Door anderen, die verder afstaan van de mensen om wie het gaat, wordt het conflict gezien als een individueel probleem; dus geen stellingname,

geen kritiek, geen consequenties. Persoonlijke problemen moeten niet uitgevochten worden in de politieke strijd is een argument. Persoonlijke problemen veroorzaken dan verdeeldheid, is een argument. Denk aan de solidariteit is een argument. Drie argumenten waarvan ik denk: hak ze in stukken en stort ze in beton. Juist stelling nemen, kritiek geven en actie ondernemen is solidariteit. Sexisme wat de toelaatbare grens overschrijdt moet juist uit de individuele sfeer gehaald worden.

Ho, maar wacht even !

Sexisme is altijd een overschrijding van de toelaatbare grens.

In mijn gedrag, denkbeelden ontbreekt het sexisme niet. Een bevrijding van sexisme is niet mogelijk. Daar is een mannenleven te kort voor. Een individuele strijd tegen sexisme is in ieder geval wel haalbaar. Niet alleen door bewustwording van mijn eigen sexisme, wat moeilijk is, maar ook door in de praktijk deschade zoveel mogelijk te beperken, wat nog moeilijker is. Onderdrukking is niet los te zien van afhankelijkheid. Sexisme is niet los te zien van emotionele afhankelijkheid. Mannen zijn emotioneel afhankelijk van vrouwen en dit leidt tot chantage. Allemaal niets nieuws. Mannen moeten juist ook vertrouwen zoeken bij mannen. En net zo goed moet dat een logies gevolg zijn. Openheid en delen kan alleen bij mensen die je vertrouwt. In een mindere mate, op een ander niveau bij mensen tussen wie minder overeenkomsten bestaan. Het heeft geen zin om tegen een me'er te roepen dat hij zich macho gedraagt. Duidelijk is dat in een mannenvriendschap delen, openheid ontbreekt. Emotionele afhankelijkheid is op zich niet slecht, als de grenzen maar bepaald worden.

Theorie en praktijk

Aan een botsing hiertussen ont-kom ik niet. Om theorie in praktijk te brengen brengt met zich mee dat ik kritiek moet geven (op mezelf en anderen), dat ik duidelijk moet zijn (naar mezelf en anderen toe), dat ik me op glad ijs moet begeven. Met als doel voor ogen om de schade zoveel mogelijk te beperken. En dan moet ik ook nog willen inzien dat ik regelmatig struikel. Zoals eerder al gezegd, het is noodzakelijk om te weten

wat de belangen voor mannen om vrouwen te onderdrukken nou precies zijn. Maar het is ook om te draaien. Wat zijn de belangen voor mannen en vrouwen niet te onderdrukken? Een antwoord op deze vraag is door mij moeilijk te geven Toch een poging:

Een onvolledig antwoord

- onderdrukkingsmechanismen beperken menselijke verhoudingen in de bewegingsvrijheid
- de basis waarop de één de ander een trap geeft is wankel
- een leven waarin veel onbegrip bestaat m.b.t. de verschillen die er zijn heeft weinig inhoud.
- strijd die er op verschillende terreinen gevoerd moet worden verliest de geloofwaardigheid als er geen strijd gevoerd wordt tegen sexisme.

Tenslotte

Dit artikel heb ik geschreven als bijdrage en reactie op discussies die de afgelopen tijd in de Zwarte en daarbuiten gevoerd worden. Makkelijk was het schrijven niet, om alles op een rijtje te zetten. Misschien ben ik wel te onduidelijk. En daarbij komen mijn ideeën, niet goed overeen met mijn praktijk, waardoor ik me op de één of andere manier dubbel voel. Maar ja, een eeuwigdurende strijd met perspektief werkt nu eenmaal zo. Nooit volledige duidelijkheid.

REVOLUTIE IS SCHITTEREND, DE REST IS FLAUWEKUL
ROSA L.